

naša luč

1982

9

krepka primera — dala bi zanjo cekin!

oton župančič — duma

FRANCE PREŠEREN:

Minljivost sladkih zvezd na svet' oznani,
kak' kratko je veselih dni število,
da srečen je le ta, kdor z Bogomilo
up sreče onstran groba v prsih hrani.
(MATIJU ČOPU)

JOSIP STRITAR:

Lahko živi, lahko umira,
kdor vero, upanje ima;
to ga tolaži, to podpira.
Gorje človeku brez Boga!
(LEŠNIKI)

JANEZ TRDINA:

Pred smrtjo se ne bom vpraševal:
„Čemu sem živel?“ Če ne telesno, vsaj
v duhu bom povzdignil proti svojemu Bogu
roke in oči in molil: „Presrčna ti hvála,
blagi Oče, da si me ustvaril in mi podaril
dovzetno dušo, ki je spoznala tvoj
prelepi svet in tvojega človeka in njegovo
slavno zgodovino in vzvišen poklic in
namen njegov!“
(MOJE ŽIVLJENJE)

DRAGOTIN KETTE:

Glej, menil sem, da mogel bi živeti
brez tebe kdaj, brez svojega Boga;
a naj li rastejo vonjivi cveti

brez sonca sredi jasnega neba?
Zato prešini me, o Bog, zaneti
mi večni, žarki ogenj v dnu srca!
(MOJ BOG)

JOSIP MURN:

Plapolaj, plapolaj,
večna luč pred Marijo!
Ah, v srcu je tak tesnó,
plapolaj, luč pred Marijo!

Skrivnostni mir, sveti mrak . . .
Čarobno se lučka utrinja . . .
Lahno dviga se, pada spet . . .
Smrtna senca izginja . . .
(PRED MARIJO)

IVAN CANKAR:

Zunaj mesta je živel kostanj. Kdor je
kdaj sedel pot tistim kostanjem, je bil
mlad. Prišel je poln skrbi in hudih
misli, odšel je z vedrim obrazom.

Nekoč se je sanjalo Marjeti, da leze
po tem čudežnem kostanju zlat hrošč . . .
Še preden je v Dravljah udarila ura
polnoči, se je napolila, kamor je bilo
treba; rovnico in motiko je vzela s se-
boj. S to rovnico in s to motiko je ko-
pala pod kostanjem do ranega jutra.
Zasvetila je božja zarja, da bi nikoli ne
več tako! Med mogočnimi koreninami
so se kopicile same človeške lobanje.
Druge kosti so bile vse križem razme-
tane. Teh belih reči pa je bilo toliko,
da se jih ni dalo prešteti.

„Zdaj se je izkazalo, odkod ta moč,
ta ljubezen in ta mladost!“

Oj, prijatelji, to nam bodo še cveteli
kostanji!

(KOSTANJ POSEBNE SORTE)

DOMINIK SMOLE:

KREON: Izdajavec in junak sta
mrtva . . . Slavni Eteokles naj še no-
coj najde svoj slavni grob . . . Poli-
neika izdajavca pa treščite onstran zi-
du . . . Nobeden naj mu ne izkoplje
groba . . .

PAŽ: Antigona je našla Polineika!
Tam doli v vrtu, glejte, je z golimi ro-
kami skopala grob, polaga ga v zem-
ljo, s prstjo pokriva. Vzravnila se je
(joj, kako je lepa). Vsa je v luči, ko
odhaja, ker — Polineik je pokopan . . .
Za njo! O, ponižani, o, šibki, v temo zro-
či! Za njo, z njeno vero in po njeni poti!

(ANTIGONA)

FRANCE BALANTIČ:

Ti veš, da sem samo ubog hudič,
veš, kakšnih rož si vdihnil krvi blazni,
Ti, Bog, ki daš utripati golazni,
zardeti češnji, kot da je deklíč,

ki daš, da soncu se razgali grič,
zasej se vame in srce izprazni,
odreši me sveta, te težke kazni,
da bom ostal s Teboj brez vsakih prič!

Na dnu vsega se peniš Ti, si Ti,
Ti, jezero, neskončno hladni vali,
šele pri Tebi vse se umiri.

Da boji bi pri Tebi se končali!
Tako sem slab, le up se Te drži,
Ti Gospodar si duše in živali!
(DRUGI VENEC, VII)

IVAN MINATTI:

Nekoga moraš imeti rad,
pa čeprav trave, reka,
drevo ali kamen,
nekomu moraš nasloniti roko na ramo,
da se, lačna, nasiti bližine . . .
O trave, reka, kamen, drevo,
molčeči spremljevalci samotnežev in
čudakov,
dobra, velika bitja,
ki spregovore samo,
kadar umolknejo ljudje.

(NEKOGA MORAŠ IMETI RAD)

iz narodne skrinje

NE BODI VSAKOGAR METLA!

Pameten gospodar čuva tudi sosedovo
hišo pred ognjem.

POMISLI, PREDEN KAJ REČEŠ; TUDI
BESEDA ČLOVEKA UBIJE.

Previdnost je mati vseh čednosti.
STARIM LJUDEM GRE NERADO IZ PE-
STI.

Tudi zidovi imajo ušesa.

DOBER NASVET JE VREDEN ZLATA.
Kadar izgubiš, kar imaš, tega vrednost
spoznaš.

KDOR GRAJA, MISLI KUPITI.

Kdor ni grada videl, se svinjaku čudi.
KDOR NI OKUSIL BRIDKEGA, NE PO-
ZNA SLADKEGA.

Ne kupuj mačka v vreči!

Etbin Bojc:
PREGOVORI IN REKI
NA SLOVENSKEM

Slika na naslovni strani: Poslednji
list pred „to podoba raja“
(Prešeren).

Kako nezavidljiva je naloga voditeljev Cerkev v deželah z nedemokratično družbeno ureditvijo, danes najbrž komaj kdo bolj občuti kot poljski primas Glemp. Kljub marsikakšni pogumni besedi, ki jo je povedal komunističnim oblastnikom, mora ponovno poslušati očitke svojih vernikov, da je do oblasti premalo odločen.

Čeprav je že pred meseci Jaruzelski Glempu jasno rekel, da ne bo dovolil Solidarnošči, je primas v zadnjem času zahtevo po neodvisnih sindikatih večkrat javno ponovil; in to ne le v imenu človeških pravic, marveč tudi v interesu Cerkev, ki bi se rajši umaknila na čisto dušnopastirsko področje, pogovore z vlado o civilnih pravicah pa prepustila kot tretji sili Solidarnošči. Ko so poljski škofje delavcem demonstracije odsvetovali, jih najodločnejša plast le-téh ni poslušala: ti delavci si, razjarjeni od gospodarske krize, politične prevare in oboroženega nasilja, obetajo več uspeha od uporabe sile kot od mirnega premisleka in čakanja.

Komunistična vlada skuša očitno spraviti škofo pred verniki ob dober glas, s tem da jih namerja narediti za svoje pomočnike. Cerkvi nudi vrsto uslug, tako da se mora ta čutili povsem gotova. A to je le premišljena vladna igra. Cilj je ostal nespremenjen: Cerkvi je treba zlomiti hrbtnico. Cerkev mora izgubiti svojo moč.

Slej ko prej pričakujejo verni Poljaki od svojih škofov, da dokazujejo premoč Cerkev in da se ne kažejo z roko v roki s politično oblastjo.

Če prisluhnemo v luči teh ugotovitev naši slovenski stvarnosti, slišimo tudi v njej zahteve po od režima neodvisni Cerkvi. Slovenski mislec Vinko Ošlak je na letošnji Dragi poudaril „osnovno potrebo po svobodi, nevezanosti in čistosti Cerkev, pri čemer je imel težke pridržke do klerikov, ki prostovoljno prekorajajo meje odvisnosti do režima“ (Katoliški glas). Soočil se je s pojmom „klerikalizma“, ki pomeni sleherno povezovanje Cerkev z oblastjo, pa naj ima tak ali tak predznak.

Neodvisnost Cerkev od kakršne koli politične oblasti je moral imeti pred očmi Jezus, ko je govoril, da pošilja učence kot ovce med volkove. „Njena moč ne more biti v tem, da ima prek konkordatov in pogodb trden položaj v družbi, da je s paragrafi proti bogokletju zaščitena pred preveč množičnimi napadi in da uživa javno nedotakljivost. Kolikor bolj je človeško zaščitena in kolikor bolj si z dosego oblasti pridobi gotovost, toliko bolj je dejansko nemočna in nepomembna. To je videti kot navidezno protislovje, a takó je. Njena moč je le v zaupanju na Pastirja in v veri Vanj, ki jo pošilja. A ta moč malih (prav ta!) bo kljubovala tudi najmočnejšemu tiranu in ta sol vere bo zemljo obvarovala pred gnitjem“ (H. Thielicke).

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.

Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskarna
Družbe sv. Mohorja, 9020 Ce-
lovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austrija

NAROČNINA (v valuti zadevne dežele):

Anglija 5 tun.
Avstrija 130 šil.

Belgija 300 fran.
Francija 50 fran.
Italija 9000 lir
Nemčija 20 mark
Nizozemska 20 gld.
Švedska 50 kron
Švica 19 fran.
Avstralija 9 dol.
Kanada 12 dol.
_DA 10 dol.

Razlika v cenah je zaradi ne-
enake poštne v posameznih
državah in različnih deviznih
preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeni-
ki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

SPLOŠNE

SLOVENSKI PISATELJI SO SE ZBRALI NA ŠTATENBERGU

Na letošnjem dvajsetem, torej jubilejnem, sestanku so se naši pisatelji pogovarjali o usodi svojih del, o njihovi poti do trenutka, ko zagledajo luč sveta v obliki knjige. Izrazili so svoje nezadovoljstvo zaradi zakonitih ali nezakonitih pritiskov, ki vplivajo na izdajanje svojih knjižnih del. Zelo so bili tudi zaskrbljeni zaradi vse manjšega izdajanja domačih del, predvsem zaradi krčenja programov knjižnih izdaj zaradi že znanih denarnih težav, v katerih so se znašla slovenska založniška podjetja. Po njihovem mnenju je zmanjšanje denarnih sredstev Kulturne skupnosti

Slovenije za izdajo knjig domačih avtorjev plod napačno razumljenih prizadevanj za uravnovešenost slovenskega gospodarstva. Usoda in položaj besedne umetnosti v slovenskem kulturnem prostoru pa je po mnenju pisateljev odvisna ne le od založniških hiš in uredniških odborov temveč tudi od avtorjev samih, od njihove ustvarjalne moči, poguma in vere v smiselnost pisateljevanja.

NA 19. FESTIVALU AMATERSKEGA FILMA ZAVRTELI 58 FILMOV

Festival je pripravila Fotokina Slovenije v Ljutomeru. Prikazali so dokumentarne in igrane filme. Strokovnjaki so ugotovili, da se je predvsem kakovost dokumentarnega filma zelo izboljšala. Očitajo pa, da se mladi film-

ski ustvarjalci naslanjajo preveč na etnografske vire in da puščajo v nemar sodobno tematiko. Prvo nagrado je prejel dokumentarec „Nočno življenje“, ki sta ga vrtela Janez Kosmač in Karl Steiner iz Radomelj. Drugo nagrado sta prejela Stanko Cigler in Mirko Konečnik za film „Cokle“, tretjo pa korovski klub za film „Zotlerija“. Med igranimi filmi pa so dobili nagrade filmi: „Ponižan“, „Alternativa za 220 voltov“ in „Mreža“.

POKOJNINE SO SE POVEČALE ZA 6,6 ODSTOTKA

Cene pri nas rastejo tako hitro, da jih pokojnine komaj še dohajajo. Letos so se pokojnine prvič povečale 1. julija za deset odstotkov, toda preprosta računica je pokazala da je bilo to povišanje

premajhno. Zato so 1. oktobra znova povišali pokojninske prejemke za 6,6 odstotka in določili novo mejo najnižje pokojnine. Ta znaša sedaj 7162,75 dinarjev, prej pa 6757,30 dinarjev.

DRUŽBENA STANOVANJA V SLOVENIJI NAJMANJŠA V DRŽAVI

Dočim je leta 1980 znašala povprečna površina novosežidanih družbenih stanovanj še 57,8 kvadratnih metrov, se je lani povečala samo za en odstotek. Zanimivo je, da so družbena stanovanja, ki so jih lani zidali na Kosovu, merila kar 10 kvadratnih metrov več kot v Sloveniji. Drugačna pa so razmerja pri slovenskih zasebnih stanovanjih, ki so največja v Jugoslaviji. Lani so merila povprečno 99 kvadratnih metrov, najmanjša pa so imeli zasebniki v Bosni in Hercegovini, kjer so merila le 64,3 kvadratnih metrov stanovanjske površine. Zanimiv je tudi podatek, da je povprečno zasebno stanovanje merilo leta 1955 le 60,7 kvadratnih metrov, šest let kasneje pa že 74,1 metrov. Zidava novih stanovanj se je lani povečala za 6,6 odstotka, zgradili pa so 6393 zasebnih in 8281 družbenih stanovanj.

OMEJITEV PRODAJE BENCINA

Kriza v preskrbi s pogonskimi gorivi je zajela tudi Slovenijo. V začetku oktobra so vozniki motornih vozil dobili le po 15 litrov bencina na črpalki. Slovenska vlada je predlagala, da bi čimprej povsod uvedli bencinske bone, saj se le tako da zagotoviti pravična razdelitev razpoložljivega goriva. Še

PIRAN, tesno pozidano mestno naselje, stoji na slokem polotoku. Na Špici stoji baročna Marijina cerkev.

slabše pa se godi šoferjem v Makedoniji, kjer točijo bencin po sistemu lihih in parnih števil na koncu avtomobilске tablice. V Črni gori se ga pa ponoči sploh ne dobi.

SLOVENSKI UMETNIK ODLIKOVAN

Likovniku Jožetu Horvatu-Jakiju je italijanska likovna akademija podelila nagrado „Zlati centaver“ za dosežke na področju likovnega ustvarjanja. Nagrajenčeva dela bodo odslej zapisana tudi v posebnem katalogu vseh nagrajencev, dobijo pa ga vse umetniške hiše po svetu.

PO KRAJIH

ADLEŠIČI V BELI KRAJINI

Pred štiridesetimi leti so italijanski fašisti odgnali v izgnanstvo na Rab, v Padovo in Gonars okoli sto domačinov. Kot vsako leto doslej so se tudi letos zbrali preživeli in obujali spomine na tiste težke čase. Na proslavi so pozdravili tudi svoje prijatelje iz Ljubljane in iz Mlinš, s katerimi so delili usodo izgnanca v taborišču.

CELJE

V začetku oktobra je bilo v tej občini 329 ljudi brez dela, med njimi pa je bilo kar 66,1 odstotka takih, ki so delo iskali prvič. Celjsko gospodarstvo se je letos hudo spodarstvo se je letos hudo ustelo, saj je napovedovalo dvakratno večjo rast zaposlovanja, kot pa ga je potem zares uresničilo. Med nezaposlenimi je največ prodajalcev, maturanov, strojnih tehnikov, administratorjev in avtomehaničkov. Za poživitev zaposlovanja bodo zmanjšali

število nadur in ukinili pogodbe z upokoženimi delavci.

DOBRNA

Zdravilišče, ki so se ga še pred kratkim predvsem tujci ogibali zaradi neustreznega nastavitvenega standarda, je letos zabeležilo 17-odstotno povečanje prenočitev. Do konca septembra so zabeležili 90 tisoč domačin in 5 tisoč tujih nočitev, kar pomeni 70-odstotno zasedenost prenočitvenih zmogljivosti. K temu uspehu je pripomogel predvsem novi hotel z 233 posteljami. Lotili so se tudi različnih pobud za boljše zasedenost hotela v jesenskem in zimskem času.

DOL PRI LJUBLJANI

Štirideset slikarjev se je udeležilo prvega ex-tempora v propadajoči graščini v tem kraju. Dela enodnevnih slikarske kolonije so razstavili na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Slikarji so z izbiro te graščine hoteli spodbuditi odgovorne, da bi kmalu začeli z obnavljanjem tega kulturnega spomenika iz šestnajstega stoletja.

DOMŽALE

Tovarna usnjenih izdelkov se je tudi letos udeležila s svojimi izdelki specializirane mednarodnega sejma v Offenbachu v Nemčiji. Sklenili so precej kupčij za prihodnje leto, čutili pa so tudi, da je prodor na tuja tržišča letos mnogo težavnejši. Na zahodnem tržišču bodo letos iztržili okoli tri milijone dolarjev, na vzhodnem pa nekaj več. TOKO je eno prvih slovenskih podjetij, ki se je že od prvih pojnih dni začelo uveljavljati na tujem tržišču zaradi svo-

jega kakovostnega dela in poslovne morale.

GORNJA RADGONA

Podjetje Avtoradgona je na radgonskem sejmu predstavilo prvi izdelek svojega novega proizvodnega načrta. Lesena počitniška hišica, ki jo je mogoče postaviti v vsako okolje, je hitro našla kupce med tujimi obiskovalci. Nekaj jih je že naročilo francosko podjetje, med domačimi pa je zaradi vsestranskega varčevanja malo manj povpraševanja.

JESENICE

Gospodarstveniki te občine s polletnim obračunom niso bogve kaj zadovoljni, saj so se z 229 milijoni izgube povzpeli na prvo mesto med gorenjskimi izgubarji. Levji delež pri tem je imela Železarna z 200 milijoni, sledijo ji pa Hidroelektrarna Moste, Elektro Žirovnica in Gradbičec iz Jesenic. Vzroki za izgubo pa so odgovorni iskali v zmanjšanju prihodka zaradi povečanja izvoza, slabi oskrbi z repromaterialom in neuskajenostjo cen surovin in končnih izdelkov.

KOČEVJE

Podjetje Lik, velik izvoznik pohištva in žaganega lesa, je letos do konca avgusta prodalo na tuje za 2,396 milijona dolarjev svojih izdelkov. To pa pomeni, da izvoznega načrta v višini petih milijonov dolarjev po vsej verjetnosti ne bodo dosegli. Težave imajo predvsem v Združenih državah, kjer so morali znižati cene za šest odstotkov, če so hoteli sploh kaj prodati. Začeli so iskati nove poslovne partnerje predvsem v arab-

(dalje na strani 9)

Ideologija, ki je morada najbolj posegla v naše 20. stoletje, MARKSIZEM, je danes, tako Rode (v Dragi 82), mrtva. V marksizmu samo praksa potrjuje pravilnost misli, in ta je takšna, da že skozi vse stoletje postavlja ideologijo marksizma na laž. To razhajanje med teorijo in stvarnostjo vodi k temu, da se ideologija spreminja v mit. Problem mita pa je, kako prepričati ljudi, da bi vanj verovali. Bolj nestvaren je neki nauk, večja je skušnjava, da postane totalitaren. Zato državna birokracija in teror, ki sta stopnjavana v nesmislu gulagov, v kamboškem rododomu, v dogajanjih v Afganistanu in na Poljskem, nista tuj izraz na delu ideologije, temveč najbolj čisti in neoporečni obliki marksizma.

Modeli klasičnega marksizma so po Stojanovičevih besedah priveli do tega, da je v deželah „realnega socializma“ ostala edinole še realnost. Komunistično-diktatorska ideologija v nekaterih primerih samo še poskuša opravičevati novo razredno družbo. Pri tem je ponekod že stopila v tretjo in zadnjo fazo: od popačene prek napačne v lažno zavest.

NEDELJA, Celovec, 19. sep. 82/8.

v dobrih in slabih dneh

kakšen pomen ima Cerkev? zakaj hodimo v cerkev?

Pred nedavnim so avstrijska, nemška in švicarska TV prinesle versko nanizanko ZAKAJ KRISTJANI VERUJEMO? Iz nje povzemamo glavne prizore v skrajšani obliki in s pojasnili.

Bolničarka Marjana in zdravnik Scholz gresta neke nedelje na obisk k staršem zdravnika Scholza v njihovo malo hišo na deželi, ne da bi se jim prej najavila. Ker ni nikogar doma, vzame zdravnik ključ iz cvetličnega lončka.

Gresta v stanovanje, Marjana si ga ogleduje, medtem ko se menita. Iz pogovora postane jasno, da se zdravnik in njegov oče, katerega konjiček je čebelarstvo, ne razume. Nasprotno pa se zdi, da je mati na svojega sina močno navezana.

Zdravnik Scholz pove Marjani, da sta oče in mati v cerkvi. Pove tudi, da je zanju nedelja še zmeraj nekaj

posebnega. Pri tem se vznevolji, češ da se njegovi starši nič ne spremenijo: dejstvo, da hodita v cerkev, je le značilen primer za to. Oče in mati se mu zdita „neučljiva“, „nespremenljiva“, „nekakšna ustanova kakor Cerkev“.

— — —

V kliniki se pogovarjata sestra Neža in zdravnik Sriyananda o tem, da hodijo Scholzovi starši vsako nedeljo v cerkev. Sestra Neža primerja to obiskovanje cerkve z obiskovanjem staršev: „Zdravnik Scholz se vozi k staršem, ker najde pri njih zavetje. Tam je domà. Biti domà, čutiti se domà — tega občutja vsi potrebujemo. Če obišče svoje starše — tudi če se z njimi prepira ali če misli, da jih več ne razume — se počuti domà. V cerkvi se počutimo domà mi. Srečujemo se z Bogom in

s tistimi, ki vanj verujejo kakor mi, z njimi nas sveti Duh povezuje. Cerkev je kraj, kjer čutim, doživljam na svoji koži, da nisem na svetu sama s svojimi slabostmi, temveč da najdem tu sebi podobne, ki me sprejmejo. Dom.“

Na vprašanje budističnega zdravnika Sriyananda, zakaj hodijo kristjani v cerkev, odgovori sestra Neža: „Ne zaradi igranja orgel, ali zaradi sveč in kadila, marveč zaradi izkušnje: tukaj je dobro biti; tukaj sem domà; sem spadamo vsi, ki verujemo; tukaj pripadamo drug drugemu; tukaj obhajamo to skupnost — našo med seboj in našo z Bogom — tako kot obhajajo po družinah družinske praznike, rojstne dneve, poročne dneve. Pri družini, ki nikdar ne obhaja družinskih praznikov, se skupnost razdre in vedno bolj bo izginila iz nje tudi ljubezen. Kdor ima Boga rad, hodi v cerkev.“

— — —

Medtem so Marjana, zdravnik Scholz in njegovi starši pri kosilu. Zdravnik in njegov oče se prepirata, ali naj se zdravniki dadó plačevati ali ne. Izraz „delati za božje plačilo“ je povod za to, da oče razodene, kako zelo mu je težko, ker njegov sin misli, da Boga ni in da zato tudi Cerkev ni treba, pa seveda tudi nobenega obiskovanja cerkve ne.

Oče prinese iz omare kozarec medu, dà Marjani poduhati čudoviti

pismo iz Kalkute

Objavljamo nekaj odstavkov iz PISMA BOŽJEMU LJUDSTVU, ki ga je p. Roger iz Talzé skupno z mednarodno skupino mladih poslal iz Indije vsem kristjanom:

V Aziji se je okrepila naša gotovost, da je rane, ki razjedajo človeštvo, možno ozdraviti. To možnost ima le božje ljudstvo: raztreseno po vsej zemlji lahko da človeški družini zgled medsebojnega razdeljevanja.

Škof Ambrož iz Milana (4.

stol.) je pisal kristjanom, ki so si nabirali imetje: „Zemlja je bila ustvarjena za vse brez razlike. Narava ne pozna bogatašev, poraja le reveže. Kar daješ ubogim, ni tvoja last. S tem jim le vračaš del tistega, kar jim pripada. Kajti dobrine, ki jih zbiraš na kup, so skupne: dane so bile v rabo vsem.“

Razdeljuj vse, kar imaš, potem boš našel svobodo. Pri zbiranju rezerv se pričinja nepravilnost.

Obračamo se na družine, cerkvena občestva in odgovorne v Cerkvi z nujno prošnjo, da oddaste vse, kar vam ni brezpogojno nujno.

Naredi iz svojega stanovanja kraj, kjer bodo drugi vedno dobrodošli, hišo miru in medsebojnega odpuščanja. Naredi svoje stanovanje preprosto!

Imaš sosede v hiši ali v četrti. Vzemi si čas in pojdi vedno znova k njim in naveži nanje stike! Pri tem boš pogosto naletel na veliko osamljenost.

Povabi druge k mizi!

Zastavi svoje sile za to, da bodo plače vseh izenačene in delovne razmere človeške. Delaj zato, da boš zaslužil, kar za življenje res potrebuješ, nikdar pa zato, da bi kopičil denar.

vonj le-tega in po kratkem pogovoru pove: „Čebelji rod je sestavljen iz tisočev čebel. Vsaka posamezna mora izpolniti natančne naloge. Čebele delavke gradijo satovje, skrbijo za zarod, hranijo celo družino in jo branijo pred sovražniki. Matica zvali jajčeca — do dva tisoč na dan. Obdaja jo dvor mladih čebel, kamor koli gre, te ji podajajo hrano, jo gladijo — in vse to delajo čebele same od sebe, ne da bi se dolgo o tem spraševale. Čebelar jim je zgradil čebelnjak. Čebele vedo, da je on tukaj, čutijo njegovo navzočnost, po sledeh, ki jih pušča za sabo, po skrbi, ki jo ima zanje. Jasno, da ne more nobena čebela čebelarja opisati, a sleherna zanj ve. In ko bi mlada čebela rekla stari čebeli: ‚Ne

verjamem v čebelarja‘ in ‚On nam ni zgradil čebelnjaka‘, ali misliš, da se ne bi stara čebela zježila? In to po pravici?“

Na sinov pomislek, da ljudje le nismo čebele, odgovori oče: „Jaz vsekakor vem, da se nismo sami ustvarili. Prav tako ne, kot se čebele niso. In da moramo premišljati o skrivnosti svojega nastanka. In da je neki kraj, ki je za to primer: cerkev. In da prav zaradi tega tvoja mati in jaz tja hodiva.“

— — —

Vidni kraj, v katerem živi sveti Duh, je Cerkev. V Cerkvi se srečujemo s skupnostjo, ki je nastala po delovanju svetega Duha. On je njeno življenjsko počelo, njena duša. V Cerkvi se ohranja spomin na Jezusa živ in ta spomin se obhaja pri maši. V Cerkvi se ohranja vera v Boga, v njegovo razodetje, v Jezusa Kristusa, v njegovo odrešenje in vstajenje, v svetega Duha. Iz teh resnic dobivajo kristjani otipljiva navodila za življenje. Božja služba, zakramenti, zahvala, prošnja in bratstvo v skupnosti so nepogrešljiva znamenja božje navzočnosti v Cerkvi.

Cerkev živi iz spomina na Jezusa Kristusa, živi iz zgodovine, ki je zgodovina Boga z ljudmi. Zato gleda vedno nazaj, da vidi, kaj ji ima Bog povedati. Pa tudi zato, da spozna svojo prihodnost in prihodnost sveta. Kristus ni le njen izvor, marveč tudi njena prihodnost.

Cerkev nudi svojim članom zavet-

je, ker jo vodi svetu Duh, ker se navdihuje v svojem delovanju po delovanju Jezusa, ki je bil ljubezen in predaja sama. Ko poslušamo v Cerkvi božjo besedo in obhajamo Gospodovo navzočnost, dobivamo pomoč, da živimo kot kristjani. Če najdemo v Cerkvi zavetje, če smo sprejeti in potrjeni, postanemo svobodni, da gremo ven iz sebe in se zavzame za druge ter se damo tako voditi svetemu Duhu.

Daritve svete maše si ni dala Cerkev sama, temveč ji jo je dal Kristus. Zato se ji Cerkev ne more odpovedati in posamezen kristjan se ne more otresti dolžnosti, da se je udeležuje. Brez maše Cerkve ni.

Izvor Cerkve je Jezus Kristus, ki je v njej navzoč po svetem Duhu. On je tudi nekakšno pravilo Cerkve. Zato se mora ona vedno spraševati, ali se njeno delovanje krije s tem, kar on od nje hoče.

Ker je Cerkev sestavljena iz ljudi, se ne bi smel nihče čuditi, da ni vedno povsem prepričljiva. In vendar dela Bog po tej Cerkvi.

Kakor je bil Jezus na zemlji za ljudi, tako mora biti tudi njegová Cerkev za ljudi. Kot je Jezus s svojim delovanjem pričeval o prihodnjem božjem kraljestvu, tako mora tudi Cerkev vedno dati pričevanje o tem. Bog poziva Cerkev k resničnemu zavzemanju za svet. Vzdrževati mora budno védenje za božje kraljestvo in hrepenenje po njem.

Bog se je svobodno njezal s Cerkvijo. Kdor hoče najti njega, mo- (dalje na str. 39)

Družbene sestave, ki ohranjajo mednarodno krivičnost, je treba za vsako ceno spremeniti. Merilo sprememb so resnične potrebe vseh ljudi, tudi najneznatnejših.

Samo ena človeška družina je. Ali se res lahko sprijaznimo s tem, da so člani te družine žrtev rasizma, da sedijo iz političnih razlogov po ječah in da so žrtve nasilja?

Molitev bo zate vir ljubezni. Vzemí vsak dan nekaj besed iz svetega pisma! Živa Kristusova beseda bo v tebi vstala, da jo boš takoj spremenil v dejanje.

**smrt bo
nekoč
uničena
tudi za nas**

v svetlobi vstalega Kristusa

Na zadnjem teološkem tečaju o aktualnih temah za študente in izobražence v Ljubljani je govoril prof. Anton Strle. V zadnji številki NAŠE LUČI smo objavili v skrčeni obliki prvi del predavanja. Danes objavljamo drugega.

Kdor hoče razumeti krščanstvo, mora začeti s Kristusovim vstajenjem. Presvetljenost krščanskega

bivanja je bistveno v zvezi s tem, kar izraža bogočastni vzklík na veliko soboto zvečer: „Svetlo! a slavno vstalega Kristusa naj prežene teme ne duše in srca!“

Nezaslišanost vstajenja je v tem, da je bil obujen k poveličanemu življenju tisti, ki je doživel na vislicah križa dozdevno dokončen poraz. Ni dovolj reči: vstal je. Reči je treba: Križani je vstal; on, ki je bil kot bogokletnik prubit na križ in je v očeh ljudi umiral zapuščen celó od Boga, je vstal k poveličanemu, neuničljivemu življenju.

Tu je jasno: Bog je Bog življenja. Bog daje prihodnost. Sedanje stanje sveta je zaznamovano s smrtjo, ki potegne človeka v osamelost. A ta pregraja ne velja za Boga. Bog lahko premaga smrt, in jo je na eni točki že premagal. Nekoč bo za vedno uničena tudi za nas.

Ruski duhovnik Dimitrij Dudko pravi:

„Brez Kristusovega vstajenja je naša vera odvečna. Če ni vstajenja mrtvih, potem vera nima nikakršnega smisla, potem ni nobene razlike med vero in nevero. Tudi neverni kažejo življenjski pogum. A koliko je ta pogum vreden?“

Vtepali so nam v glavo, da je treba gledati na življenje pod vidikom prijetnosti in koristnosti. Dokler smo zdravi in uspešni, pomenita navdušenost in junaštvo najvišji

življenjski vrednoti. A ko se bliža smrt, tedaj se začne človek ozirati po drugih vrednotah.

Na smrt mislimo neradi in se je bojimo, nanjo gledamo praznoverno. A prej ali slej moramo nanjo gledati tako, kakor v resnici je: brezno, s pogledom, ki ga ni skazil sijaj življenja. Vsakdanja skušnja kaže, kako se ljudje proti koncu življenja predrugačijo.

Vstajenje od mrtvih je najvažnejše vprašanje v življenju. Morda se zdi komu to naivno. A zame ni nobenega važnejšega vprašanja, kakor je vstajenje od mrtvih.

Dopovedovali so nam, da je treba gledati na vero kot na lepo zapeljivo pravljico. Potemtakem se mora zdeti tisti, ki si upa resno poskusiti govoriti o vstajenju mrtvih, norec. A vstajenje od mrtvih je največja samoumevnost, je vse kaj drugega kakor nesmisel. To naj bo izhodišče naših premišljevanj...

Poglejmo stvarnost, to, kar sestavlja naše življenje in nas vodi k odklanjanju vstajenja od mrtvih. Vzemimo, da bi bilo resnično samo to, kar sestavlja naše sedanje življenje, in da bi ne bilo ničesar drugega. A kaj je to? Morda uspeh, tako imenovane zmage, naše življenjsko delo, ljubezen ali celó alkohol...

Vsega tega smo postali že siti. Naveličali smo se varati sami sebe,

iz slovenske cerkve

● **DARITEV IN MOLITVE ZA NOVE DUHOVNE IN REDOVNE POKLICE** so se vršile na Brezjah (11. sep.). Prišli so romarji z vseh koncev Slovenije. „Skoraj potrti prihajamo danes na Brezje,“ je ugotovil slovenski metropolit med mašo, „k Mariji, k Jezusu: zaman naš trud. Jezus pa nas znova nagovarja: ‚Odrinite na globoko! V molitvi vztrajajte,

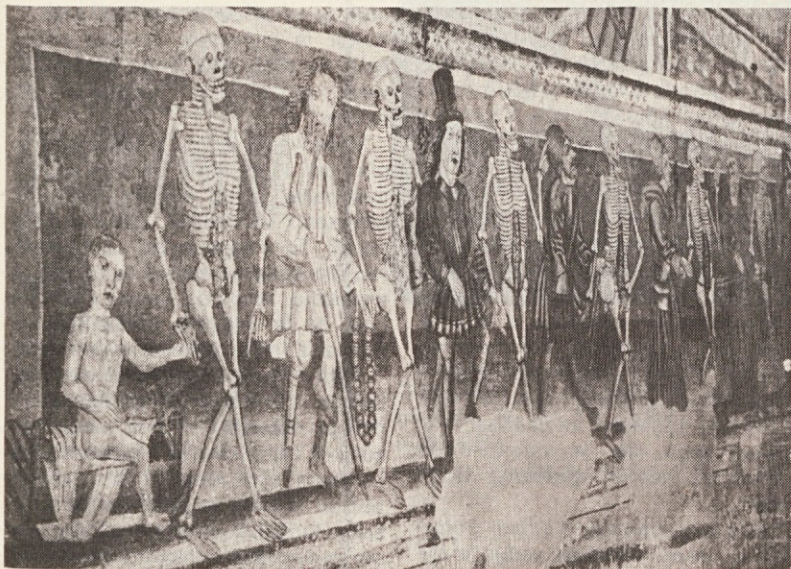

poglobite svoje krščansko življenje, doslednejše živite po evangeliju!“

Karmeličanke iz Mengša so poslale pozdravno pismo — prepričane so, da se poraja milost za vse ljudi v ponižnem, skitem, spokornem, ubožnem in skromnem življenju, zato je bližina Kristusovega križa osrečujoča. Tudi kartuzijani so poslali podobno pismo.

● **MOLITVENEGA SREČANJA**

*Farna cerkev
v Bohinjski Bistrici*

„Mrtvaški ples“ v cerkvi v Hrastóvljah, 17 km od Kopra, je eden najpomembnejših kulturnozgodovinskih spomenikov Slovenije. Cerkev je iz 12. ali 13. stoletja, fresko je pa naslikal Janez iz Kastva leta 1490.

bahati se s svojimi zmožnostmi. Stvarnost se je vsem človeškim hrepenenjem navkljub izkazala kot nezadovoljiva.

Začeli smo protestirati. A tudi protest ne prinese nikakršne rešitve. En protest sledi drugemu, medsebojno se obtožujemo, a rešitve ni na vidiku.

Nikakršno naključje ni, da skuša-

jo ljudje mnogo teh težav reševati s pomočjo vere. A vera brez vstajenja od mrtvih ni nobena rešitev. Blodnjak, v katerega smo zablodili, zahteva z vso silo, da rešimo vprašanje o vstajenju od mrtvih.

Za ta vprašanja se pač niso mladi ljudje začeli zanimati povsem slučajno, otroci tistih nevernih, ki so zasmehovali vero svojih očetov.

(18. sep.) v Stični se je udeležilo poleg treh škofov in 140 duhovnikov 4000 slovenskih mladih kristjanov. Dopoldne je bila maša, po njej premišljevanje po skupinah, popoldne molitveno srečanje.

Premišljali so — ob sklepu Frančiškovega leta — o vesoljnem bratstvu, ki ga je prav asiški ubožec oznanjal. Razumeti bližnjega, spremljati ga na življenjski poti, biti ob njem, ko ga tare žalost, bolečina, pomagati mu, da bo srečen, odreševati ga iz samote in zapostavljenosti. Ljubiti vse, kar nas obdaja, kar

je Bog ustvaril. Biti brat ljudem, temu bratstvu ni meja.

● 120-LETNICO SLOMŠKOVE SMRTI so (19. sep.) praznovali v mariborski stolnici. Štiri dni so predavatelji govorili o Slomšku. Vodilna misel je bila: „Slavimo svete može, ki jih je Gospod v svoji ljubezni izbral in povzdignil v večno slavo. Njihova beseda razsvetljuje Cerkev.“

Zadnji dan, v nedeljo, je समावेशvalo šest škofov in 130 duhovnikov. Igral je orkester, pelo pa 80 pevcev iz Ptuja in Maribora.

ne le besede

● Letošnji kongres „CERKEV V STISKI“ v Königsteinu v ZR Nemčiji je ugotovil, da se je kljub podpisu helsinških dokumentov versko preganjanje na Vzhodu povečalo, Zahod pa da še nadalje izgublja verske vrednote in izriva Boga. Kljub temu je v svetu mogoče opaziti znamenja upanja: krščanska prenova, pogumno priznavanje vere, odpoved zaverovanosti v snovne dobrine in ponovno odkrivanje vrednot krščanskega življenja. „Speck-Pater“ je zatrdil, da se zdí ura spreobrnjenja preganjavcev Cerkve blizu.

● NADŠKOF brazilskega mesta Sao Paulo ARENS, največje škofije na svetu, je pred nedavnim ponovno obsodil brezobzirni postopek industrializacije, saj se ta običajno razvija na škodo nižjih slojev prebivalstva. Izjavil je: „Cerkev ne dela za ljudstvo, Cerkev je ljudstvo. Če se zavzemam za pravice stavkajočih, se zaradi tega, ker sta Cerkev in svet delavcev eno.“ Ob nedavni stavki brazilskih kovinarjev se je odločno zavzel za njihove zahteve.

● V BRATISLAVI so partiji na medicinski fakulteti zaskrbljeni, ker je na njej vedno več vernih študentov. Mnogi od teh hodijo redno k maši.

● BRAZILSKI ŠKOFJE so na nedavnem zasedanju pozvali vlado, naj spet vpelje v državi demokracijo. Do resnične sprave bo prišlo le, če se bo vlada odločno zavzela za odpravo družbenih krivic.

To vprašanje moramo rešiti tudi za prejšnje rodove. Mnogi od njih so verovali v nadaljevanje življenja po smrti. A pri tem so mislili samo na se, mi pa moramo misliti na vse. K premišljevanju o tem nas silijo neštevilne žrtve zadnjih dveh svetovnih vojn, koncentracijska taborišča in ječe. Mnogi od njih so bili sicer med tem rehabilitirani, a kaj pomeni to, če ni bila njihovem brezmejnemu trpljenju na noben način priznana prava vrednost? Ali je smisel našega življenja v tem, da se nas ljudje spominjajo v posmrtnicah ali celó knjigah?

Spomin na žrtev strašnih mučenj zahteva od nas, da rešimo vprašanje o vstajenju mrtvih. Mnogotero trpljenje ljudi dobi smisel šele s tem, da je Kristus resnično premagal smrt. O življenju je mogoče govoriti s polno pravico le tedaj, če ni s smrtjo kratko in malo vsega konec. Trdna vera v to osvobodí človeka od sleherne tesnobe.

Znano mi je, da so tudi pogumni ljudje, ki so drugače prepričani, vendar to njihovo pogumno nastopanje prihaja pogosto iz trenutnega razpoloženja, celó iz pijanosti. Vsekakor je pogum kot razpoloženje in

hkrati ravnanje možen le na temelju nrvnosti.

Zakaj je narasla kriminalnost, zakaj so mnogi obupani, zakaj propada nrvnost? Ker je prišla v pozabo vera v vstajenje. Ateisti so s svojo vztrajno propagando dosegli, da se nahajamo v uspavanosti. A misli ateistov gredo le v majhno globino, iz njih prihaja le uspavalni učinek.

Včasih se svoje vere sramujemo: da ja ne bi nihče zanjo ne zvedel! Nenadoma se srečamo s posmehom ali s kakršnimi koli neprijetnostmi. Postali smo materialisti, v najslabšem pomenu besede: večnost smo zamenjali za časnost. Vse zaradi tega, ker je vstajenje od mrtvih za nas le vprašanje druge vrste...

Naš modroslovec Vladimir Solovjev je nekoč rekel, da veruje v življenje po smrti bolj kakor v sedanje življenje, ker sedanje življenje človeka na vsak korak prevara.

Kako naj razumemo svoje vstajenje od mrtvih? Vstali bomo, kakor je vstal Kristus. Vstajenje duše je v osvoboditvi od vsakega greha, vstajenje telesa pa pomeni ponovno vzpostavitev snovne osnove. K temu dobro pripominja sv. Pavel: „Kri-

stus je vstal od mrtvih kot prvi... Kakor je po enem človeku prišla smrt na svet, tako je po enem človeku prišlo tudi vstajenje od mrtvih.“

Vsepovsod ležijo pokopana trupla ljudi, ki so umrli ob preklinjanju nasilnežev in ob pasjem laježu. V kakšnem veličastvu bodo nekoč vstali! To vstajenje bo razkrinkalo vso človeško neresnico in bo znova uveljavilo resnico. Samo kdor se boji, da bo njegova neresnica razkrinkana, noče verovati v vstajenje.

Rad bi povedal nekaj iz svoje izkušnje. V zadnjem času sem krstil mnogo odraslih. Pri tem vzbujajo pozornost to, da skoraj nihče teh ljudi ne dvomi o vstajenju. Ti otroci brezbožnih staršev so prišli komaj kaj v stik s krščanskimi spisi, pa kljub temu presenetljivo močno verujejo v vstajenje od mrtvih. Kako to? Zato, ker vstajenje doživljajo okoli sebe. To velja posebno za našo deželo. Smo na Golgoti. Za Golgoto pride vstajenje. To je božji zakon.“

Koncil pravi: „S svojim vstajenjem je bil Kristus postavljen za Gospoda, kateremu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji, in z

(dalje na 34. strani)

mati vzgaja k snagi

Na posvetovanje je prišla mati z desetletnim fantičem. Pobič je imel dolge, črno obrobljene nohte na prstih. Rekel sem mu: „Ali ti je stara mama umrla?“ — Začuden zaradi takega vprašanja je zanikal in vprašal: „Zakaj pa?“ — „Ah,“ sem menil, „ker greš z žalnim robom na prstih skozi življenje.“

Tedaj je planila mama: „Vidiš, kaj ti nisem rekla, da moraš nohte porezati in jih očistiti? ... Oh, ne verjameste, koliko moram ves dan govoriti, pa vse nič ne pomaga ...“

„Ljuba gospa,“ sem rekel, „tega ne dela noben fant pri desetih letih. To morate delati vi, in sicer tako dolgo, da bo fant sam dobil čut za snago prstov. To pa je pričakovati tam pri štirinajstih letih.“

Mati, ki ima svojega otroka rada, hoče imeti lepega otroka. Saj je vendar kos nje same. Umazanijo bo sama odstranila. Mati tega fanta svojega pobiča ali nima rada ali pa umazanije sploh ne vidi.

Človeka je tudi strah, če ima otrok bolešno natančno obrezane nohte. Tedaj si rečemo: to je strašna ženska! Tak sin bo postal počasi nasproti svoji materi upornik, najprej pri nohtih, potem pa tudi na mnogih drugih področjih. Na zunaj bo postal občutljiv proti vsakemu pritisku ženske, tako da bo tudi pozneje v zakonu strahoval svojo ženo.

Mogoče pa, da fant nima močnega osebnega življenja. Tedaj bo mati določala njegovo življenje do najmanjše podrobnosti. Njemu ni treba nič misliti: dovolj je, da sliši, kaj reče mati, in to stori. Samo — v šoli je boječ, boji se napora, izogiba se težavam, najrajši se igra z majhnimi otroki in deklkami.

Če človek vidi ogrizene in potrgane ostanke nohtov, si misli svoje. Tudi taki prsti so znamenje, da otrok tiči v neki stiski.

Ernest Eli: MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

(nadaljevanje s strani 3)

skem prostoru, kamor so že doslej izvozili del proizvodnje. Sorazmerno dobro jim gredo stoli tipa tri-trap v prodajo, saj je povpraševanje po njih veliko na domačem kot tudi na evropskem trgu.

KRANJ

Z dograditvijo prizidka je dom upokojencev na Planini pridobil 83 postelj, tako da sedaj lahko sprejme 208 varovancev. V novi stavbi so uredili tudi prostore za fizioterapijo. 60 milijonov dinarjev, kolikor je stala zidava, je pokrila skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja Slovenije.

LENDAVA

Podjetje Konfekcija se je letos bolj kot prejšnja leta posvetilo zahodnemu tržišču. Tako so za zahodnonemško pošto in carino sešili osem tisoč delovnih plaščev. V sodelovanju z ljubljanskim Jugotekstilom pa so sešili 25 tisoč delovnih kombinezonov za zahodnonemška podjetja Mercedes in Opel ter za francoski Renault. 110-članski kolektiv bo z izvozom zaslužil 8,2 milijona dinarjev. V primerjavi z lanskim letom se je njihov izvoz povečal za 70 odstotkov.

LJUBLJANA

Slovenski oktet je v začetku oktobra slavil tridesetletnico delovanja in koncertiranja. Na slovesnem koncertu v Cankarjevem domu so izvajali osem krstnih del slovenskih skladateljev, od Uroša Krcla, Alojza Srebotnjaka, Pavla Mihelčiča, Marjana Gabrijelčiča do Pavla Sivica, Darjana Božiča, Pavla Merkuja in Jakoba Ježa. Slovenski oktet je imel

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

KATOLIŠKI GLAS:

DRAGA 82: SLOVENSKI RAZGLED VASE IN PO SVETU

Sedemnajstič po vrsti so se iz treh Slovenij — matične, zamejske in zdomske — zbrali (4. in 5. sept. v Trstu in na Opčinah) rojaki, ki se želijo včasih povzeti iz vsakdanjosti ter se predati razmišljanju o svetu, ki nas obdaja, pri tem pa izmeriti lastne moči, možnosti in vizije.

Prvi predavatelj, jurist in časnikar Ivo Jevnikar, je uvedel publiko Drage v problematiko boja Slovencev v Italiji za pridobitev temeljnih narodnih pravic. Predavanje je zaobjelo čas od leta 1947, ko je začela veljati mirovna pogodba z Italijo. Pred občinstvom je stekel film, poln datumov in hotenj, števil in želja, pa napak, ovir in nesebičnih naporov. Resna študija je potem sprožila debato, v kateri se je pojavilo tudi vprašanje, kolikšen je slovenski zamejski račun za dokončno normalizacijo odnosov med Beogradom in Rimom.

Marksizem kot družbena teorija in ideologija je bil naslov drugega predavanja, ki ga je imel ugledni srbski profesor Svetozar Stojanović, znanec svetovnih univerz, član znamenite filozofske skupine *Praxis*, sident (s posledicami) v iskanju čistosti in ponarejanj marksistične zamisli. Prodorni duh je ob primerjavah s slabostmi in prednostmi meščanske demokracije pokazal na možnosti in meje stvarnega socializma, pri tem pa osvetlil mehanizme, ki peljejo od upora v znamenju človekovih pravic do manipulacije v rokah tistih, ki začetni zanos spremenijo v oblast svoje kaste. Stojanović je ostal ves čas nedaleč od stvarnosti, ki nam je vsem pred očmi. Sklepni akord je zvenel kot poziv k človečnosti in dostojanstveni demokraciji in svobodi.

Kot zanimivo sozvočje (s prejšnjim predavanjem) so udeleženci Drage dojeli predavanje Vinka Ošlaka *Mit revolucije v delu današnje teologije*. Predavatelj je najprej razčlenil pojma mita in revolucije. Nato ju je strnil v „mitičnost revolucije“ in opozoril na tri bistvene sestavine, ki so ji lastne: poseben jezik; terjanje zaupanja tudi brez jamstev; predvsem pa pomanjkanje preveritve, ki naj bi potrdila njene teoretične trditve in napovedi. Potem je raziskal razmerja, ki jih ima do revolucije teologija v raznih fazah svojega razvoja vse do sedanjosti. Sledil je sklep, da Cerkev razume in celó podpira upor v hudi in nevzdržni stiski, ne sprejema pa revolucije v njeni ošabni viziji absolutne odrešitve in uničevalni posledici.

Zadnji predavatelj prof. Franc Rode je prišel iz Rima, kjer je v Vatikanu tajnik Sekretariata za neverne. Predmet njegovega predavanja se je glasil *Duhovni tokovi v današnji Evropi*. Ko jih je analiziral, je prišel do spoznanja, da je naša celina v hudi stiski, ker je postala plen ideologij, ki pa hkrati zgublajo

svojo prepričevalno in tudi vsebinsko moč. Tako polagoma nastaja praznina, ki jo lahko zapolni le najstarejša duhovna sila Evrope, krščanska misel.

Letošnja Draga se je v določenem oziru začela že tri tedne pred napovedanim datumom. Začela se je z napadi, ki so jih nanjo sprožili v ljubljanskem Delu Josip Vidmar in še dva druga kulturnika. Zunanji povod za te napade je dal programski bilten Drage, ki je objavil nekaj zasebnih pisem Edvarda Kocbeka, v njih pa so ostre ocene na račun Vidmarja in njegovih misli o vrednosti ali nevrednosti nekih dobro znanih slovenskih množičnih smrti (= poboja 12.000 upornikov revoluciji v Rogu, Teharjih... — op. NL). Te napade, ki so mimogrede udarili kar vseprek po Dragi, dejansko torej po njenem bistvu svobodne tribune, je Društvo slovenskih izobražencev zavrnilo v istem Delu.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 9. sep. 82/1.

DIE WELT:

TITOV SISTEM NI VEČ NEDOTAKLJIV

S seznamom ukrepov, ki določajo za deželo strogost, omejevanje in znižanje življenjske ravni, varčevanje na vseh področjih, kot tudi ostro zasledovanje gospodarskega kriminala in podkupovanje, se je končalo v Beogradu zadnje zasedanje CK KPJ. Pred tem je govor partijskega šefa Mitja Ribičiča v Kumrovcu, na tamkajšnji partijski visoki šoli, pripravil presenečenje.

K notranjemu stanju v Jugoslaviji je Ribičič razburljivo izjavil: „Za vsako ceno moramo ovreti tok odtujevanja partije od delavskega razreda. To je eden glavnih vzrokov za polom poljske partije.“ Po tem svarilu pred morebitnim „poljskim razvojem“ v Jugoslaviji je Ribičič ostro grajal dejstvo, da je KPJ preveč zamotana v gospodarske in politične pogoje vodstva dežele in da se zato ni več sposobna uspešno upirati napačnim odločitvam in razvojem. V pomembni razčlenitvi komunistične enopartijske države je rekel: „Zrast partijskega in državnega vrha z vodstvom gospodarstva vodi do neodgovornosti, ker se lahko slehernik skriva za oblast partije.“

Ribičič je ugotovil tudi nasprotje med KPJ in sistemom delavskega samoupravljanja. Delavci, tako je izjavil, so mnenja, da jih partija v njihovih „samoupravnih pravicah“ ovira. Ob pritožbah so zastopniki partije stalno na strani oblasti, je ugotovil Ribičič. Takšno stanje daje posebne pravice funkcionarjem. Demokratsko kontrolo, ki bi preprečila skupno igro partije in „tehnične birokracije“, je zelo težko uresničiti, če ne sploh nemogoče.

Šef partije je priznal, da je prišlo že na prvih srečanjih najvišjih partijskih odborov po 12. kongresu do ostrih prerekanj glede prihodnjega tečaja Jugoslavije. Posamezni člani CK naj bi celó drug na drugega kričali. Zdi se, da igra neko vlogo predvsem prek Kosova podžgani srbski nacionalizem.

Ribičič je svaril pred težnjami, ki skušajo zapustiti „Titovo in Kardeljevo pot“ in jugoslovanski sistem spremeniti. S tem je namignil, da je znotraj partije proti podedovanemu titoizmu opozicija.

DIE WELT, Hamburg, 28. sep. 82/8.

KATOLIŠKI GLAS

POSLABŠANJE GOSPODARSKE KRIZE V JUGOSLAVIJI

Najbolj razširjeni francoski dnevnik Le Monde je prinesel zanimiv članek o Jugoslaviji pod naslovom „Ekonomska kriza se je poslabšala zaradi poneverb in stalnega višanja plač“.

Vodilni kadri Jugoslavije, ki so v tej državi zelo številni zaradi kompliciranega upravnega sistema — partijska organizacija, Socialistična zveza, sindikati itd. — neprestano zasedajo, alarmirani zaradi težavnih problemov, ki zahtevajo nujnih rešitev. V središču zaskrbljenosti pa je gospodarski položaj.

Polletna bilanca 1982 je v resnici zaskrbljujoča. Življenjski stroški so se zvišali za 17,2%, medtem ko je bilo načrtano 17%-no povečanje za vse leto.

doslej okrog 2400 nastopov, slovensko pesem pa je po nesel v 34 držav vseh celin.

LJUBLJANA

Drama o Jobu pisatelja Dimitrija Rupla je 29. septembra doživela krstno uprizoritev v Slovenskem narodnem gledališču. Snov za igro je dramatik vzel iz znanega svetopisemskega motiva, a jo je postavil v najnovejšo slovensko preteklost. Joba je zaigral Aleš Valič, večnega oblastnika Žlajfo pa Marko Okorn. Časopis Delo je v rubriki Gledalci o premieri zapisal: Razočarani nad igro.

LUČINE

Konec septembra so odprli prenovljeno osnovno šolo, ki bo osnovnošolcem nudila boljše možnosti za sodoben pouk. Prenovili so obe učilnici, uredili instalacije in namestili peč ter radiatorje za centralno kurjavo. Mala šola in potujoči vrtec pa sta dobila večnamenski prostor, ki bo služil tudi krajevni skupnosti za razne kulturne prireditve. Vsa dela so stala nekaj nad pet milijonov dinarjev.

MARIBOR

Zaradi pomanjkanja mazuta za ogrevanje in zaradi varčevanja z električno energijo je občinski svet sklenil, da bodo vse trgovine poslovale po novem obratovalnem času. Odprte bodo od 7. do 19. ure, kar je približno za dve uri manj kot doslej. Občinski možje so mnenja, da mora tudi trgovina prispevati svoj delež k stabilizacijskim naporom gospodarstva.

NOVA GORICA

Splošna bolnišnica dr. Franc Derganc je v prvem polletju omejila ležalno dobo

bolnikov, zmanjšala dopolnilno delo in omejila poslovne stroške. S temi ukrepi so načrtovani program za to obdobje preseglji za tri odstotke ter tako z dobrim poslovnim uspehom prispevali k ublažitvi zdravstvenih stroškov v občini. Seveda pa zaradi teh ukrepov ni trpela kvaliteta zdravstvenih storitev.

ORLEK PRI SEŽANI

28 hiš v tej vasi je končno le dobilo telefonski priključek. Za to novodobno pridobitev so žrtvovali za okoli 200 tisoč dinarjev prostovoljnih ur ob sobotah in nedeljah. Postavili so okoli 50 telefonskih drogov in izkopali 450 metrov dolg jarek za ozemeljitev ter napeljali 3 kilometre dolg kabel iz Sežane do vasi. Vse skupaj je stalo okoli milijon dinarjev.

POLJČE

Na seminarju, ki je bil uvod v vajo „Posavje 82“, so udeležence seznanili s pravami in ukrepi za zaščito prebivalstva v slučaju večje okvare v jedrski elektrarni v Krškem. Seminarja so se udeležili strokovnjaki s področja jedrske tehnologije, štaba za civilno zaščito, radiologije, meteorologije in drugih sorodnih znanosti. Okvara, ki bi imela za posledico jedrsko sevanje, je sicer zelo malo verjetna, vendar pa je ta seminar pokazal, da bi tudi v primeru nesreče civilna zaščita zagotovila varnost v okolici elektrarne.

POSTOJNA

Obisk Postojnske jame je bil letos poleti za osem odstotkov manjši kot lani v istem času. Med tujimi gosti jih je bilo največ iz ZR Nemčije, njihov že ustaljen odstotek pa se je sukal okoli 40 od-

Za stabilizacijo trgovine je vlada razglasila že drugič v enem letu zamrzovanje cen, medtem ko je predhodno povišala ceno petrolejskih izdelkov za 22%. Jugoslovani plačujejo sedaj bencin 37,5 dinarjev za liter, medtem ko je v Franciji super bencin le 31,5 dinarjev. Že sedaj napovedujejo neizogibno povišanje cen nekaterih storitev, npr. električnega toka.

Le malo je verjetnosti, da bo prinesel turizem do konca leta eno milijardo 300 milijonov deviz, kot je bilo predvideno, zlasti zato, ker se je razbohotila zasebna trgovina z devizami kot še nikdar do sedaj. Uradne menjalnice so se spremenile v zasebne pisarne. Njih uslužbenci kupujejo devize po uradnem tečaju in namesto da bi jih prodali bankam, jih prodajajo na črni borzi. Cenijo, da je vsak dan samo v Dalmaciji odtegnjenih državni kontroli za 200.000 dolarjev deviz.

Ne goljufajo pa samo posamezniki. Podjetja goljufajo še bolj: skrivajo blago in goljufajo pri kvaliteti in količini. Službeni organi, ki kontrolirajo podjetja, neprestano razkrinkujejo poneverbe, izvršene z odkritim ali prikritim privoljenjem „samoupravnih organov“.

Po ugotovitvi notranjega ministrstva je v letu 1981 19 tisoč podjetij zakrivilo kazenske prestopke. Gre za velike vsote, npr. rafinerija na Reki 3,2 milijarde dinarjev, pivovarna Svetozarevo eno milijardo dinarjev, Supermarket v glavnem mestu dve milijardi itd. Več desetih ljudi je bilo zapletenih v afero kraje bakrenih plošč v Baru v vrednosti 1,7 milijarde dinarjev, prodajali so jih v kar osem oddaljenih krajeh v državi. Ministrstvo je ugotovilo, da je zbiranje tatov veliko hitrejšje in uspešnejše kot državni aparat.

Stabilizacijski ekonomski plan je zelo počasen. Najnovejša težava je povišanje plač v zadnjem času. Da se ne bi zmanjšala kupna moč zavoljo inflacije, so plače daleč prekoračile mejo, določeno s kompliciranim sistemom „samoupravnih dogovorov“. Postavlja se vprašanje, ali naj prisilijo delavce in uradnike, da vrnejo del svojih plač.

Vodstvo sindikata opozarja na plače tistih na vrhu. Nekateri direktorji podjetij zaslužijo ogromno več, kot je poprečna plača. To je nedopustno, je izjavil sindikalni funkcionar. Opozorilo ima tem večjo veljavo, ker so povečala število zaposlenih tudi podjetja, ki delajo z veliko izgubo.

Pri večnih razpravah o tem, kdo je kriv gospodarskega poloma, so mnogi prišli do spoznanja, da je zlo v Jugoslaviji bistveno moralne narave: podkupovanje, prevara in druge oblike korupcije.

Člankar dnevnika *Politika* piše: „Kadar so spodkopane osnovne vrednote, ko ne spoštujejo več Boga (tako!), zakona, oblasti in tradicije, zgine pojem morale. To se dogaja, ker vodijo družbene zadeve ‚špekulanti‘. Lahko se bojujemo s pritiskom in zakonom samo proti nekaterim negativnim pojavom. Mogli pa se bomo otresti gorja, ki nas razjeda, samo s spoštovanjem načel morale, ki so pogoj za pravično in trajno ureditev vseh problemov.“

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 16. sep. 82/1.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: BEOGRAD HOČE UREJEN NERED

Doslej je vladal v Jugoslaviji tako imenovani urejen nered: če je bil na bencinski črpalki izjemoma na voljo bencin, pogosto ni bilo za električno črpalko toka; če je bil tok, je največkrat manjkalo bencina; če pa je usoda vozačem naklonila istočasno tok in bencin, so bile ceste do črpalk tako zabasane, da so morali ti ali se bencinu odreči ali pa ure dolgo čakati. Sedaj je beograjska vlada sklenila vsaj to, da bo ta nered urejen: uvedeni naj bodo bencinski boni in — za Jugoslovane — naj bo največ 50 litrov bencina na mesec.

Na račun takšnih razmer bi bilo mogoče dolgo zbijati šale, a s tem gospodarskega poloma države ne bi bilo mogoče zakriti. Krivdo za takšno stanje nosi samó pomanjkanje deviz. Že poleti je beograjska vlada primorala tista podjetja, ki zaslužijo v zunanji trgovini trdo valuto, da odvajajo centralni banki več kot doslej. Ta denar pa ni bil namenjen za uvoz surovega olja ali polizdel-

kov, da bi bila poživljena proizvodnja, temveč so devize porabili za poravnavo dolgov v tujini. Jugoslavija hoče namreč vse storiti, da se izogne odložitvi poravnanja dolgov, kot sta to morali narediti Poljska in Romunija. Seveda je utrpel mednarodni ugled jugoslovanskega gospodarstva še tolikšno škodo, da bi najbrž urejena odložitev poravnanja dolgov državi in upnikom več koristila kot javkanje malo pred plačilnim rokom ali malo po njem.

Na zadnji plenarni seji CK KPJ je prišlo nekemu govorniku na um, da bi kdaj stanje dolgov sploh ugotovili. K 20 milijardam dolarskih obveznosti na Zahodu, ki obremenjujejo jugoslovansko zvezno državo, je treba pristižeti še znatne dolgove, ki so jih naredile posamezne banke in podjetja. Če vse skupaj seštejemo, ostaja Jugoslaviji v bližnji prihodnosti le še razpis konkurza.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 13. okt. 82/4.

DIE WELT:

POMANJKLJIVA PRESKRBA NAZNANJA, DA JE V KRIZI SISTEM

Te dni se nudi pred mnogimi bencinskimi črpalkami v Jugoslaviji enaka žalostna podoba: dolge vrste avtov čakajo na bencin. V obširnih delih države, tudi na obalni cesti v Dalmaciji, ki je za turizem življenjsko važna, ni bilo včeraj mogoče dobiti super bencina.

Največja jugoslovanska prečiščevalnica nafte blizu Reke je morala te dni proizvodnjo ustaviti in bo nekako „prisilno popravljena“. Očitno bo začela obratovati šele takrat, ko bo jugoslovanskim uradnim mestom in bankam uspelo dobiti na Zahodu kratkoročna dolarska posojila.

Da se je Jugoslavija naenkrat znašla v po koncu druge svetovne vojne in po nekdanji sovjetski blokadi najtežji gospodarski krizi, tega danes niti uradna plat več ne izpodbija. Spor v jugoslovanskem vodstvu in KPJ se vrti le še okrog tega, kako je moglo do tega priti in kako priti iz tega. Tako je slovenska vlada, ki je gospodarsko v primeri z drugimi republikami še zmeraj na najboljšem, terjala takojšnjo uvedbo racioniranja bencina z boni.

Jugoslovanska bencinska kriza sovпада s krizo preskrbe z elektriko — ure dolgo je ta v večjih mestih odklopljena. Težave pri preskrbi z energijo so posledica skrajno visokih zadožitev v tujini. Predvsem kratkoročna posojila, ki so sedaj zapadla, so privedla na področju nafte do za Jugoslavijo neprijetnega, celó nevarnega položaja. H krizi je občutno pripomogel jugoslovanski zvezni sistem.

Tako je npr. povedal šef hrvaške KP Bilić, zakaj zahteva Hrvaška pogajanja za odložitev poravnanja dolgov, medtem ko Slovenija to odložitve za vso državo odločno odklanja. Čeprav dolguje Hrvaška na Zahodu le 17% deviznih dohodkov (Slovenija je glede tega s 14% še na boljšem, medtem ko dolguje Črna gora 71, Kosovo 32, Srbija 25%), morajo Hrvatje plačevati bencinski račun nekako za vso Jugoslavijo. Dejansko se namreč nahajajo vse prečiščevalnice nafte na hrvaškem ozemlju.

„Naša težava,“ tako Bilić, „so kratkoročna posojila v višini 760 milijonov dolarjev, kar znaša malone 40% kratkoročnih posojil cele Jugoslavije. Od tega je Hrvaška dolžna še 389 milijonov dolarjev. Ta posojila so bila pa najeta v prvi vrsti za nafto — in pri tem smo Hrvatje plačali za vse ostale Jugoslovane.“

Če bi sedaj Hrvaška ta kratkoročna posojila v roku plačala, bi bili s tem dejansko vsi njeni devizni dohodki izčrpani. „To pomeni, da bi za surovo olje in polizdelke mi ne obdržali niti enega dinarja,“ je pojasnil Bilić težki položaj. Manjkalo bi najmanj 200 milijonov dolarjev, da bi industrijsko proizvodnjo ohranili na sedanji (nikakor zadovoljivi) ravni. Zato zahteva Hrvaška pomoč od ostalih republik in od zveze.

V tem položaju meče republika Hrvaška, ki predeluje zemeljsko olje, krivdo na ostale jugoslovanske republike, češ da niso svojih denarnih obveznosti poravnale v roku. Tako so, kot piše zagrebški novičarski list *Danas*, te s svojimi

stotkov. V prvih sedmih mesecih si je „kraški biser“ ogledalo 181.799 domačih in tujih turistov.

RADENCI

Svetovno znani južnoafriški kirurg za bolezni srca in ožilja dr. Christian Barnard si je ogledal to slovensko zdravilišče, ki ga je povabilo kot gosta ob svoji letošnji stoletnici. Ugledni zdravnik je ob tej priliki predstavil svojo knjigo Telo kot stroj, ki jo je izdala Pomurska založba v Murski Soboti. Ogledal si je tudi razne oddelke centra za rehabilitacijo srčnih bolnikov ter se pogovarjal s širšim krogom zdravnikov tega zdravilišča.

SLOVENJ GRADEC

Na četrti slovenski razstavi izdelkov domače in umetne obrti, ki jo je pripravila Zveza obrtnih združenj Slovenije, je sodelovalo 120 obrtnikov in enajst obrtnih podjetij. Razstavljenih je bilo okrog 2500 izdelkov. Strokovni odbor je trinajst obrtnikov odlikoval z nazivom mojstra obrti, 58 izdelovalcev pa je dobilo posebno pohvalo za kvaliteto. Tudi ta razstava je pokazala, da je materialna kultura našega naroda zelo velika.

ŠENTJUR PRI CELJU

Pridelek jabolk na posestvu Slom s 85 hektari nasadov jablan bo letos zaradi toče v avgustu nekoliko slabši. Kljub temu pa računajo, da bodo obrali 160 vagonov oziroma 1600 ton jabolk, od tega 1200 ton prvovrzednih namiznih sort. Čeprav je drugod po svetu letošnja letina zelo dobra, pa bodo vendarle uspeli izvoziti okoli 200 ton jabolk jona gold. Ostalo bo sprejel domači trg, saj bo letos uvoz južnega sadja zaradi pomanjkanja

deviz nemogoč in bo doma-
če sadje dobrodošlo.

ŠKOFJA LOKA

Akademski slikar Rajko Šu-
bic iz znamenite slikarske
rodovine poljanskih Šubicev
je v galeriji Loškega muzeja
razstavil obsežno zbirko
svojih slik, risb in grafik iz
obdobja 1927 do 1977.
Umetnik je ostal vseskozi
zvest upodabljanju prirode,
človeka in živali. Za danes
že 82-letnega umetnika je
pomenila slikarska umetnost
približanje narave ljudem na
razumljiv način.

TRBOVLJE

V rudniku rjavega premoga
so v prvih devetih mesecih
letos preseglji načrtovani na-
kop za dva odstotka, kar bo
ob pomanjkanju uvožene
energije še zelo prav prišlo
tistim, ki še niso nabavili
kurjavo za zimske dni.
Skupno so slovenski rudarji
nakopali v tem obdobju
1,130.000 ton premoga. Za
načrti so zaostajali le v rud-
nikih Kanižarica, Ojstro in
Kotrdež.

VELENJE

Naborni dan ostane mladim
fantom dolgo v spominu.
Zato in pa da bi oživili stare
šege in navade fantov okoli
odhoda k vojakom, so v tem
kraju pripravili zanimiv pro-
gram nabornega dne. Pri-
pravili so skupen prihod na
naborni trg, kjer so mladen-
ke sprejele bodoče vojake z
rdečimi nageljni in sloven-
sko trobojnico. Potem pa so
skupno izbrali najlepše
okrašene vozove in se od-
peljali na nabor.

ŽALEC

Potresni sunki letos poleti
so v tej občini naredili za 7
milijonov dinarjev škode.
Poškodovanih je bilo 167
zasebnih in 22 družbenih
hiš.

deviznimi vplačili za bencin in olje v velikem zaostanku za predvidenim načr-
tom: le Slovenija je devize točno plačala.

Ali se bo iz jugoslovanske krize z bencinom razvila kriza sistema? Že je čuti
kritične glasove proti doslejšnjemu sistemu in njegovi težnji po lastnem vrtič-
karstvu znotraj posameznih republik. Najbolj jasno je izrekel to kritiko jugoslo-
vanski podpredsednik Zvone Dragan, ki je zahteval korenit „preobrat“ jugoslo-
vanske gospodarske politike.

Ta preobrat lahko uresničijo ne politiki, marveč le tiste gospodarske sile, ki
so sposobne proizvajati v skladu s trgom.

DIE WELT, Hamburg, 7. okt. 82/5.

SLOVENSKA DRŽAVA: LE VKUP, K NAŠIM OSNOVAM!

*Slovenski kulturnik v Buenos Airesu dr. Tine Debeljak je poslal za letošnji
Slovenski dan rojakom v Kanado pismo, iz katerega posnemamo glavne misli.*

Skupno slavite XXIII. slovenski dan kot vrhunec vašega napora — gospo-
darskega, kulturno-verskega, narodno-političnega — v graditvi slovenske do-
movine v Kanadi. Čutimo se tesno povezani z istimi prizadevanji za isti cilj.

V *bržijskih spomenikih* berem pred tisoč leti napisano osnovo naše vere:
„Verujem, da mi je, ker bivam na tem svetu, iti na oni svet in vstati na sodni
dan.“ Bivam na svetu, za kar me je Bog po svoji volji dal v rojstvo na prostoru,
ki zdaj nosi ime Slovenija, in v rast slovenskim staršem in z vero v Boga.
Zato sem Slovenec in imam to narodnost po božji odločbi, kot neizbrisno zna-
menje za bivanje na svetu in za pričevanje Boga, vse do sodnega dne. Osnova
našega bivanja je že v prvem našem slovenskem pismu izpričana kot
idealistična (= duhovna, ne snovna) in metafizična (= usmerjena v nebo, ne v
raj na zemlji). In prav tam v *bržijskem spomeniku* se namreč začenja slove-
sno: „Jaz se odpovem hudiču in vsem njegovim delom in vsemu njegovemu si-
jaju.“ Torej vsemu, kar nasprotuje Bogu, vsemu materialnemu sijaju, vsemu
potrošništvu in češčenju bogov in udobnosti. To je idealistični nazor smisla
našega bivanja na svetu.

Sv. Ciril je še nekaj stoletij prej začel svoj prvi prevod sv. pisma v slovenski
jezik s stavkom sv. Janeza: „V začetku je bila Beseda in Bog je bila Beseda.“
Če to besedo v svetnem smislu zapišemo z malo, moremo reči, da je tudi slo-
venska beseda od Boga in naj izraža Boga. Zato s to slovensko besedo izražamo
božjo voljo in imamo do nje dolžnost ohranjati jo do smrti in bomo na
sodni dan dajali odgovor tudi za jezik svojih staršev.

Vera v Boga in v božanski izvor naroda in besede ter ljubezni do staršev naj
bo eden temeljnih kamnov naše slovenske domovine v novih zemljah.

Prva, že čisto slovenska beseda je bila ta, ki jo je treba posebej poudariti:
„Le vkup, le vkup, uboga gmajna!“ Tista gmajna, ki jo je 50 let nato pozdravil
prvi slovensko tiskani Trubar s pozdravom: „Ljubi Slovenci! Le vkup, ljubi Slo-
venci!“ „Bodi sleherni živi ud slovenske skupnosti,“ kliče tudi Slomšek v to
skupnost. Le vkup: v družino, v faro, v občino, v cerkev, v srenjo, v dom, v vol-
litve, v gospodarske ustanove in v kulturne, v pevske zборе, v igralske družine
... Vkup!

To je naša Slovenija v svetu. Toda to je samo del celotne Slovenije, vsega
slovenskega naroda, katerega središče je Ljubljana pod Triglavom, na naših
zgodovinskih tleh in naše strnjeno naseljene matične Slovenije. Toda ta je se-
daj plen tujega duha, tistega, ki ga *bržijski spomeniki* izpričujejo kot hudob-
nega, storjenega že potem, ko je bil „človek krščen, pa greši z bogokletjem ...
iz z vsem, kar je zoper Boga in zoper naš krst“. Toda: „Le vkup, le vkup!“ nam
še vedno vpije zgodovina in slovenska prva tiskana beseda.

Le vkup! Vkup, k našim osnovam, kot so vera, jezik in boj za svobodo in de-
lo za narod, za njegovo notranjo organiziranost, od družine do najvišjega raz-
voja, do potrdila narodne suverenosti. Ta naj požene iz slovenskih korenin, da

(dalje na strani 36)

ivan tavčar:

visoška kronika

Izidor in hlapec sta se odpravila z dvema konjema na Nemško. V Loki sta se ustavila v znani krčmi. Izidor je smel sestiti med loške gospode. Bahaški zlatar Frueberger je nagovoril slikarja Rempa.

„No, mojster Remp,“ je govoril Frueberger, „kaj praviš ti? Morda pa le napraviva zdaj majhno kupčijo, ki se nama do sedaj še ni posrečila, dasiravno sva o nji že veliko govorila. Kaj bi vi rekli k majhnini, pa ne predragi podobici, na kateri bi bilo videti Finka von Finkenstein, kako z odbito glavo leži na tleh in kako mu rabelj s srcem klesti po gobcu? Maestro, koliko bi hoteli imeti za tako podobo . . . recimo podobico?“

Gospod Remp je takoj odgovoril: „Za odbito glavo, za iztrgano srce in morda še za par škafov krvi . . . čakajte no, koliko bi hoteli vi plačati?“

„Nekaj bi že plačal,“ je odgovoril zlatar, o katerem so vedeli, da je skopuh, „preveč pa ne. Časi so slabi in za denar je trda.“

„No, vidite,“ se je šalil slikar, „se že tresete za denar, kakor je vaša navada. Morda napraviva kaj cenejše-ga? Kaj bi rekli k mesnici, kjer pobija mesar velikega vola? Če bi vam zadoščala vol in sekira, od mesarja pa samo roka, ki sekira vihti, bi bilo to dosti cenejše, gospod deželan.“

Beseda „deželan“ je zlatarja spekla. Vzel jo je v zameru in vprašal: „Vi se morda hočete šaliti, maestro Remp? Ali šala nasproti takemu možu, kakor sem jaz, nikakor ni na mestu. Ali ni tako, gospodje?“

Pogledal je po vrsti svoje prijatelje, ki so zamolklo pritrjevali: „Da, da!“

Gospod Remp je vstal.

„Kaj mi je za vašo sodbo, kaj mi je za vašo Škofjo Lo-

DOSLEJŠNJA VSEBINA:

Izidor Khallan, pisec povesti, se je rodil 1664 na Visokem. Njegov oče Polikarp, trden kmet, je bil čudaški in surov.

Živel je z ženo Barbaro in sinovoma Izidorjem in Jurijem.

Oče je postal Izidorja v Škofjo Loko, da se je izučil za kovača. Medtem je umrla mati Barbara.

Polikarp hudo zboli in razodene Izidorju, da je v sporu zaradi zaplenjene švedske blagajne ustrelil Jošta Schwarzkoblerja, s katerim sta se bila skupaj vojskovala. Z denarjem si je kupil visoški kmetiji. Izidorju naroči, naj poišče Joštovo vnukinjo Agato in jo pripelje na Visoko za gospodinjo. Če ga bo hotela za moža, naj se z njo oženi, sicer naj ji pa izplača polovico od obeh kmetij.

Oče umre, Izidor se pa odpravi na Nemško po Agato.

ko? Pri Sv. Volniku sem potegnil denar za svojo podobo in za Selce bosta dve ravnokar gotovi, potem sem pa prihranil in nastrgal skupaj, da lahko odrinem v Italijo, kjer vedno sonce sije, ali pa v Flandrijo, kamor me vlečejo dela nebeških mojstrov.“

Ni spoštoval starosti in tudi plemstvu ni dajal tiste časti, ki mu gre, a vendar mi je bil mojster Janez Jurij Remp pri tisti priložnosti všeč. Ko je odšel, so zabavljali ostali za njim kakor vrabci, če jih preženeš iz enega grma v drugega.

Gospod Frueberger pa je očitno iskal koga, nad katerim bi znosil svojo slabo voljo. Izbral si je mene in se delal, kakor bi me bil šele sedaj opazil. Zaiskrilo se mu je v očesu, ko me je po nemški plemenitaški navadi vprašal: „Kdo pa je on?“

V meni se je prebudila ošabnost, ker bi ne pisal resnice, če bi zapisal, da nismo v dolini ošabni in visoki.

Nestrpno je ponovil: „Še enkrat vprašam: kdo pa je on?“

Molčal sem še vedno in se vedel, kakor da bi beseda ne veljala meni.

Ko pa je starec tretjič ponovil svoje vprašanje, je v meni vse zakipelo in končno prekipelo. Odgovoril sem: „Kdo je on? Pri nas se pripoveduje, da je prišel nekaj bos in raztrgan v Škofjo Loko in da je bil hvaležen za kos kruha, če ga je dobil. Nato je navsezadnje kelihe in monštrance zlatil in pritiskal ljudi tako, da je od cesarja kupil gosposki stan. Pri nas pa se tudi pripoveduje, da

stare hlače niso nove in naj se nanje prišije še tako široka nova krpa. To je on!"

Srce se mi je ohladilo, ko sem tako izlil svojo jezo nad starim ošabnim možem. Pa je prišel dan, ko sem se bridko kesal, da pri ti priložnosti nisem krotil samega sebe, kakor je dolžnost vernemu kristjanu.

Gospodu Fruebergerju je kri zalila obraz in začel je kričati na vse pretege: „Kašper! Kašper!“ Lasulja mu je zlezla z glave, in ko je nerodno odpiral tobačnico, se je tobak usul po mizi.

Pritekel je gostilničar in zlatar mu je zaukazal, da naj pokliče hlapce, da potegnejo mene, neumnega in neotesanega kmeta, od mize.

Wohlgemuet je odločno odgovoril: „Tega ne morem storiti, tega ne bom storil! Izidor Khallan je moj sorodnik, je moj prijatelj, vaša plemenitost!“

Dostavil je še: „Kar sne, kar izpije, pošteno plača.“

Zlatar je tulil: „Gremo pa mi!“

In res je odšel hude volje. Z njim so odšli ostali.

Žitničar in grajski pisar sta se posebno čemerno držala. Žitničar je rekel: „Wohlgemuet, pri vas je vsak večer manj prijetno.“

In zlatar je ošabno dostavil: „Ni treba, da bi samo sém prihajali!“, nakar je še grajski pisar spregovoril: „Res ni treba!“

Ko so odšli, sem skesano pripomnil: „Veliko škode sem ti napravil — ne bo jih več.“

„E, kaj,“ je odgovoril Wohlgemuet, „ti gospodje mi segajo dostikrat do grla: usta vedno polna, mošnje pa prazne, da največkrat ni solda v njih. Ko bi ti videl mojo preroško pratiko, pa bi opazil, da so skoraj vsi v nji zapisani — od žitničarja pa do mestnega pisarja. Lačne kure so, ki gledajo za vsakim zrnom. Naj gredo, če že hočejo!“

Spodaj je potem privlekel od nekdaj staro umazano pratiko. Od lista do lista mi je razkazoval dolžnike. Še celo zlatar se je nahajal na tih in oni strani in vselej je preteklo nekaj mesecev, da je prišla pripomba: paar pezelt!

„Naj gredo, če že hočejo,“ je ponavljal oštir, „ker se moraš preklicano napanjati, da iztisneš par liber iz te lačne gospode.“

Drugo jutro — bil je dan sv. Monike — sem zmenjal nekaj zlata v nemško veljavo. Mladi zlatar Frueberger mi je spisal pismo, s katerim me je priporočil svojemu stricu, ki je imel menjalnico v nemškem Passauu.

Na gradu mi je protipisar napisal listino, v kateri je bilo rečeno, da sem pošten kmetovalec in podložnik svetlega gospoda škofa v Fraysingu, da se nahajam na pravični poti in da naj mi na tej poti ne delajo ovir.

Nato sem odjahal s svojim hlapcem.

Ko sem onstran mesta, kjer so ravno zidali kapucini iz Kranja svoj samostan, naletel na mladega prošta od Sv. Jakoba, sem mu izročil v namene novega samostana deset renških goldinarjev, da bi opravili pobožni očetje kapucini svete maše, da bi se dobro in srečno doglano vse, za kar sem se nahajal na potovanju v nemške dežele.

PTUJ le ni karsibodi. Tako v navpični (zgodovinsko) kot v vodoravni smeri (zemljepisno). Vprašanje: Ali pravimo „grem v Ptuj“ ali „grem na Ptuj“? Slovenski pravopis dovoljuje oboje, čeprav pravijo domačini le „grem na Ptuj“

Z božjo pomočjo sem dospel v Solnograd in tudi v Passau. Tam sem zvedel, kje leži Eyrishouen in katero posestvo je bilo nekdanj last Jošta Schwarzkoblerja. Zvedel sem, da deklica še vedno služi pri poštenih in bogoljubnih ljudeh, ki pa so imeli kopo svojih lastnih otrok, tako da bi ne bili žalostni, če bi šla Agata od njih.

Deklica ni vedela, da ji je umrla stara mati, ker je ta ostajala dostikrat mesece in mesece od doma. Jokala je, ko sem ji pripovedoval o njeni smrti. Tudi družino, pri kateri je Agata služila, je smrt stare Pasaverice hudo presunila, in sicer zato, ker jim je deklica sedaj obtičala na rami in je odpadla še tista mala podpora, katero je rajnka prinašala k hiši.

Nato sem deklici povedal, da je stara mati umrla pri nas in da sta bila z mojim očetom, ki je sedaj že tudi mrtev, prav dobra znanca. In ko sem Agati povedal, da sta stara mati in oče želela, da bi prišla k nam, se ni prav nič obotavljala. Tudi družina ji ni ugovarjala; nasprotno, videti je bilo, da ji je padel kamen od srca.

Nekaj dni sem še ostal v Eyrishouenu, da sem dobil krstni list, ki je pričal, da je bila Agata Schwarzkobler zakonska hči očeta Janeza in matere Neže in da je bila po predpisih svete katoliške cerkve krščena na ime svetnice Agate in svetnice Eme. Nikakor nisem hotel, da bi se bila po dolini, ko sem se vrnil na Visoko, širila kakor govorica, da deklica niti naše vere ni. Tako pa sem

imel pri hiši veljavno listino, s katero sem vsak čas lahko pobil hudobne jezike, če bi bili trosili kaj hudobnega.

Kako smo potovali proti domu, kaj smo doživeli in kako se nam je godilo, tega ne bom popisal. Dobro se nam je godilo in očitvidno je bila božja roka nad nami. Gotovo nam je pomagala molitev kranjskih kapucinov.

Zapišem naj še to, da smo se v dolino vračali ravno na dan sv. Filipa in Damjana in da je bila tisti dan Gospodova nedelja. Moje potovanje potemtakem ni bilo tako dolgo, kakor sem pričakoval takrat, ko sem odjezdil z Visokega.

Kjer smo jahali mimo hiš, so dekleta, ki so sedela pred temi hišami, vstajala, ko so me spoznala in ko so opazila, da je na konju za mano sedela mlada ženska, kar v naših krajih ni bilo v navadi. Tudi na visokem dvorišču, ko sem prijezdil tja, se je zbrala družina, in brat Jurij se ni malo začudil, ko je moral najprej pomagati mladi deklici, da je mogla s sedla na tla.

Agata ni veliko prinesla s sabo: culico cunj — kakor pravimo pri nas — rdeča lica in dobro voljo, pomagati pri delu.

Moja duša pa je bila odrešena od velikega bremena, ko sem imel pod svojo streho mlado deklico in ko se je tako izpolnila želja, ki jo je izrekel oče ob smrtni svoji uri.

Če se ne motim — v takih rečeh se v teh časih lahko dogodi pomota — je bila Agata tedaj stara morda sedemnajst let. Imeli smo jo za svojo in pri mizi je sedela tik mene, da bi družina ne mislila, da je tuja in samo poseel pri hiši.

Stanovala je zgoraj v majhni čumnati in z bratom Jurijem sva ji prepustila vse, kar je bilo ostalo po materi, tako da je živela, kakor živi hči, ki se je rodila pri hiši.

Agata Schwarzkobler, da bi Bog blagoslovil tvoj prihod pod našo visoško streho!

Agata se je hitro privadila novemu življenju. Tako se je lotila vsakega dela; kar pa se tiče pridnosti, sem jo lahko stavil v zgled drugim poslom. Od pričetka se je sicer nekoliko dolgočasila in za staro materjo je večkrat jokala. Spremenila je obleko in pričela se je nositi po naše. Kmalu je postajala veselejša. Pri delu ali kjer si je bilo, je rada zapela pesem, ki nam je bila všeč, in najsi je pela v tujem jeziku. Ni še minilo leto, pa je že gostolela v naši govorici — najprej težko, okorno in z vmešavanjem nemških besed, da smo se ji morali vsi smejati. Tudi ona se je smejala in se ni dala spraviti v zadrego, toliko časa, da je govorila, kakor smo govorili mi sami.

Bila je vesele in krotke narave. Z nikomer se ni prepirala. Imela je kmalu kup prijateljic — vse hčere naših kmetov so iskale njenega znanja. Ob praznikih popoldne so prihajale te znanke na Visoko, da je bil pravi semenj okrog stare hiše in da ni bilo več čutiti tistega temnega duha, ki je obdajal očeta Polikarpa in njegovo staro kmetijo.

Ko je prvič s pečo na glavi stopala v moji in Jurijevi družbi k nedeljski maši, je bilo pri cerkvi veliko občudo-

vanja in veselja. Sodili so, da je v dolini malo tako zalih deklet, kot je naša Agata.

Bila je tudi pobožna. Rada je molila in tako lepo se je vedla pri božji službi, da jo je hvalil gospod župnik Jager, kadar sem govoril z njim. Bil je pobožen in pamenten mašnik, samo prezgodaj je umrl. Pokopali smo ga tik cerkvenega zida, pri malih stranskih vratih.

Tudi drugače mi deklica ni delala skrbi, posebno ne, ker ni gledala za moškimi. Na plesu je časih zašla in tudi na prejo, pa vselej z bratom Jurijem. Nikdar nista dolgo izostala, kar mi je bilo kot gospodarju prav, ker ples in preja prav rada pokvarita mlado žensko. Zato je duhovni oče v cerkvi večkrat govoril proti plesu in preji.

Odkar je bila Agata pri hiši, se je brat Jurij docela spremenil. Prej ga ni bilo plesa pri ti ali oni podružnici, da bi ne silil nanj. Tudi koledovanja ni bil nikdar sit. Privabil je iz Poljan, iz Sestranske vasi in še od drugod štiri ali še več kónjnikov, da so potem cele tedne jezdarili po loški okolici okrog in peli od hiše do hiše. Fant je bil čedne rasti in dekleta ga niso zametavala. Sedaj je tičal doma. Na plesu je hodil, če je šla Agata z njim, o kateri pa zapišem, da ni rada obiskovala plesov. Na koledovanje pa Jurij sploh ni več zahajal in najboljši prijatelji ga niso mogli pregovoriti, dasi so imeli najlepše in najboljše konje. Marljiv je bil v gospodarstvu in brigal se je tudi za najmanjšo reč.

Lahko torej zapišem, da smo pričeli na Visokem novo življenje in da se nam je dobro godilo. Dosti smo pride-

laval in brez težave smo plačevali davke in davščine, dasi jih je bilo več kot kamenja v Sori.

O sebi ne morem nič posebnega zapisati. Agata mi je napravljala zadovoljno življenje — to je res. Na kaj drugega nisem mislil. Prikrivati pa vendar ne smem, da mi je pričelo biti na dekletu vse všeč, in sicer vse vedno bolj. Njena postava je bila lepša od postave vsakega drugega dekleta; in tudi njena govorica se mi je zdela pametnejša od govorice drugih dekličev, ki se me niso ogibale, ker je bilo vendar znano, da pride prej ali slej mlada nevesta na Visoko. Tudi tega ne tajim, da sem se z velikim veseljem ozrl časih Agati v mladi obraz in da mi je bilo posebno všeč nekaj zavitih rumenih las, katerih pri ušesih ni mogla spraviti pod ruto.

In še nekaj je bilo, kar naj tudi zapišem. Kakor sem se jaz tu in tam zagledal v deklico, tako se je tudi brat Jurij zagledal vanjo, in nekaterikrat sem opazil, da sta se Agata in brat ujela s pogledi, kar se pri meni ni nikdar zgodilo. Vselej me je pri tem znotraj zbudilo, da bi bil najrajši pokaral brata, ki je moral vendar vedeti, da dekle ni zanj in da jo mora puščati v miru, kakor so jo v miru puščali hlapci.

To je vse, kar morem na tem mestu zapisati o svoji osebi, to je o osebi višoškega gospodarja.

Leta 1693 sem na gradu v najem vzel desetino in javorski in hubanjski županiji. Tudi sem tisti čas kupil pravico za ples po celi dolini. Škof je oddajal pravico dovoljevati ples, za tri leta. Za vsa tri leta sem plačal

trideset cekinov. Meni pa je moral oni, ki je hotel pridedati kak ples, plačati vselej cekin. Imel pa sem obilo preprirov, ker je ljudstvo trdilo, da je davščina samo za ples pri cerkvenih semnjih, kjer se je plesalo na prostem, ne pa tudi za ples po pivnicah in hišah, ki da niso spadali pod cekin. Pravdati se nisem hotel, ker izgube ni bilo, posebnega dobička pa tudi ne.

Ti najemi, posebno desetina, ki jo je ljudstvo plačevalo v obrokih, so mi dajali dosti novega posla. Plačila je bilo treba zapisati, da ni mogel kdo pozneje ugovarjati, da je plačal več, kakor je v resnici. Tudi tu me je podpirala Agata, ker je dobro pisala, tako da se je tudi pri tem izkazalo, da bi bila pripravna višoška gospodinja. Naj Bog po svoje odloči, on, ki je prvi gospodar vseh gospodarjev!

Na dan sv. Janeza Krstnika je bilo cerkveno prošenje pri podružnici v Sestranski vasi. Tičnikov Janez je položil pri meni tri cekine za ples, ker je hotel postaviti tri odre na Čadeževem travniku, in sicer enega za Sestransko vas, drugega za Hotavlje in tretjega za podružnico Sv. Križa pri Srednji vasi. Vsaka podružnica je morala plesati zase in takoj bi se vnel prepri in prepet, če bi hotel kdo brez posebnega dovoljenja plesati na odru tuje podružnice.

Ti pregrešni plesi povzročajo veliko preteпов in stanje tu in tam celó človeško življenje, da bi bilo prav, če bi jih gosposka odpravila. Pa jih odpravi! Dušni pastirji govoré proti njim, ali gospodi na gradu je več za cekine kot za božjo besedo.

Jurij me je pregovoril, da smo se popoldne odpravili v Sestransko vas. Jahala sva. K meni je prisledla tudi Agata, ker se je bila do tedaj dolina že privadila, da se ni več pohujševala, če je sedela ženska tik moškega na konju. Taka sedla so bila, kakor sem izvedel pozneje, na angleških zemljah v navadi; meni ga je pa napravil sedlar v Škofiji Loki in še precéj drago mi ga je zaračunal.

Ko smo prijezdili v Sestransko vas, je okrog Čadežev pivnice že mrgolele občinstva. Na vseh treh odrih se je že pridno plesalo, tako da je imel Tičnikov Janez obilo opravila, da ni spregledal plesalca, ki je moral za vsako vižo plačati en sold. Kdor je hotel plačati več, je lahko plačal tudi več, kar se je štel v čast dekletu, ki ga je pripeljal na oder.

Okrog odrov so bile postavljene mize in klopi. Izbral sem si mizo, pri kateri je sedelo nekaj gospodarjev s svojimi gospodinjami. Radi so me sprejeli, posebno oni, ki so imeli hčere za možitev.

Tudi sestrska podružnica si je štela v nekako čast, da nam je dovolila, da smo smeli plesati na njenem odru.

Agata je sedla k meni, Jurij pa je šel pogledati po plesiščih in po svojih znancih. Bilo je veliko kričanja in vriskanja kakor vselej pri takih pregrešnih prilikah.

Jaz sam niti nisem znal plesati. Pač pa je Jurij parkrat peljal Agato, da se je naplesala, da ji je lice kar gorelo.

Govorili smo z gospodarji o različnih rečeh, predvsem o visokih davkih in drugih nadlogah, ki nam jih gospo-

ska na vrat pošilja. Za ples se nismo brigali, tudi za mladino ne, ki je razsajala okrog odrov.

Kar se je začul glas: „Ta rejnata gre!“

Ravno pod Čadeževim travnikom, kjer se je plesalo, je bila plitvina v Sori. Po ti plitvini je prebredla vodo na lepem in živem konjiču gosposka ženska, za njo pa hrust hlapec, ki je nosil za pasom dva samokreša in ki je tudi sedel na lepem in dobro rejenem konju. Čudna prikazen za te kraje in za nižje ljudstvo, ki se je bilo tukaj zbralo!

A nikdo se ni čudil, ker se je skoraj pri vsakem plesu zgodilo, da je prijezdila iz „Scheffertna“ Ana Renata, o kateri sem že na drugem mestu nekaj omenil. Prikupna ženska, močna in še ne preveč ošabna. Govorilo se je, da je veliko podedovala po svojem stricu, ki je bil škof v Ljubljani in ki je bil hrom na obe nogi, tako da so ga morali v šenklaško cerkev prinašati, če se je hotel udeležiti svete maše. Vzlic temu je govorila prijazno z vsakim, tudi najnižjim človekom, da jo je cela dolina do Žirov poznala in rada imela. Prijazna pa je bila le toliko časa, dokler so tudi z njo spodobno ravnali. Če je pri plesu ali po plesu hotel kak fanté, da bi mu dajala kake posebne pravice, je takoj odgovorila z bičem, ki ga tudi med plesom ni odložila. Nesramnež se je moral čutiti srečnega, če mu ni potegnila prek obraza debelih klobas.

Pripovedovalo se je, da je Ana Renata močnejša ko njen hlapec, in da je poslala, če se ji je ustavljal, tako otlaskala, da se mu je kar bliskalo pred očmi. In med tednom, dasi je bila škofovega sorodstva, si jo lahko videl pri različnem delu. Lahko si jo videl, da je z voliči pripeljala koš gnoja in ga svojeručno prevrnila na njivo.

Kaj je bilo vzrok, da jo je bogata družina prisilila, da je morala samevati na samotnem scheffertenskem dvorcu, ne vem; tudi nisem po tem povpraševal. Bila je obenem gospodar in gospodinja, pa oboje dobro. Med tednom je delala, ob nedeljah in praznikih pa je hotela plesati.

Kaka ženska!

Spustila se je s konja kakor najspretnější jezdec, da so gorjanci kar usta odpirali. Pristopila je z bičem v roki, pustivši konja svojemu hlapcu, in obstala pred našo mizo. Z očmi je premerila zbrane, ne ošabno, pa vendar tako, da je kazala, da se čuti plemenitega stanu. Spoznala me je, pristopila še bliže in vprašala: „Boš plesal, Izidor Khallan?“

Tedaj se ji je približal Ramovšev Štefan, še čisto nerazvit fant iz lučenske fantovske kompanije. Ker je bil sin imovitega, desetini in tlaki nepodvrženega kmeta, so mu na svetokriškem odru dovolili plesati. In ta žival se je predrznila, siliti v gosposkega dekleta, rekoč: „Pojdi pit, ta rejnata, potem se pa enkrat ali dvakrat zasučeva!“ Malo je zavriskal, kakor mlad petelinček, ki poje na gnojnem kupu sredi dvorišča.

Pa mu je takoj zmanjkalo sape, ker ga je Ana Renata zaničljivo pogledala. Potem je še bolj zaničljivo spregovorila: „Pri nas taki še kozé pasejo!“ Z bičem je švrknila po zraku in Štefan je moral prav odskočiti, da ga ni zadelo. „Tu imaš dve libri, pa si pri cervki kaj kupi!“

Iskala je denar v obleki, Štefan pa je osramočen izginil med glasnim smehom cele družbe.

Še enkrat je vprašala: „Boš kaj plesal, Izidor?“

Povedal sem ji, da ne znam plesati, kar ji nikakor ni ugajalo. Tedaj se je polastila brata: „Boš pa ti, Jurij!“

Ta je bil za take reči kot nalašč. Zaiskrile so se mu oči in zadovoljno je odgovoril: „Pa res rad plešem!“

Še je dostavljala: „V gosli dam jaz, da veš!“

To sicer ni bila navada pri nas, ker je moral plesalec dajati „v gosli“, a Ana Renata je imela svoje navade. Poiskala je srebrno beneško krono in jo vrgla v gosli, da je bil Tičnikov Janez čez vse mere zadovoljen. Takoj je izpraznil svetokriški oder, ker si je Ana Renata z beneško krono kupila pravico, da je eno igro smela sama plesati na odru.

Plesala sta, kakor bi bila eden za drugega ustvarjena, in dolinske gospodinjine pri naši mizi so šepetale, da tak par še ni plesal pri žeganju sv. Janeza Krstnika. Skoraj celo popoldne je plesala z njim in kar iz rok ga ni pustila; nečimrnemu fantetu pa se je z obraza bralo, kako je ponosen na svojo gosposko plesalko.

Izbrala si je posebno mizo, pri kateri je dajala za pijačo, tako da je pil, kdor je hotel. Bilo je to v bližini naše mize in vsako besedo od tam je bilo čuti pri nas. Čuli smo, kako je Ana Renata hvalila bratovo plesanje, ta pa je zopet večkrat glasno povedal, da je njegova plesalka najgorše dekline, kar jih je na svetu. Ni usekala z bičem po njem, ampak prijazno je odgovorila: „Ti pa najgorši fant, kar jih ima dolina.“ Ni čuda, da je bil, reva, moj brat kar pijan od same kmečke napihljenosti.

Medtem sem pozabil na Agato. Sedela je tik mene kakor piščica, ki se je izgubilo od koklje. Kar naenkrat me je prijel za roko in dejala: „Pojdiva domov, Izidor!“

Opazil sem, da je bleda in ker je bila šibkega telesa, sem menil, da je bolna. Takoj sem osedlal konja, pri čemer sem še Juriju pripomnil, da je čas osedlati in odriniti proti domu.

Jurij in Ana Renata sta z enim glasom odgovorila: „Kdo bo že sedaj domov hodil?“

In Jurij je še nekako osato pristavil: „Plesal bom, dokler bom sam hotel! Tudi nisem več tako mlad, da bi sam ne poznal pota do Visokega, in najsi je v noč!“

Ana Renata je pritrjevala: „Pa ravno ponoči bova mimo prijahala!“

In zopet sta plesala . . .

Ko sva z Agato jahala od Gorenje vasi do Poljan, ni spregovorila besedice. Tu in tam je lahko vzdihnila, kar mi ni ušlo. Časih je konj stopal hitreje, da se je dekline nehoté pritisnilo k meni, kar sem občutil. Preobdala me je skušnjava — tudi sem bil nekaj vina preveč pil, kar pogreje kri človeku — zatorej sem, pozabivši da sem gospodar, izustil tole vprašanje: „Kaj vzdihuješ, Agata? Če ti je slabo, morda se ustaviva v Poljanah?“

„Kaj naj mi bo slabo?“ je odgovorila. „Pa vendar ne misliš, da mi bo slabo, če Jurij pleše s tisto gosposko vlačugo?“

Ta ostra beseda me je osupnila. „Vlačuga ji ne smeš praviti! Iz dobre hiše je; njen stric je bil škof, kar ni majhna reč. V Loki sem slišal, da so Skarlíkijevi zelo

poštena in bogata rodbina, ki ima poleg Schefferna še druga posestva.“

Hladno je odgovorila: „Zavoljo mene se lahko pajdaši z vsemi moškimi v Poljanski dolini — kaj meni mar!“

Iz Poljan sva krenila po tovorni poti proti Visokemu. Tedad sem pričel: „Jurij je lahkomišeln in komaj bi bil za gospodarja na takem posestvu, kakor je moje.“

Zbadljivo se je oglasila: „Naj se pa na Schefferten priženi — kaj meni mar!“

Nato jaz: „Tudi meni ne bo drugega ostajalo, kakor da dobim nevesto na Visoko. Brez gospodinje ne bom mogel ostati.“

Zajokala je: „Jeli ti ne gospodinjim dobro?“

„Ravno zato bi rad, da postaneš moja prava gospodinja — moja nevesta in moja žena, Agata!“

Nekaj je zastokala, da sem se obrnil proti nji. Oprijela se je z roko moje rame, ker bi bila sicer zdrknila s sedla. Usta je malo odprla, oči pa je dvignila plaho, da sem videl, v kako veliko stisko jo je spravila moja beseda.

„Pri ljubem Gospodu Jezusu,“ je vzdihnila, „te prosim, Izidor, nikar mi ne govori kaj takega! Nimam nič — beračice ne boš vodil na Visoko.“

Že mi je silila beseda na jezik, da bi ji na pameten način razložil, da je njen stari oče posodil mojemu očetu veliko denarja, da ta denar ni bil vrnjen in da je sedaj vsaj polovica obeh višokih kmetij njena. O pravem času sem premislil, da se takih reči ne govori in da bo že

prišla prilika, da se z Agato pogovoriva. Če ne bo ugovarjala drugega kakor beraštvo, se bo dalo vse urediti. Par let še prav lahko počakam, da postane Agata starejša in močnejša.

Nato sva molče jezdila do doma.

Jurij se je vrnil pozno v noč.

Drugo jutro sem nekaj zalezal, ker sem bil od vina utrujen. Ko sem vstal, je belila Agata peč za kruh. Zdelo se mi je, da se pred pečjo z nekom pogovarja.

Ob steni sem se približal. V tistem hipu sem razločil, da je govoril Jurij:

„Ne bodi huda, Agata!“

Ošabno mu je odgovorila: „Ne vem, čemu naj bi bila!“

Jurij je še pristavil: „Ne bom več plesal z ono iz Scheffertna!“

Zasmejala se je: „Zavoljo mene lahko plešeš s frajmanovo iz Ljubljane! Mene puščaj pri miru, pa bo prav!“

Stopil sem okrog stene pred peč. Agata se je takoj sklonila, pograbila dračja in ga metala v ogenj. Jurij je odšel brez besede. Prav se mu je zgodilo, da ga je deklica tako odločno odgnala! . . .

Prestali smo zimo. Jesen je bila lepa in dolga, zatorej smo se s steljo in kurjavo preskrbeli, da smo se skoz mraz lahko prebili. Posebnega nismo doživeli, samo kaj neznatnega, kar je bilo kmalu pozabljeno.

bo še

... razšli smo se vprek in v šir,
kamor gnala je sila življenja in srca nemir ...

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

Kot zunanji znak naše hvaležnosti do pok. župnika msgr. Ignacija Kunstlja, smo v Londonu postavili v naši kapelici *skromno spominsko ploščo*. Bilo je lepo družinsko praznovanje. Hiša je bila ob tej priliki zopet premajhna, toliko se nas je nabralo. Naj bo ta spominska plošča, zunanji znak naše hvaležnosti, tudi izraz naše prošnje: g. župnik, prosredujte za nas pri Bogu, blagoslovajte svojo nekdanjo slovensko družino!

Konec septembra se je zbrala v Beechwoodu rohdalska družina. Naš Rudi je zopet žvrgoel kot slavček.

Na prvo oktobrsko nedeljo smo poromali na že *tradicionalno romanje v Walsingham*. Namen romanja je: prošnja za vse ljudi in kristjane onstran železne zavese. Peljali smo se z avtobusom skupaj

z brati Hrvati. Že to srečanje je bilo vredno romanja, saj smo pred Bogom vsi ena sama velika družina.

Konec oktobra je praznoval v Cardiffu *sedemdesetletnico* svojega močno preskušanega življenja g. Ivan Erman. Njegov brat, duhovnik g. Jože Erman, je pred leti umrl v Sloveniji pri prometni nesreči. Našemu Johančku kličejo stari prijatelji: Bog te živi!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Vesele in žalostne dogodke smo zadnji čas doživljali v Linzu. Najprej naj poročamo o našem veselju.

V župnijski cerkvi v Kleinmünchen sta se 17. sept. *poročila* gdč. Majda Zorè, hčerka našega organista, in g. Johannes Stiller. Naš pevski zbor je ubrano prepeval med

poročnim in mašnim slavljem. V kulturnem centru v Paschingu je bila potem vesela „ohcet“. Novo poročenima želimo vsi božji blagoslov na skupni življenjski poti.

V nedeljo, 26. septembra, smo pa praznovali *izseljensko nedeljo*. Ob škofu Maksimilijanu Aichernu smo se zbrali v cerkvi sv. Antona v Neue Welt. Pri maši je z molitvami in petjem sodelovalo 10 različnih narodnosti.

Ko se je škof Maksimilijan pripeljal z avtom in izstopil, je takoj prišel k slovenski skupini, ki je bila vidna zaradi slikovitih narodnih noš in se z našimi rojaki rokoval. Vsi smo bili veselo presenečeni. Še bolj smo se razveselili, ko je zbrane vernike v cerkvi pozdravil najprej po slovensko. Pri pridigi je g. škof povedal, da je imel kot benediktinski opat veliko zvez s Slovenijo in z Dalmacijo, ker je bil vizitator tamkajšnjih benediktinskih samostanov. Zaključne molitve in blagoslov je molil hrvatsko.

Po maši se je na prostoru pred cerkvijo razvilo pravo ljudsko slavlje. Škof je spet prihitel k slovenski skupini in se dolgo razgovarjal z rojaki in se kar ni mogel odtrgati od njih. Seveda so ga čakale tudi druge narodnosti, da so dobile od škofa spominsko podobico z njegovim podpisom. Ostal je med ljudmi še polni dve uri, dokler ga ni dolžnost klicala drugam. Vsi: tako Poljaki, Hrvati, Čehi, Madžari in Slovenci smo bili enega mnenja, da tako neprisljane in lepe izseljenske nedelje še nismo doživeli, kar je predvsem zasluga škofa Maksimilijana, ki ima izreden dar se ljudem približati.

V Walsinghamu smo v procesiji prosili za mir in spravo.

Ob poroki gđc. Majde Zore in Hanzija Stillerja v Linzu.

Nenadoma je odšel v večnost g. Janez Semen, ki je bil zaposlen pri gradbenem podjetju STUAG. Pokojni je bil prekmurski rojak iz Polane. Prepeljali so ga domov in je tam našel svoj zadnji počitek. Naj mu bo Bog usmiljen sodnik.

V sredo, 6. oktobra, se je težko ponesrečil pri delu v VOEST-u naš organist g. Anton Zorè. Menda je strojevodja tovarniške lokomotive prehitro peljal čez kretnice in je tam vrglo g. Zoreta na tla tako, da so prsti ene noge prišli pod kolesa. Pri padcu je dobil okrog 20 zlomov in se sedaj zdravi v „Unfall“-bolnici v Linzu. Zdravljenje bo trajalo več mesecev. Pogrešali ga bomo posebno pri bogoslužju, ko ne bodo orgle spremljale našega petja. Morda nam bo vsaj za velike praznike prišel igrat njegov učenec g. Viktor Lesjak.

DUNAJ

Z novim šolskim letom je nastopil mag. Štefan Ferenčak SDB svojo službo kot novi dušni pastir za slovenske vernike. Na Dunaj ga je poklical kardinal König po predlogu ljubljanskega nadškofa Šuštarja in nacionalnega direktorja za pastoralo Slovencev zunaj Slovenije, pomožnega škofa Leniča. Vrnil se je vsem dobro znani duhovnik, kajti p.

Ferenčak je pred leti poleg svojega študija pomagal rektorju Ivanu Tomažiču v slovenskem dušnopastirstvu.

S Koroško je povezan preko svojega dolgoletnega prijatelja, glasbenika Hanzija Gabriela, s katerim je ustanovil kvintet dunajskega krožka, zlasti pa po svojem delu kot vzgojitelj v celovškem Marijanišču 1979/80.

Štefan Ferenčak se je rodil 11. maja 1940 v prekmurskih Odrancih. Že pred svojo maturo 1959 je vstopil v kongregacijo salezijancev, študiral bogoslovje v Ljubljani, kjer je po svoji novi maši 1965 ostal še osem let na Kodeljevem. V letih 1973 do 1979 je študiral teologijo

Cerkev Srca Jezusovega v V. okraju — novo slovensko središče na Dunaju.

na dunajski univerzi, kjer je zaključil tudi študij muzikologije. Dobro leto je bil zdaj župnik na Uncu v bližini Postojne.

Dunajski Slovenci so pa v nedeljo, dne 12. septembra, svoje veselje nad novoimenovanim dušnim pastirjem lahko združili z veseljem nad edinstveno pridobitvijo, nad lastnim versko-kulturnim središčem: Dunajska nadškofija jim je namreč dodelila prijazno cerkveno Jezusovega srca z vsemi stranskimi prostori, v 5. dunajskem okraju, Ein-siedlergasse 9—11, „da bi si tam

Prvič slovenska maša v nam dodeljeni cerkvi.

ustanovili narodno cerkev in center", kot ga imajo tudi drugi narodi.

Med prvo božjo službo v lastni cerkvi je živahno pridigal msgr. dr. Janez Zdešar, vodja dušnega pastirstva Slovencev v Evropi. Navezal je na nedeljski evangelij in zahteval jasno odločitev za Kristusa in korajžno hojo za njim. Poleg materialnih skrbi kristjan ne sme pozabiti nikjer in nikdar na duhovne dobrine, ki so mu prav v tujem okolju najboljša opora.

Poleg lepega števila slovenskih vernikov je maši prisostvoval tudi generalni tajnik nadškofijskega pastoralnega urada, Horst P. Riehs, ki je ob koncu razložil odločitev za predajo cerkve v slovenske roke, prosil za razumevanje, da bo do dokončnega prevzema celotne uprave trajalo še nekaj časa, in izpovedal hkrati upanje, da bi izboljšane možnosti omogočile večji verski razmah slovenskih vernikov na Dunaju.

Po maši je sledil prijeten družabni del, ki ga je s sodelavci pripravila pastoralna asistentka Ema Murko. P. Ferenčak pa je ob tej priložnosti v raznih pogovorih lahko obširno orisal svoje delovne načrte: „Dejstvo, da nam je dunajska nadškofija izročila v uporabo — in čez nekaj časa tudi v upravo — tako lepo cerkev z dodatnimi prostori, nas vse Slovence neizprosno obvezuje. Dunajski Slovenci imamo enkratno priložnost, da cerkev Jezusovega srca v 5. dunajskem okraju postane slovenska narodna cerkev, pravi versko-kulturni slovenski center na Dunaju.“ P. Ferenčak govori o sodelovanju vseh, predvsem seveda „o sodelovanju številnih sposobnih in dela voljnih rojakov“. Njegov delovni načrt vključuje teamsko delo, kjerkoli je to mogoče, predvsem „neke vrste župnijski svet, ki bo kos specifičnim nalogam slovenskega oltarnega občestva na Dunaju“. Novi dušni pastir se zaveda važnosti socialnega dela, ki ga „že dolga leta požrtvovalno opravlja diplomirana socialna delavka Ema Murko“. Načrtuje pa še vrsto drugih dejavnosti na liturgičnem, glasbenem in širšem kulturnem področju. FJB

(Po tedniku „NEDELJA“)

Slovenska božja služba je torej vsako nedeljo ob pol desetih (9.30) dopoldne. Bog daj, da bi dunajski Slovenci cenili to odločitev dunajske nadškofije in radi prihajali k slovenski maši!

SALZBURŠKA

SALZBURG — Po počitniški prekinitev smo se v septembru spet zbrali k *slovenski maši*. Z duhovnikom (eden pred oltarjem, drugi v spovednici) nas je bilo 20 navzočih, največ iz bavarskega Freilassinga. Izseljenski duhovnik je pričakoval, da bo prišel tudi kak vernik iz Halleina, kjer ni več božje službe. Včasih so Slovenci hodili k maši tudi po dve uri daleč in peš. Sedaj jih pa že vsaka malenkost zadrži od nedeljske dolžnosti. Stari slovenski pregovor, ki je bil „naštikan“ na prtičkih v „Bogkovem kotu“: „Brez Boga ni sreče v hiši“, velja še danes, vsaj na dolgo roko. Če pride do težav v zakonu, pri vzgoji otrok, v socialnem življenju, je gotovo vzrok tudi v tem, ker Bog ni imel prostora v naših hišah.

TENNECK — Na drugo septembrsko nedeljo bi morala biti maša v Tennecku. Ker pa je bil na to nedeljo *organiziran piknik* nad Wigaunom, smo se že v juniju dogovorili, da bo *maša kar na prostem*. Napovedana je bila za 12. uro. Pa so bili prav takrat pečeni prašički in smo jo zato odložili na tretjo uro popoldne. Zbrali smo se na jasi sredi visokih smrek. Za oltar je služila preprosta miza, na katero je sonce metalo svoje tople žarke, medtem ko so bili verniki v senci. Neka akademska izobražena žena je po maši rekla, da še ni bila nikoli v tako lepi „katedrali“ pri sv. daritvi, kakor to nedeljo. Razpoloženje je bilo res lepo in prijetno. Tudi udeležba je bila številna, saj nas je bilo okrog 150. Tudi več harmonikarjev je bilo, ki so spremljali petje narodnih pesmi. Zahvaliti se moramo vsem, ki so s pripravami imeli veliko skrbi in dela. Gotovo so bili zadovoljni, saj so s svojo prizadevnostjo pripravili res lep dan svojim rojakom. Sodeloval je pa tudi sv. Peter z navdse lepim

in toplim dnevom. Zvečer smo se v zadovoljstvu razšli.

Naši rojakinji iz Tennecka, ga. Štefka Ružički in ga. Ljudmila Raab, sta *izgubili očeta*. Oče Karl Polegek je umrl 10. septembra v celjski bolnici in bil pokopan v Slovenskih Konjicah. Za pokojnega očeta je bila darovana maša na 30. dan po smrti v Tennecku. Bog mu daj večni mir. Dočakal je lepo starost 80 let. Hčerkam pa iskreno sožalje.

V Schwarzach v *bolnico se je morala zateči* ga. Trstenjakova iz St. Johanna v Pongau-u zaradi hudih bolečin v hrbtenici. Želimo ji, da bi se dobro pozdravila in da bomo videli Trstenjakovo družino spet pri naših srečanjih v Tennecku.

TIROLSKA

INNSBRUCK — V septembru je *nastopil službo izseljenskega duhovnika* novomašnik-lazarist g. Stanislav Gerjolj. Predstojniki so ga poslali, da študira še naprej na slavni innsbruški teološki fakulteti. V navado je že prišlo, da opravljajo službo izseljenskega duhovnika tamkajšnji duhovniki-študentje. Pri delu mu želimo obilo božjega blagoslova.

STAMS — Na god sv. Stanislava Kostke, to je 13. novembra, bo obhajal *50-letnico mašništva* cistercijan p. Štefan Kržišnik. Po rodu je iz Poljanskih hribov, rojen na Bukovem vrhu leta 1909. Božji Duh ga je pripeljal k cistercijanom v Stično. Kot mlad duhovnik je bil na Poljskem v samostanu Mogila, potem pa je postal predstojnik v Slomškovem domu na Poljanski cesti v Ljubljani. Ob koncu vojne je prišel v Avstrijo in pomagal z drugimi menihi in opatom Evgenom obnoviti samostan v Stamsu.

Ko so prišli zdomci na Tirolsko in Predarlško, je dolga leta požrtvovalno skrbel zanje, jih obiskoval, jim maševal in delil versko tolažbo. Pri delu je bil nesebičen in osebno skromen. Zaradi bolehnosti je spoznal, da ne more vršiti dela tako kot bi si želel in je sam predlagal, da naj iščemo stalnega duhovnika samo za zdomce, čeprav je mednje iz-

Del vernikov pri maši na prostem

Telesno in duhovno nasičeni smo res dobre volje.

redno rad zahajal. Po težki želodčni operaciji je še vedno bil pripravljen priskočiti na pomoč, če je bilo treba. Verniki se z veseljem spominjajo blagega patra. Vsi smo mu hvaležni za opravljeno delo in mu želimo, da bi v samostanski tihoti na stara leta še dolgo molil za nas, ki nas dnevno delo in skrbi nekako preveč zanašajo v svetnost. Bog ga živi!

PREDARLSKA

Izlet in romanje v Wigratzbad. — Zadnjo soboto v avgustu smo porovali v Wigratzbad, v znano Marijino svetišče ob Bodenskem jezeru. Ker smo se srečno vrnili z dopusta in počitnic, smo se šli Mariji zahvaliti. Vsak pa je imel gotovo še polno drugih želja in prošenj do Marije.

Zbrali smo se v Dornbirnu in se odpeljali z največjim avtobusom, saj nas je bilo kar 40 odraslih in 20 otrok. Ob 16. uri smo imeli mašo v lurški kapeli, katero so zgradili pred prvo svetovno vojno dobrotniki v zahvalo za številna uslišanja in ozdravljenja. Kapela pa je sprejela le kakih 200 ljudi. Ker so bila romanja vedno bolj pogosta in številna, je postala kapela premajhna. Začeli so misliti na gradnjo nove, večje cerkve. Kljub različnim težavam je končno le uspelo dobiti potrebna dovoljenja. Postavili so temeljni kamen in gradnja je lepo napredovala. Leta 1976 je bila posvečena Mariji od zmage in ima obliko

šotora. Romar se počuti domače; vse ga navaja k molitvi in zbranosti. Ob cerkvi so postaje križevega pota in kapelice. Tukaj najde romar „od dih“ za svojo dušo in priliko za pogovor z Bogom.

Po končanem duhovnem „pikniku“ smo se odpeljali zopet v Dornbirn, kjer smo imeli večerjo v firmi Hämmerle. Tako je bilo dobro poskrbljeno za „dušo in telo“.

Po nekaj tednih odsotnosti smo bili veseli snidenja z rojaki, s katerimi se srečujemo in delamo med letom. Drug drugemu smo hiteli pripovedovati svoja doživlja in vtise, ki smo jih „nabrali“ med dopustom v domovini.

Nedelja tujih delavcev. — Že kar tradicija je postalo obhajanje nedelje tujih delavcev. Časopisi, radio in druga sredstva so vabila domačine in tujce, da bi obhajali skupno bogoslužje in bolje spoznali drug drugega. V soboto zvečer nas je župnijska skupnost iz Frastanza povabila, da Slovenci in Hrvati pripravimo to skupno srečanje. V župnijski cerkvi je bila maša, kjer sta prepevala naš cerkveni zbor in hrvatsko društvo Tamburica. Z domačim župnikom sta somaševala oba izseljenska duhovnika. Med mašo je imel nagovor naš socialni delavec, ki ima na skrbi tuje delavce. Tokrat je bilo geslo nedelje: „Premagati strah“. V kratkem nagovoru je nakazal boleče probleme tujih delavcev, ki se borijo za svoje pravice, za delo in obstoj v sedanjem težkem položaju gospodarske krize. Če bomo ljudje, posebno kristjani, bolj spoz-

nali drug drugega, se bolj vživeli v njegove razmere in mišljenje, bo tudi bolj izginjal strah pred tujci.

Po maši smo se zbrali v župnijski dvorani, kjer je bil koncert našega zbora, Tamburice in skupine otrok iz Ludescherberga. Naš zbor je zapel nekaj narodnih pesmi, katerih vsebino je pojasnjeval g. Feri. Tudi Tamburica je zaigrala nekaj hrvatskih in dalmatinskih narodnih pesmi. Otroci so zapeli kar v dialektu, kar je še bolj pritegnilo poslušalce v dvorani in so zato bili deležni viharnega ploskanja. Za slovo pa smo še vsi skupaj zapeli domačo himno.

Romanje v Einsiedeln. — Einsiedeln je kraj, kamor človeka kar samo vleče. Vsako leto se pridružimo slovenskim romarjem iz Švice in drugih krajev Evrope tudi Slovenci iz Vorarlberga. Za en avtobus se nas je zbralo in smo se v nedeljo, 26. sept., v jutranjih urah podali v Marijino svetišče. Ko smo se pripeljali na velik trg pred cerkvijo, smo takoj našli znance in prijatelje od vseh strani. Bolj pridni so molili križev pot, ker je bilo še lepo vreme. Drugi so odšli takoj v cerkev k milostni Mariji in k spovedi. Ob 12.15 je bila skupna maša, katero je opravil g. škof Lenič in duhovniki, ki so se udeležili romanja. Po uvodnem pozdravu p. Fidelisa in začetni pesmi nas je g. škof pozdravil v imenu nadškofa in ostalih slovenskih škofov, prijateljev in znancev.

Bogoslužje se je kar zavleklo, a vendar smo vztrajali še pri petih litanijah Matere božje. Ko smo prišli iz cerkve, nas je že pozdravljala dež. Kar hitro smo se porazgubili, nekateri v hotele h kosilu, drugi v avtobuse in osebne avtomobile. Želja, da bi se skupno slikali, se ni uresničila. Gosti oblaki in temno nebo so napovedovali dež. In res, spremeljal nas je vso pot do doma. Bilo pa je le srečanje z Marijo in prijateljci.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Slovenski dan. — V soboto, 9. okt., je v Eisdenu bil 22. Slovenski dan. Ves dan je močno deževalo. Vendar so gostje in sodelavci prihiteli iz Holandije, Charleroi, Liège, Aachna in Limburga. Pri maši, ki sta jo darovala krajevni slovenski duhovnik in g. Kazimir Gaberc, je sodeloval mešani zbor Zvon. V svojem nagovoru se je g. Vinko Žakelj kratko zadržal ob 120. obletnici smrti Antona Martina Slomška, ob 20. obletnici smrti Štefana Roglja, našega bivšega pevovodje in učitelja slovenske mladine. Podprl je akcijo za Slovenski dom v Eisdenu. Iščemo namreč 120 dobrotnikov, ki so pripravljani za hišo slovenske katoliške misije v teku enega leta darovati 10.000.— fr. Ob Slomškovem in Štefanovem zgledu je govornik naglasil, da smo *nepremagljivi*, če imamo *veliko ljubezen do naše stvari*. Za geslo letošnjega Slovenskega dneva smo vzeli Slomškove besede: „Vsak izmed nas naj bo goreč za skupno dobro“.

V kulturnem delu programa je nastopil Slomškov zbor pod vodstvom „očetovega sina“ g. Vilija Roglja v mešani in moški zasedbi. Zvon je pod vodstvom prof. Willemsa tudi nastopil v mešani in moški zasedbi. Obema zboroma je dvorana prisluhnila v popolni tišini, kar priča o kakovosti zborov in kulturnosti občinstva. Oba pevovodja sta dobila spominske darove.

Veliko veselja je pripravila Vesela mladina s čisto novimi plesi. Veselo mladino vodita g. Polde Cverle in g. Edi Oštir. Svoji ustanoviteljici in pokroviteljici je Vesela mladina v znak hvaležnosti poklonila šopek.

Na koncu kulturnega programa so nastopili Oudsberger muzikanti, kjer sodelujeta tudi naša nadarjena godbenika brata Martin in Franček Novak.

Pozdrav gostov in uvodno misel je izrekel predsednik g. Bernard Žabot. Prosto zabavo je v splošno zadovoljstvo vodil orkester Sirena iz Nemčije.

Ob 20. obletnici smrti Štefana Roglja je društvo Slomšek imenovalo našega prijatelja g. Franca Grila, predsednika društva sv. Barbare v Herlenu v Holandiji, člana Zvona in „patriarha“ naših društvenikov v obeh Limburgih za *častnega člana* v priznanje za njegovo zvesto prizadevnost za slovensko stvar in iz hvaležnosti za bratske odnose.

Ga. Anica Warzsak je v v spomin na Štefana Roglja ob 20. obletnici njegove smrti napravila razstavo njegovih slik in del. V neposredni bližini pa je „višarski fotograf“ g. Vinko Žakelj razstavil svoje višarske fotografske motive v spomin velikega ljubitelja narave, človeka in Boga sv. Frančiška Asiškega ob 800-letnici njegove smrti. Obe razstavi so gostje z zanimanjem ogledovali.

Odbor in številni sodelavci so za Slovenski dan veliko žrtvovali. Ne moremo vseh omeniti. Naj vedo, da mislimo nanje s hvaležnostjo. Vsem iskrena zahvala. Slomšek, Štefan in sv. Frančišek Asiški naj jim izprosijo božjega blagoslova!

Hvala pa tudi gostom, ki se niso ustrašili slabega vremena, pozorno prisluhnilli programu in se od srca poveselili v prijetni domači družbi.

A Slovenski dan ne sme biti samo kulturna in družabna prireditev. Naj služi tudi osveščanju slovenskega človeka. Mi moramo mnogo stvari videti, marsikaj razumeti, če hočemo vsaj približno veljavno živeti svoj čas in odgovorno vršiti svoje poslanstvo kot človek, kot Slovenec in kot kristjan. To so resne stvari!

Ob smrti Štefana Roglja je Naša luč zaklicala: „Mladina, kje si?!“

No, ob 20. obletnici njegove smrti je mladina jasno odgovorila: „Tukaj smo!“ Hvala Bogu! Naj živi naša mladina! Toda ne varajmo se! Marsikaj nam še manjka. Morda prav to, glavno: vsestranska osveščenost. Pomagajmo naši mladini, da bo pravilno osmislila svoje življenje!

Priprave na prihodnji Slovenski dan se pričenjajo že sedaj. Nimamo posebnih težav glede programa. Zaradi naše številčne šibkosti pa je problem, kako z malo ljudi napolniti veliko dvorano... Doslej smo uspeli. Toda naši starejši zvesti gostje vidno pešajo. Kdo bo prišel na njihovo mesto? Prebuditi moramo mlajše. Ponovno apeliramo na okolico Liège-a, za katero smemo reči, da je v naši bližini... Želimo, da bi se ti bratje in sestre med nami počutili doma. Mi jih potrebujemo, pa tudi oni nas potrebujejo. Brez nas so obsojeni na hitro narodno in kulturno odmiranje.

To poročilo zaključimo z geslom letošnjega Slovenskega dneva, ki je iz Slomškove zakladnice: „*Vsak izmed nas naj bo goreč za skupno dobro!*“

Odperta vrata: 11. in 12. sept. je Slomšek sodeloval pri manifestaciji *Odperta vrata*, ki jo je organiziral občinski svet za kulturo v Maasmechelenu. Ga. Anica Warzsak je pripravila razstavo slovenskih zanimivosti. Gostje so se radi ustavljali v našem kotu in so pojedli precej naših potic in popili našega vina. Ob tej priliki so tudi občudovali višarske fotografske motive. Med drugimi skupinami je nastopila tudi Vesela mladina s svojimi plesi in tako uspešno podprla akcijo za poznanje naše kulture in našega imena. Hvala vsem, ki so sodelovali na katerikoli način.

Naši bolniki: Nismo še poročali, da je naša sodelavka ga. Fanika Pirc iz Eisdenu že pred počitnicami bila na operaciji, ki je dobro uspela. Našega rojaka g. Jožefa Erdela že dalj časa muči revmatizem. Na Slovenskem dnevu smo opazili odsotnost sodelavca g. Jožeta Cotarja, pa smo zvedeli, da ima probleme z nogo, ki je bila poškodovana ob

prometni nesreči. Omenjenim pošljamo posebne pozdrave in želimo, da se zdravje povrne čim prej.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Veronauk in pouk slovenskega jezika na slovenski župniji bo v novembru v nedeljo, 7. in 21., v decembru pa v nedeljo, 5. in 19. — Miklavževanje bo v nedeljo, 5. decembra, po maši v dvorani.

Društvo Slovencev vabi na *martinovanje*, ki bo v soboto, 13. novembra, v dvorani Slovenskega doma. Ob petih popoldne bo maša, ob šestih začetek srečanja, kjer bo na razpolago dobra večerja, pa seveda tudi kaj za žejo. Za dobro razpoloženje bodo skrbeli Pariški slavčki. Vsi toplo vabljeni!

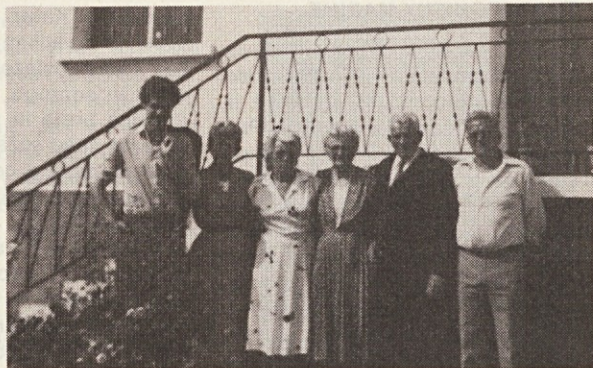
ALFORTVILLE (Val-de-Marne)

18. septembra sta v Ouagne (Nièvre) stopila *pred oltar* Marie-Claude Turšič, hčerka slovenskega podjetnika v Parizu in Yves Taravel. Želimo jima obilo sreče na njuni življenjski poti.

Pokojna Marija Pal iz Blignyja pri Parizu.

Gospa Marija in gospod Jakob Selak ob 50-letnici poroke pred svojo hišo v La Machine.

ANTONY (Hauts-de-Seine)

25. septembra sta v cerkvi Saint-Saturnin *sklenila življenjsko zvezo* Francois Žajdela, sin našega svetovno znanega specialista za raka dr. Žajdele, in Diana Bright, ki jima vsi iskreno čestitamo in želimo vso srečo.

BLIGNY (Essone)

10. septembra je v bolnici v Orsay, kjer je bila operirana mesec dni preje, *nenadoma umrla* Marija Pal, rojena Casar, v svojem 60. letu. Pokojna je bila doma pod Lipo v Prekmurju, v Francijo je prišla v družino leta 1953, kjer so trdo delali, pa vedno bili trdno povezani z našo narodno in versko skupnostjo. Od pokojne smo se poslovili pri pogrebni maši 20. septembra v cerkvi sv. Martina v Orsay, na kar je bilo truplo prepeljano v domovino, kjer so bili pogrebni obredi. Možu Martinu, hčerki Ivanki, sinovoma Gustiju in Tinetu ter njihovim družinam izrekamo globoko sožalje.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša bo v nedeljo, 14. novembra, ob devetih zjutraj, v poljski cerkvi v Dammarie.

SADILLON (Loiret)

Géraldina in Cindy sporočata s svojimi starši Micko, roj. Pal, in Géraldom Rolandom, da je bila mala Marianna *krščena* pri slovenski maši v Chilleursu 3. oktobra.

LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali na prvo adventno nedeljo, 28. novembra, ob devetih zjutraj.

11. avgusta je *umrl* in bil pokopan 13. 8. Emil Tovornik. Pokojni je bil star 37 let, a je že dlje bolehal na bolezni, ki jo je prinesel s sabo iz Alžirije, ko je tam služil vojsko. Težko preizkušeni materi, gospé Karolini, in vsem svojcem naše sožalje.

Milena Pezdir in Erick Michel ob poroki v cerkvi v Gonesse (junij 1982).

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Zgodilo se je na Marini. Nezavesten ponesrečenec je ležal pred cerkvenim pragom, ko so prišli iz cerkve ženin, nevesta in svatje. Prvi hip smo vsi ostrmeli, kmalu smo pa zvedeli, da je „ponesrečenec“ umetno narejen. Ženin je bil namreč „secouriste“, to se pravi zdravniško usposobljen pomočnik v nesrečah. Člani tega društva so ga ob izhodu pozdravili in naprosili, naj „ponesrečenca“ z umetnim dihanjem spravi k zavesti. Res je napravil potrebne kretnje in rekel: „Žalibog, ne morem ga obuditi.“

Marsikdo si je pri tem mislil — mogoče tudi novoporočenec: Glej, danes srečen si vesel, toda prej ali slej ti bo zvon zapel v zadnje slovo. In potem? Mnogi mislijo, da je ta krat vse končano, milijoni pa verujejo, da naš Odrašenik ni bil lažnik in da nas ni varal, ko je obljubil, da nas bo obudil.

Druga novica je pa, da se bolezni ne dajo odgnati. Zopet sta v bolnišnici dve dobri slovenski materi. Maršičeva, ki je bila operirana na hrbtnih vretencih in Šmucova, katero je zadela delna ohromelost. Obe želimo, da bi se kmalu zdravi vrnili k svojim družinam. Obe je obiskal naš župnik g. Dejak in se ju spomnil tudi pri mizi Gospodovi.

J. J.

PAS-DE-CALAIS in NORD

November je posvečen misli in molitvi za naše drage umrle. Obisk pokopališč bo po vsakoletnem redu. Lepo vabljeni k obisku grobov naših umrlih in molitvam v cerkvah!

Po krstu sta postala božja otroka: V Méricourtu Celina Lewandowski, v Bruay-en-Artoisu pa Sofija Collignon.

Srečnim staršem čestitamo, oba otroka pa naj spremlja božji blagoslov.

Zakrament sv. zakona sta si v Méricourtu dala Jean Philippe Elisabeth in Martina Žizek. Na mnoga in srečna leta!

Prvega septembra nas je v Clichy pri Parizu po dolgi težki bolezni zapustil v svojem 43. letu življenja g.

Ferdinand Kotar. Izredno dober in vesel je z velikim pogumom prenašal težko bolezen. Zapušča troje otrok in soprogo, žalujočo mater in številne brate in sestre, katerim izražamo naše sožalje. Pokopan je bil 6. septembra v cerkvi sv. Martina v Longjumeau. Naj se spočije v Gospodu!

V Lensu je v visoki starosti 90 let preminula 11. septembra ga. Marija Krevly, rojena v Srbiji. S starši je šla preko Madžarske v Nemčijo in odtod v Francijo. Z izredno življenjsko izkušnostjo je bila mnogim dobra svetovalka. Zapušča tri sinove in hčerko z družinami. Pokopana je bila na severnem pokopališču v Lensu 17. septembra. Dobro pripravljeni za odhod naj ji sveti večna luč!

Na prvo adventno nedeljo, 28. novembra, bo duhovna obnova v Armetierresu v cerkvi N. D. de Lourdes ob 16. uri. Vsi rojaki iz okolice prisrčno vabljeni!

Duhovna obnova v Toucoingu, v kapeli sester Rue d'Austerlitz, bo drugo adventno nedeljo (5. decembra) ob 16.30. Obnova je združena z miklavževanjem.

Pokojni Pierre Vu-Van s svojo soprogo

Pokojni Ferdinand Kotar na dan svoje poroke

V Avignonu je 29. septembra v svojem 89. letu življenja odšla v boljšo domovino ga. Marija Zvonar, roj. Jazbinšek. Gospod ji je dal dočakati častitljivo starost, tako da je doživela tudi svoje pravnuke. Pogreb je bil 1. oktobra v cerkvi sv. Barbare v Lensu, pokopana pa je na pokopališču Eleu-dit Leauwette. Vsem žalujočim naše sožalje! Naj se odpočije v Gospodu.

NICA

Že prej bi morali sporočiti žalostno novico, pa smo prepozno zanjo zvedeli: Ko smo se že razšli na letni dopust, je našo rojakinjo Marijo Vial doletela huda nesreča. V noči od 3. na 4. avgust je ogenj zajel njeno hišo na Pointe de Contes. Ogenj se je pravzaprav vnel pri sosedu v garaži, kjer se je vnel kamion. Ker je garaža bila prizidana na Vialovo hišo, se je plamen hitro raširil in zajel tudi hišo naše rojakinje. Na srečo ni bilo človeških žrtev. Njena hčerka se je pravočasno zbudila od ropota in se rešila pred plameni, ki so zajeli streho in prvo nadstropje. Enako so se rešili tudi stari starši, ki so prišli iz Slovenije na obisk. Škoda je velika in zgornji prostori so bili uničeni. Družina sedaj prenočuje pri dobrih sosedih, dokler ne bodo za silo popravili hiše. Gotovo boste radi priskočili na pomoč z delom, da jim jesenski dež ne uniči še tistega, kar ni uničil ogenj.

V mesecu septembru se je morala podvreči operaciji gospa Pavla Tomšič iz Blaussasca. Sedaj se zdravi doma, toda njeno zdravje ni nič trdno. — Vsem našim preizku-

šanim rojakom pomagajmo tudi z molitvijo, da bi jim Bog dal moč, da ne klonejo pod težkimi udarci.

Na *Vse svete* se zberemo v župnijski cerkvi na Ariane kot vsako leto, kjer bo popoldan ob pol treh maša in opravilo za naše pokojne.

„Ljudem je določeno enkrat umreti, nato pride sodba.“ piše apostol Pavel (Hebr 9, 27). V novembru še posebej vključimo v naš molitveni spomin vse naše pokojne in večkrat pomislimo, da smo tudi mi na poti za njimi.

Ko je med vojno enega naših kmečkih fantov okupatorska oblast obsodila na smrt, je prosil za duhovnika, se lepo spovedal ter pripravil na smrt. Ko je imel pred ustrelitvijo še kako urico časa in se je razgovarjal z duhovnikom, mu je med drugim rekel: „Ko bi še enkrat začel živeti, bi čisto drugače živel.“ Ni bil kak poseben grešnik. Dober kmečki fant je bil, ki je hodil mesečno k spovedi in zvesto izvrševal verske dolžnosti. Toda pred vrati večnosti, ko je božja svetloba močnejše zasvetila v njegovo dušo, je dobro čutil, da bi moralo marsikaj v njegovem življenju biti drugače. Čisto drugače bi preživel svoja leta na zemlji, ako bi mu jih Bog dal še enkrat začeti.

Svetloba smrti čudovito odpira oči in nam varno kaže pravo vrednost življenja. Mi ne bomo čakali zadnjega trenutka. Že sedaj bomo pogosto pomislili na smrt in tako živeli, da nam ne bo treba reči: „Čisto drugače bi živel, ako bi še en-

krat začel“, temveč: „Ravno tako bi živel, kakor sem živel, ker sem prav živel“. Ta mesec prosimo tudi, da bi prav sodili o smrti in pogosto mislili nanjo. Kajti čas in večnost nista dve popolnoma ločeni področji, ampak sta si v medsebojni zvezi kakor setev in žetev, kakor zrno in rastlina. Čas je samo priprava na večnost.

MARSEILLE

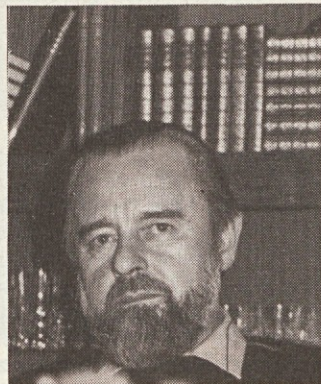
Slovenski rojaki se dobimo v nedeljo, 7. nov., v Eouresu ob petih popoldan, kjer bo maša in opravilo za naše pokojne, ko ne moremo obiskati grobov naših dragih. Vsi se zberimo okrog oltarja, kajti z mašo in molitvijo se jim moremo najboljše oddolžiti za vse dobro, kar so nam storili.

nemčija

† P. Janez Sodja SJ

V soboto, 11. septembra 1982, je v Bohinjski Bistrici po hudem trpljenju umrl slovenski izseljenski duhovnik p. Janez Sodja.

Rodil se je 31. januarja 1923 v družini z devetimi otroki. Od teh sta dva postala duhovnika: France, lazarist, ki deluje v Argentini in Janez, jezuit. Srednjo šolo je delno opravil na škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu (sedem razredov),

končal pa z maturo v Beljaku, ker so nemški okupatorji zavod (aprila 1941) razgnali. Še v jeseni istega leta je stopil v celovško bogoslovje, po končani vojni pa se je odločil za jezuitski red. Noviciat je opravil v Št. Andražu na Koroškem, nato pa odšel na dokončni teološki študij v Rim na Gregoriano kot gojencev Ruskega zavoda. Posvečen je bil za duhovnika 4. aprila 1953 po vzhodnem obredu.

Kot duhovnik je najprej deloval v Parizu v zavodu za ruske študente. Leta 1961 pa je prišel v München, kjer je živel in delal prav do zadnjih dni, ko je teden pred smrtjo prišel v svoj Bohinj samo še umret. V Münchnu je bil nastavljen v katoliški župniji za ruske emigrante, obenem pa se je vsa leta posvečal dušnemu pastirstvu med Slovenci: najprej na Bavarskem, nato pa v Berlinu, kjer je kot prvi organiziral in vodil slovensko katoliško občestvo. Ko na Švedskem pet let ni bilo slovenskega duhovnika, je vsako leto jeseni in pomladi za dva meseca iz Münchna odšel na Švedsko in tam z velikimi žrtvami in naporom obiskoval slovenske rojake, jih osebno, s pismi in celo po telefonu vabil k bogoslužju in prejemu zakramentov za veliko noč in božič.

Zadnje leto je zelo trpel zaradi raketne bolezni. Trpljenje je moško in predan božji volji vdano prenašal.

Pokopal ga je ob izredno veliki udeležbi vernikov in s sodelovanjem sobratov-jezuitov in drugih sorodnikov — nekaj jih je prišlo tudi iz Nemčije — škof za izseljence dr. Stanislav Lenič. V nagovoru se mu

Tudi na počitnicah v Sloveniji smo radi prišli skupaj. Tukaj nas je nekaj družin pri Pahorju na Krasu v začetku avgusta.

je pristrčno zahvalil za njegovo duhovniško življenje. Pokojni p. Sodja je sam najlepše izpričal svoje duhovniško služenje, ko je nekoč rekel: „Posredovanje Kristusa svetu je moja sreča in trpljenje!“

Pri pogrebu so bili tudi sobratje pokojnega iz Münchenske ruske župnije, p. Ott SJ in tajnica gdč. Toni, ki je zlasti zadnje leto materinsko skrbela za bolnega p. Janeza. Ob grobu se je od pokojnega poslovil provincial p. Jože Kokalj. Od sonca so bile še ožarjene bohinjske gore, ko so našega rajnega Janeza, velikega ljubitelja planin, položili v grob poleg njegove matere, ki jo je vse življenje tako globoko ljubil in spoštoval.

Dragi naš pater Janez! S svojim življenjem si nas učil nesebičnosti, požrtvovalnosti, pozabe nase in služenja bližnjemu. Izprosi nam pri Bogu, da te bomo v tem posnemali.

Dr. Franc Felc odšel v pokoj

Z mesecem oktobrom je odšel v pokoj slovenski izseljenski duhovnik dr. France Felc, župnik za Slovence v južnem delu škofiji Rottenburg-Stuttgart in Freiburg.

Septembra je izpolnil 65 let, za ta leta še čil in čvrst, čeprav seveda ne več tako mladeniški kot takrat, ko je prišel med nas. To je bilo pred 22 leti. Od leta 1960 do 1971 je imel sedež župnije v Stuttgartu, od tedaj pa do 1982 v Ravensburgu.

Slovenski rojaki našega g. Franceta dobro poznajo. Vsako nedeljo jih je zvesto obiskoval, maševal in pridigal, nešteto rojakov je ta leta krstil, poročil, nekaj pa tudi pospremil na zadnji poti.

„Uradno“ smo se od njega poslovili v nedeljo, 3. oktobra 1982, v Stuttgartu pri maši za Slovence in nato še v dvorani poleg cerkve. Z dr. Felcem sta somaševala referent za tuje delavce v škofiji Stuttgart kanonik Jürgen Adam in slovenski delagat Janez Zdešar. Ciril Turk, župnik v Stuttgartu, pa je po maši svojemu sobratu pripravil pristrčni poslovilni večer.

Z g. Francetom se veselimo, da lahko odide v zasluženi pokoj. Hu-

do pa nam je, ker za njegovo dušnopastirsko območje ni bilo mogoče dobiti naslednika. Zato je odslej to področje razdeljeno med dva sosedna slovenska duhovnika. Gospod Janez Demšar je prevzel predvsem jugozahodni del s središčem v Konstanzu, g. Joško Bucik iz Augsburga pa ostali del z Ravensburgom in Ulmom kot glavnima točkama.

Odhajajočemu g. Francetu želimo še veliko zdravih let, obema naslednikoma pa božji blagoslov pri delu za naše rojake!

STUTT GART-okolica

Uspela vinska trgatav. — V nedeljo, 26. septembra, smo praznovali v Esslingenu našo jesensko prireditev vinsko trgatav. Proti pričakovanju je bila tudi tokrat dvorana polno zasedena. Iz vseh kotov je odmevalo veselo razpoloženje udeležencev, ki so z živahnim rokovanjem, kramljanjem in petjem tudi sami poživiljali potek srečanja. Kot na prireditvah zadnjih 15 let, so bile tudi letos na sporedu naslednje točke: nastop moškega zbora Domači zvon, mladinskega ansambla, tombola, igra v spretnosti ter skupno petje. Otrokom je bila namenjena posebna točka, kjer so lahko vsi hkrati nastopili: lovili so bonbone, ki jih je trosilo nebo tako nagosto, da si je lahko vsak polnil z njimi žepce. To je bilo živčava! Da je bilo na plesišču vse v gibih in vriskih ob zvokih kvinteta Toneta Zupana, nam ni treba posebej poudarjati. Tako je prireditev res lepo uspela.

Tretjina dohodkov vinske trgatave so prireditelji namenili slovenskim misijonarjem v Afriki in Južni Ameriki. K vsoti smo dodali še zbirko pri maši in tako je vse skupaj naneslo nekaj nad 1000.— DM. Vsem iskrena zahvala!

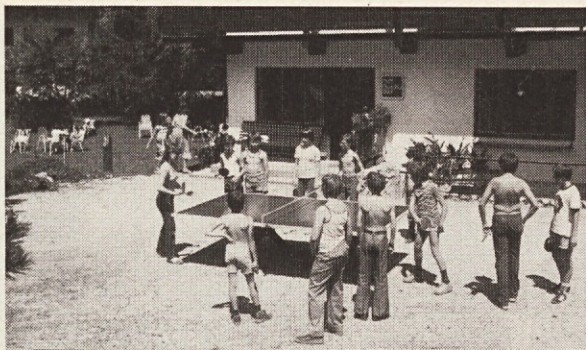
Gospod dr. France Felc se je poslovil. — Župnik dr. France Felc je deloval od leta 1960 med slovenskimi delavci na Württemberskem. Najprej je imel svojo pisarno v Stuttgartu, zadnja leta pa v Ravensburgu. S 1. oktobrom je odšel v pokoj, ko je dosegel 65 let starosti.

Rojaki so se od svojega dolgoletnega župnika, g. Felca, poslovili v Ulmu, Konstanzu in Ravensburgu ter z osrednjim slavjem v Stuttgartu.

K poslovilni prireditvi v Stuttgartu v nedeljo, 3. oktobra, je prišel tudi referent za delo med tujimi delavci v škofiji Rottenburg-Stuttgart, kanonik Jürgen Adam in navzoč je bil tudi naš delegat dr. Janez Zdešar iz Münchna. K cerkveni slovesnosti v cerkvi sv. Konrada se je zbralo okrog 400 rojakov. Med mašo je prepeval moški zbor Domači zvon, pridigal pa kanonik Adam. Ker je govoril počasi in razločno, smo ga kar dobro razumeli in tolmač ni bil potreben. K besedi se je javil tudi dr. Zdešar, ki se je v imenu slovenske zdomske Cerkve zahvalil gospodu Felcu za njegovo 22-letno dušnopastirsko delo med izseljenci na Württemberskem. Besedo zahvale pa je izrekel tudi gospod Felc in sicer vsem tistim rojakom, ki so skupaj z njim ustvarjali farno občestvo

Jože Kocbek iz Selc v Slovenskih goricah in Zora Prskalo iz Lipnega na poročni dan v Stuttgartu junija letos. Veliko prijateljev ju je pospremilo pred oltar cerkve sv. Konrada.

Slovenski otroci iz Stuttgarta, ki so se udeležili binkoštnih kolonij, ne morejo pozabiti Tirolske. Pred počitniškim domom na Branenburgu so lahko prosto zadihali!

Imeni Boris in Peter bosta nosila dvojčka Antona in Ljudmile Rudolf iz Esslingena. Tretji malček na posnetku krstnega slavlja je Romana Lovrec, hčerkica Franca in Anice.

Na 1. in 3. soboto v mesecu Stuttgart še posebej oživi. To sta dneva slovenske Sobotne šole. Peš, s tramvaji in osebnimi avtomobili prihaja k pouku okrog 100 slovenskih otrok. Petra in Tanja ne stanujeta daleč od Slovenskega doma, zato se podasta peš na pot.

na mnogih krajih dežele, kjer so se zbirali k bogoslužju in družabnim večerom.

Po maši so člani Domačega zvo-
na in mladinskega ansambla pripravili gospodu Felcu prijeten večer z

zakusko v dvoranci škofijske hiše v bližini cerkve. Pri tem mu je kanonik Adam poklonil darilo škofa Georga Moserja, lepo sliko sv. Martina, patrona te škofije. Da bo gospod Felc tudi v letih pokoja ohranil zvezo do krajev, kjer se je rodil in kjer je deloval, smo mu Slovenci poklonili dve knjigi: „Umetnostni zakladi Slovenije“ in „Schwabenland in Farben“. Prvo leto pokoja želi gospod Felc preživeti v Franciji v pomoč tamkajšnjim slovenskim župnijskim središčem. Vsi mu kličemo: Hvala in srečno!

98 učencev v Sobotni šoli. — Staršem ni vseeno, kaj bo z njihovimi otroki. Dobro vedo, da je odtujitev veri in jeziku velika izguba za mladino. Zato večina staršev pravilno odloča: otrok naj se uči verouka tudi v materinem jeziku in udeležuje naj se tudi slovenske službe božje. Da mnogi starši res tako mislijo, dokazuje dejstvo, da je v naši Sobotni šoli v Stuttgartu v šolskem letu 1982/83 vpisanih zopet 98 slovenskih šolarjev, ki jih poučujemo v treh oddelkih.

H krstom čestitamo. — V Plochingenu Antonu in Mariji Močnik k sinku Alešu; v Böblingenu Antonu in Danici Zakrajšek k hčerkici Andreji; v Stuttgartu Marjanu in Majdi Komočar k hčerki Nataši ter Petru in Magdalenii Olenšek k sinku Benjaminu; v Esslingenu Stanku in Rozaliji Ješovnik k hčerkici Klavdiji.

Čestitke k poroki. — V Denkdorfu so imeli slovesno poročno slavlje, katerega se je udeležilo okrog 100 ljudi, slovenskih in nemških rojakov. Pred oltar je šla hčerka slovenskih staršev Brigita

Razboršek z nemškim rojakom Arminom Reberjem. Nevesta Brigita, hčerka Martina in Stanislave Razboršek, je bila rojena leta 1962 v Stuttgartu. Hodila je v našo šolo v Esslingenu in pridno sodelovala na prireditvah. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

WÜRTEMBERG-OBERLAND

Podpisani se prav iskreno zahvaljujem predvsem oč. gg. sobratoma Cirilu Turku in dr. Janezu Zdešarju za lepo poslovilno službo božjo in družabni večer, ki sta ga mi pripravila, prav tako pa tudi Vam, dragi verniki, posebno zvemist odjemalcem Naše luči, za vso ljubezen, ki ste mi jo izkazali na raznih krajih ob našem zadnjem srečanju v Konstanzu, v Ravensburgu, v Stuttgartu in tudi v Einsiedelnu.

Bog blagoslovi Vas vse, Vaše družine, Vaše drage domače v domovini, Vaše delo in vse Vaše načrte in prizadevanja, predvsem pa Vas ohrani v sveti veri, ki nam edina kaže pot do prave, neminljive sreče. Ohranil Vas bom v dragem spominu.

Vaš bivši slovenski duhovnik
Franc Felc

MÜNCHEN

Zadnje septembrsko soboto in nedeljo je poromal v Einsiedeln v Švico tudi en avtobus Slovencev iz Münchna.

Skupina slovenskih romarjev iz Münchna na poti v Einsiedeln v Švico.

Tjagrede smo imeli lepo vreme in slikovita pot skozi Allgäu, ob Bodenskem jezeru in skozi Lichtenstein nas je s svojimi jesenskimi barvami prevzela. Kajpak smo se med potjo dvakrat ustavili: prvič da smo si privezali dušo; drugič, da smo si ogledali Lichtenstein in poslali od tam na razglednicah pozdrave svojim domačim in prijateljem.

Einsiedeln naredi na romarja izreden vtis: mogočna, na široko razpeta cerkev na vrhu vzpetine obvladuje navkreberni, prostrani prostor pred seboj; cerkvena notranjščina je ubrana na molitev in zbranost.

Romarska maša več sto — ljubljanska Družina je poročala o tisoč — slovenskih vernikov iz Švice, Av-

strije in Nemčije je bila enkratno doživetje. Takó versko programatična slovesna pridiga škofa Leniča iz Ljubljane, kot tudi mogočno petje velike zdomske družine, pa seveda somaševanje osmih duhovnikov in zbranost, molitev, obhajila vernikov — vse je ustvarilo tisto občutje božje bližine, ki si ga vsak kristjan občasno zaželi.

Če je bil dopoldanski križev pot po bližnji vzpetini uvod v slovesno mašo, so bile pete litanije pred Marijino kapelo po maši mogočen sklep srečanja. (Edino, česar bi si še želeli, bi bila spremljava petja na orglah. Morda bi se dalo to le kakó urediti.)

Takoj po maši nas je obiskal dež,

tako da nam je prekrizal skupinsko fotografiranje.

Med potjo domov smo se enkrat ustavili — voznik je moral zaradi predpisov vožnjo za pol ure prekiniti.

Na avtobusu smo malo molili, malo peli, veliko se pogovarjali, otroci so se igrali — s sodelovanjem vseh se nam je posrečilo ustvariti tisto družinsko vzdušje, ki nas povezuje v družino Kristusovih učencev, v kateri se tako dobro počutimo.

Če zapišemo še to, da nas je to pot vozil slovenski voznik, kar je naše celotno dobro počutje le še stopnjevalo, smo menda v kratkem vse povedali.

Dneva tujega delavca v Münchnu se vsako leto udeležijo tudi zastopniki Slovencev.

Pogreb p. Janeza Sodja DJ v Bohinjski Bistrici je vodil škof Lenič, udeležilo se ga je pa na stotine vernikov.

Pokojni g. Leopold Zemljič

Pred kratkim je umrl v Münchnu g. Leopold Zemljič.

Rojen je bil v Ljubljani leta 1923 v številni družini. Po poklicu je bil kinooperater. Nacisti so ga odpeljali v Dachau, kasneje v Rabstein, od koder se mu je posrečilo pobegniti. Kmalu po vojni se je zaposlil v Nemčiji v odpravniškem podjetju. Ko je začel zadnja leta bolehati, se je zatekel v našo župnijo po oporo v svoji stiski. Duhovnik ga je pogosto obiskoval in mu prinašal obhajilo.

G. Zemljič je umrl za krvavitvijo na želodcu. Po močno razburkanem življenju je končno našel v Bogu mir in srečo. Naj ju uživa v največji meri!

nizozemska

HOENSBROEK

V Hoensbroeku je po večletni bolehnosti umrl rojak g. Anton Antlejš. Star je bil 82 let, od katerih jih je 53 preživel v Hoensbroeku. Med holandskim občinstvom je rajni užival ugled kot prijazen in soliden človek. Za njim ne žalujejo samo vdova ga. Antlejš in hčerki, temveč tudi vnuki, kar kaže, da si je znal pridobiti zaupanje in ljubezen tudi pri mladem svetu. Množična prisotnost Slovencev in domačinov na pogrebu je pokazala, kako cenjen je bil pokojni.

Pogrebno mašo je Zvon spremljal s slovensko pesmijo. Ob „Glejte, kako umira pravični“ se je orosilo marsikatero oko.

Ko mislimo na Hoensbroek, nam prihajajo pred oči Antlejš, Banič, Lavrič, Klander, Franc Kozole, Resnik, Selič, Vodeb, Železnik, Žohar itd. Redno so se vsa leta zbirali k slovenski mesečni maši, po maši pa so pred kapelo radi prijateljsko pokramljali. To so bili resnični poštenjaki in zvesti Slovenci. Od teh živi samo še g. Selič. Za Vse svete s hvaležnostjo mislimo na te može in prosimo, naj Gospod poplača njihovo zvestobo. Antlejševim izrekamo krščansko sožalje.

LINDENHEUVEL

Prvo soboto v oktobru je društvo sv. Barbare v Lindenheuvelu organiziralo tradicionalno *vinško trgatavo*. Večer je otvorila Vesela mladina iz Belgije s svojimi lepo izvedenimi plesi. Čeprav se kriza čuti tudi tu, so gostje kar lepo napolnili dvorano. Bilo je prav prijetno — posebno za mlade... Društvu čestitamo k požrtvovalnosti in lepem uspehu.

švedska

P. Janezu Sodju v spomin!

P. Janez Sodja je umrl na Planini 11. septembra t. l. Domačini so mu omogočili doživetje zadnje ure visoko v gorah, ki jih je tako ljubil. Počivaj v miru, naš dobri misijonar!

Po odhodu našega zdomskega duhovnika, g. Flisa, na novo službeno mesto (sept. 1972) smo postali tukajšnji slovenski katoličani v verskem pogledu sirote brez pastirja. Ker na stalnega duhovnika v tisti dobi nismo mogli računati, nam je prišel na pomoč p. Janez Sodja iz Münchna. Od tam nas je obiskoval dvakrat na leto po dva meseca. Vernim Slovincem je prinašal božjo besedo v materinem jeziku. Vsaj v neki meri nam je s tem omogočil živeti kot kristjani v tujini. Na Švedsko je prihajal pet let, dokler nam

ni z njegovo aktivno pomočjo uspelo dobiti si sedanjega stalnega duhovnika, g. Jožeta Drolca.

P. Janez Sodja je med nami misijonaril v silno težkih okoliščinah. Premnogi se jih še danes, po njegovi prežgodnji smrti, ne zavedajo. Oglejmo si jih! Pot iz Münchna do Stockholma znaša v eno smer 1700 km. K temu je treba dodati dvomešno obiskovanje vernikov po Švedskem, raztresenih po raznih krajih prostrane, vendar redko naseljene dežele. Ljudje se še sedaj sprašujejo, kako je zmož ta mož poleg svoje redne zaposlitve na Bavarskem še te dobesedno nečloveške napore. Samo goreča misijonarska duša je sposobna biti kos taki nalogi. Za nas se je daroval.

Petletno duhovniško poslanstvo p. Janeza na Švedskem pa obsega še druge dejavnosti, ki so v tesni zvezi z njegovim delom v tujini. V prtljažniku svojega avta je prevažal na vsej tej dolgi poti pravo knjigarno; med Slovenci je razpečaval na drobno literaturo v materinem jeziku: sveto pismo, koledarje, mohorjevke, molitvenike, umetniške reprodukcije kulturnih spomenikov verskega pomena. Rojakom ni odrekel nobenega naročila, zlasti s področja zdravstva.

Po končani maši je p. Sodja nabral v prtljažniku svojega avtomobila material, ki je bil namenjen vernikom v Stockholmu, ga prinesel v dvorano in razstavil na razzi, kjer je lahko vsak posameznik izbral zase knjigo in jo kupil. Po petih letih misijonarjenja na Švedskem je najbrž malo družin, kjer gost ne bi opazil v knjižnici navzočnosti p. Sodja. Mož je bil vso to dobo širitelj slovenske kulture na Švedskem. Izvršil je enkratno poslanstvo povezave s Slovenijo.

Na kraju je treba omeniti še eno njegovo veliko zaslugo. Slovincem je odkril starodavno božjo pot h katoliški svetnici Brigiti, ki se omenja prvič okrog l. 1400. Takoj po svojem prihodu na Švedsko je dal pobudo za romanje Slovencev v Vadsteno, kjer počivajo relikvije te nenavadne žene, ki je zapustila v verskem oziru v celi Evropi močan vtis, Švedski pa dala prve literarne spomenike v

enotnem jeziku. Slovenci smo se udeležili prvega romanja v Vadsteno za binkošti 1974. Od tedaj je postalo romanje stalna božja pot.

Bog plačaj za vse, p. Janez! Počivaj v miru!

B. P.

Za patra Janeza Sodja razdalje nikoli niso predstavljale ovir. Zdaj, ko ni več prihajal na Švedsko, pa se je večkrat oglašal s svojimi pismi in pozdravi. Zato se vezi prijateljstva z njim niso zrahljale in Slovencem na Švedskem je zastal dih v tihi žalosti ob novici o njegovi smrti.

Že ves zdelan od težke bolezni je še avgusta napisal več pisem. Njegova vztrajnost in svežina do zadnjega nam govori, da gre življenje svojo pot. Izigrava bolezen in celo smrt. Ta svoboda življenjske moči na svoj način potrjuje besede hvalospeva: Tvojim vernim, Gospod, se življenje spremeni ne pa uniči. Dragi pater Janez, v Tvoje spremenjeno življenje Ti kličemo: Hvala Ti za vse, kar si nam povedal in kar si nam dal s svojim delom.

GÖTEBORG

Sobota, 25. septembra, je bila za Kocianovo družino, za njihove prijatelje in znance, posebno prazničen dan. Njihova Janja, hči Marjana in Nade Kociano, je bila *po zakramentu krsta* vključena v Cerkev in je postala božji otrok. Staršem čestitamo, Janji pa želimo srečno življenje iz polnosti vere.

švica

Romarski izlet na Ziteil. — Počitnice so minile in z njimi poletna vročina. Prišel je konec avgusta, čas, v katerem si vedno bolj utira pot naše romanje in izlet na Ziteil. Tudi letos je to bilo na zadnjo soboto in nedeljo v avgustu (28. in 29.).

Manjša skupina se nas je zbrala ob robu zadnjega naselja pred vzponom. Žal je močno deževalo,

zato smo počasi začeli spreminjati načrt. Nismo se mogli odločiti, da bi se že v soboto v takem dežju podali do nameravanega cilja, čeprav bi se del poti še peljali z avtomobili. Odšli smo se raje malo pokrepčat v bližnjo restavracijo, kjer smo tudi nazdravili dvema slavljenčema, ki sta prav tisti dan godovala (glavni vodič romarskega izleta in aranžerka bogoslužja). Med tem je naša skupino povečala še ena družina, glavni vodič pa je našel v nekem hotelu prostor za prenočišče. Domov nam namreč ni kazalo hoditi, predvsem zato ne, ker smo imeli s seboj spominsko svečo, pripravljeno prav za letošnje romanje kot znamenje hvaležnosti in ljubezni do Marije.

Za večernično bogoslužje smo poiskali župniščno kapelo, ki zaradi svoje urejenosti že sama po sebi vabi k zbrani molitvi in ubranem petju. Po večernicah smo se odpeljali v zmenjeni hotel, kjer smo — z dovoljenjem hotelirja — doživeli zares lep družaben večer. Večernice in večerja — vse je potekalo tako, da smo kar nekam bolj od blizu občutili uresničitev Jezusove napovedi, „da bo moje veselje v vas in da se vaše veselje dopolni“ (Jan 15, 11).

V nedeljo zjutraj ni več deževalo, zato smo se po zajtrku zadovoljni odpravili na pot. Srečni in veseli smo prispeli do cilja. Kmalu smo se zbrali v cerkvi in z molitvijo in pesmijo počastili Marijo, poslušali pri maši božjo besedo, sprejeli medse Kristusa na oltarju in se združili z njim pri obhajilu. Na nevsakdanjem mestu se vse to da še bolj globoko doživeti. Tiha priča temu pa bo vsaj nekaj časa spominska sveča s simbolom Triglava, križem in letošnjo letnico.

Naposled smo se napotili nazaj v dolino, se tam poslovili in zdaj že po sončnih poteh vrnili na svoje domove.

Zopet bo v spominu ostalo lepo doživetje več. Bog daj, da bi se drugo leto zopet lahko ponovilo! Zato v tem upanju na svidenje na Ziteilu, vsem pa hvala in Bog povrni za vse!

Slovenski romarski shod v Einsiedelnu. — „Razveselil sem se, ko so mi rekli: ‚V Gospodovo hišo pojdemo‘“ (Ps 121, 1). S tako ali podobno mislijo smo se Slovenci, živeči v Švici in sosednih deželah, na 4. nedeljo v septembru (26. IX.) v velikem številu odpravili na vsakoletno romanje v Einsiedeln, letos že štiri-najstič.

Jutranje sonce je obetalo lep dan, pa tudi nekako navdajalo z upanjem, da bomo ob srečanju z Bogom, Marijo in s sorojaki deležni svetlih žarkov, ki bodo sijali v našo notranjost in jo ogrevali — v novem delovnem letu. V ta namen je dopoldne med drugim bilo dovolj priložnosti za spoved in pobožnost križevega pota.

Ob 12.15 se je začelo glavno romarsko slavje — sveta maša. Cerkev je bila dobro zasedena, poseben čar pa so dajale narodne noše v klopeh na desni strani oltarja. Z osmimi duhovniki-somaševalci, ki so s svojimi verniki prišli na romanje, je mašno bogoslužje vodil ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, narodni ravnatelj izseljenskega dušnega pastirstva. V svojem nagovoru je predvsem poudaril možnost in obveznost ohranjanja in utrjevanja krščanske in narodne zavesti na tujih tleh, vse zato, da bi s svojim življenjem vedno mogli in znali razodevati čut in smisel za prave in resnične življenjske vrednote.

Med mašo se je razlegalo mogočno ljudsko petje, ki se je še posebno odrazilo na koncu maše pri litanih Matere božje pred njeno kapele na dnu cerkvene ladje. Množično ljudsko petje sploh nazorno izraža bistvene lastnosti molitve: češčenje, hvaležnost, prošnjo, zaupanje. Vse to je bilo čutiti zlasti še pri dveh zadnjih Marjinih pesmih: „Marija, pomagaj nam sleherni čas“ in „Marija, skoz življenje voditi srečno znaš“, saj že vsebina sama navaja k temu. — Celotno bogoslužje nam je bilo še toliko bolj blizu, ker je zaradi obnovitvenih del v prezbitერიju začasen oltar postavljen bliže zbranemu občestvu.

Z vsem, kar smo pri bogoslužju

doživeli, prejeli in izročili po Mariji Bogu, smo počasi zapuščali cerkev z namenom, da bomo zunaj napravili skupinsko sliko. Toda kljub jutranjemu soncu nas je presenetil dež. Zato smo hitro odšli pod drugo streho — v hotele, kjer smo se po okrepčitvi duha še telesno okrepčali. Tudi tam so se kot ponavadi razvile pogovor, smeh, pesmi in celo godba. Sama od sebe se je potrjevala pesnikova izjava: „Slovenec sem, tako je mati d'jala“.

Naj bo na koncu izrečena prisrčna hvala in zahvala g. škofu za vo-

denje bogoslužja, duhovnikom za udeležbo in s tem za povečanje romarskega slavlja, vsem nastopajočim pri maši za sodelovanje, narodnim nošam za svojstvom okras srečanja, voditeljici petja za prizadevnost, gostinskemu osebju za dobro in hitro postrežbo, upravi cerkve za gostoljubnost in organizatorju romanja za vso pripravo in izvedbo, končno pa tudi vsem romarjem za udeležbo in vneto sodelovanje. Bog vsem skupaj bogato povrni!

Novi baselški škof. — Baselška

škofija — največja v Švici — s sedežem v Solothurnu, je dobila novega škofa. 2. sept. so bile volitve in 22. sept. je papež Janez Pavel II. izvolitve potrdil. Tako je novi baselški škof postal dosedanji pomožni škof dr. Otto Wüst. Rojen je bil 26. maja 1926 v Sursee/LU, posvečen v duhovnika 10. okt. 1953 v Rimu, imenovan za pomožnega baselškega škofa 29. nov. 1975 in posvečen 1. febr. 1976. Vodstvo škofije bo prevzel 1. nov. letos. Naj mu Bog da potrebnih moči in blagoslova pri novi službi za Kristusovo Cerkev!

slovinci ob meji

KOROŠKA

Z novim šolskim letom je otroški list *Otrok božji*, ki ga izdaja celovški Slovenski dušnopastirski urad, dobil novo obliko. Tiskan je na boljšem papirju, obseg se je povečal iz štirih na osem strani. List je primeren tudi za zdomske otroke. — Karmeličanski samostan v Himmelau pri Wolfsbergu je obhajal svojo 80-letnico. V njem je 17 sester, med njimi vsaj dve Slovenki iz rodne Slovenije. — Slovenska in nemška katoliška mladina je skupaj poromala na goro Ojstro. Namen romanja je bil v medsebojnem spoznavanju odstraniti predsodke in narodno sovraštvo. Romanje so zaključili z mašo v obeh deželnih jezikih. Mašnega slavlja se je udeležilo okrog 150 mladih. — Katoliška prosveta v Celovcu je organizirala koncert cerkvenih pesmi v Št. Ilju. Nastopil je komorni zbor Anton Förster iz Ljubljane. V prvem delu je pel pesmi iz vzhodne liturgije, v drugem pa slovenske Marijine pesmi. — V Št. Jakobu v Rožu je bila pred 110 leti ustanovljena prva slovenska posojilnica na Koroškem, ki je kmetom veliko pomagala. Naj jim ostane tudi v bodoče opora. — V Ločah so 25. septembra z akademijo proslavili 60-letnico delovanja slov. prosvetnega društva Jepa-Baško jezero. — Ob 80-letnici kat.

prosvetnega društva Planina v Selah so Selani priredili 19. septembra folklorni popoldan. — Obsodba Vinka Teliča, ki živi od leta 1945 naprej v Šmihelu pri Pliberku in se je vneto udeleževal v slovenskih društvih, na 15 let zapora zaradi zločinov, ki naj bi jih storil med vojno, je zelo razočarala Slovence na Koroškem. Obsojen je bil v Ljubljani na podlagi izjav ljudi, ki so le slišali od drugih o Teličevih „zločinih“. Tudi intervencija obeh koroških političnih organizacij ni imela uspeha. — V Bilčovsu so po 100 letih dobili novo šolsko poslopje, ki je stalo 19 milijonov šilingov. Domačini so šole zelo veseli, le grenka kaplja, da ni v šoli dvojezičnih napisov, jim kvari popolno veselje.

GORIŠKA

Ob mednarodnem tekmovanju pevskih zborov v Gorici je mešani pevski zbor Johannes Ungdomskör iz Stockholma pel pri slovenski maši na Travniku v veliko veselje navzočih vernikov. — Ljudski Radio Gorica je vse četrtke v septembru v slovenski oddaji oddajal razmišljanja o krščanskem zakonu. — Ob 1400-letnici Marijinega svetišča na Barbani je 13. septembra poromalo 1100 Slovencev na to božjo pot. Somaševanje je vodil koprski škof dr. Jenko. — 19. septembra so poromali vsi goriški mestni župniki na Sveto goro. Bogoslužje je bilo v slovenščini in italijanščini. — Na vrtu za zavodom sv. Družine se je v nedeljo, 26. septembra, zbralo 150 slovenskih „volčičev“ in „veveric“ iz Tržaške in Goriške. — V Podgori so imeli 3. oktobra v čast rožnovenski Materi božji Mari-

jansko procesijo. Po procesiji je bil koncert godbe na pihala iz Nabrežine.

TRŽAŠKA

Prvo septembrsko nedeljo se je vršilo v Trstu in na Opčinah že sedemnajstič srečanje Draga 1982, ki ga prireja Društvo slovenskih izobražencev v Trstu. Udeležili so se ga zastopniki treh Slovenij: matične, zamejske in zdomske. Ivo Jevnikar je govoril o boju za pravice Slovencev v Italiji, Srbski profesor Svetozar Stojanović je govoril o marksizmu kot družbeni teoriji in ideologiji, Vinko Ošlak je predaval o mitu revolucije v današnji teologiji, tajnik rimskega sekretariata za neverne, dr. Franc Rodè pa je predaval o duhovnih tokovih v današnji Evropi. Nedeljsko mašo je imel za udeležence tržaški škof Bellomi. — Slovenski kulturni klub iz Trsta je pripravil 10. septembra na Repentabru študijski dan. Dvoje predavanje je bilo posvečenih problemu beneških Slovencev, eno pa nevarnosti atomskega oboroževanja. Društvo prireja v Trstu tudi redne sestance vsako soboto ob pol osmih v ulici Donizetti 3. — Na Opčinah nad Trstom so 12. septembra imeli 34. Marijanski shod s procesijo in mašo. Pridgal je škofov vikar mons. dr. Škerlj.

**kupujte
berite
širite
našo luč**

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Blagoslovitev temeljnega kamna za slovensko cerkev v Adelaidi po škofu Filipu Kennedyju, katere se je udeležil tudi senator Lajovic, je dala novega zagona in je cerkva že pod streho. Imela bo strop iz cedrovine. Tudi oltar je že v delu. Kaj zmore mala skupina, če drži skupaj! — Adelaidski slovenski pevčki so bili povabljeni, da so peli na slovesnosti podeljevanja državljanstva. — Pod geslom „Vesela pesem naj doni“ so priredili v Melbournu mladinski koncert, na katerem so sodelovali mladi iz raznih slovenskih naselbin. Nastopali so posamezniki in zbori, pevci in igralci instrumentov. Posebno so navdušili pevčki iz Adelaide in Glasniki iz Melbournu. Koncert je doživel popoln uspeh. — Mladina je darovala čisti dobiček od svojega koncerta v znesku 1143 dolarjev v sklad za starostni dom v Melbournu. — Društvo sv. Ane v Sydneyu je lepo obhajalo svojo zavetnico. Članice so pripravile kosilo. Čisti dobiček 953 dolarjev so darovale za kuhinjsko opremo dvorane verskega središča, ki je v gradnji. — Dobrodelna prireditelj, ki ji rečejo Walkathon, je prinesla gradbenemu fondu 2282 dolarjev; piknik, ki je bil istočasno, pa 465 dolarjev. To je res lep zgled za nas Evropejce, ki nam denar gre tako težko iz žepov. — V Brisbane deluje slovensko društvo Planinka, ki ima svoj lastni slovenski „hribček“, kamor se rojaki zbirajo na piknike in prireditve, pa tudi k pogovoru v slovenski družbi.

ARGENTINA

V Ramos Mejia so v Slomškovem domu priredili 29. avgusta Mladinski dan s folklornimi in kulturnimi nastopi mladine. Ob nastopih je treba pomisliti, da so vsi nastopajoči rojeni v Argentini. Le tako je mogoče dovolj ceniti takšne nastope. — Slovenski dom v San Martinu je priredil 18. septembra kulturni večer. Na sporedu je bila

otročka igra Cilka in njena punčka in nastop Mladinskega okteta iz San Martina. — Ob 120-letnici smrti škofa Slomška je Slomškova šola v Ramos Mejia priredila spominsko proslavo z mašo in slavnostno akademijo. — Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar bo od 17. oktobra pa do 3. novembra na obisku pri Slovencih v Argentini. Obiskal bo slovenska središča v Buenos Airesu, v Bariločah in v Mendozi. Povsod bo tudi birnoval slovensko mladino. — V Hladnikovem domu v Slovenski vasi se je 26. septembra zbrala mladina k Mladinskemu dnevu.

ZDA

V cerkvi sv. Frančiška Asiškega je bil 20. julija umeščen za vikarja vzhodnega dela clevelandske škofije novi pomožni škof Edvard Pevec. — Baragov dan, ki ga vsako leto prirejajo v ZDA v spomin tega velikega škofa, je bil letos od 4. do 6. septembra v Milwaukee. Slovenska šola pri sv. Vidu v Cleve-

landu je priredila 1. avgusta na slovenskem letovišču piknik. 22. avgusta ga je pa organizirala šola pri Mariji Vnebovzeti. — Ameriška dobrodelna zveza je priredila na clevelandskem slovenskem letovišču Mladinski dan. Ob tej priložnosti je podelila 20 šolskih štipendij. — V San Bernardine v Kaliforniji je praznoval zlato mašo g. Ignacij Štrancar, po rodu iz Planine pri Vipavi. Njegova usoda je begunstvo. Bežal je pred fašisti v Slovenijo, pred levimi fašisti pa v Ameriko. Zlatomašno slavje je vodil krajevni škof. Somaševalo je tudi 7 slovenskih duhovnikov. — Občni zbor ene najstarejših slovenskih organizacij v ZDA — že ime samo o tem priča — Kranjska slovenska katoliška jednota, je bil letos v Evelethu v Minesoti. Izvoljen je bil nov predsednik g. Henrik Grošel iz Euclida (Ohio). — Pri sv. Vidu v Clevelandu so izvedli glasovanje med farani ali naj se postavi oltar proti ljudstvu. Glasovanja se je udeležilo 1062 faranov. Za novi oltar je glasovalo 486, proti pa 576 faranov.

v svetlobi vstalega Kristusa

(nadaljevanje z 8. strani)

močjo svojega Duha že deluje v srcih ljudi; in ne prebujajo v njih le hrepenenja po prihodnjem veku, marveč že s tem samim tudi oživlja, očiščuje in krepi tiste velikodušne težnje, s katerimi si družina ljudi prizadeva, da bi naredila svoje življenje bolj človeško in bi si v ta namen podvrгла vso zemljo.“

Kristjanova vera je bistveno vera v Križanega, ki je vstal in je dejal: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta... Ne bom vas zapustil sirot, prišel bom k vam.“ Kristus se — prav osebnostno in bivanjsko — naseli v srcu vsakogar, ki veruje.

Biti kristjan pomeni živeti z Nekom, ki živi. Ne z določenimi mislimi in načeli, marveč resnično z Nekom. In ta Nekdo ni le nekakšna oddaljena točka nekje v preteklosti ali v celotni zgodovini. Tisti Nekdo je živi Ti. Deležen je bil mojega živ-

ljenja prav tja do prestajanja najmučnejše, najsrmatnejše smrti in je šel skozi to smrt v novo življenje, v življenje na Očetovi desnici, a hkrati v življenje sredi med nami in celó v nas. To prepričanje je najmočnejše sredstvo za zmago nad eno najhujših stisk našega časa, nad občutjem osamljenosti.

Klaus Hemmerle, znani modroslovec, sedaj aachenski škof, pravi:

„Življenje z Nekom, ki živi! Ta stvarnost mi je prišla posebno globoko v zavest, ko sem se v zadnjem letu srečal v Južni Ameriki z neko mlado ženo, ki je ostala sama s petimi otroki. Čutil sem, da je to nekdo, od kogar nekaj izhaja, ki je na neki nenavaden način tukaj za druge.“

V pogovoru sem zvedel za zgodbo te žene. Bila je srečno poročena. Njena družina je postala polagoma kraj, kjer so stiske drugih izginjale. Postala je žarišče občestva in zatočišče za mnoge.

A zgodilo se je nekaj strašnega. Po utrudljivem dnevu služenja drugim se je družina peljala skupaj ven iz mesta, da bi se odpočila. Mati se je z otroki igrala na obali, oče pa je

slovenec v službi F.B.I.

Pričujoči spisi so resnične zgodbe. Razen prve o Cvetiču so bile vse zapisane pred leti, večinoma bolj mimogrede, skoraj po naključju.

Slučajno sem npr. napisal pripoved „Brat Silvester“. O njem mi je pripovedoval sošolec in mi ga nekoč tudi predstavil na mojo željo, ko sem zvedel, da je dobri frančiškanski brat slovenskega rodu, sin rudarja v Leobnu in služkinje v Gradcu. Svoj slovenski izvor mi je redovnik sam razložil. Rodil se je v Leobnu. Oče se je smrtno ponesrečil v rudniku, ko je bil še tako mlad, da se ga je otrok komaj spominjal.

odveslal malo bolj na odprto morje. Tedaj se je daleč od obrežja čoln prevrnil in oče je utonil.

Mati je stopila k otrokom, jih zgrabila za roke in govorila: „Zdaj moramo očeta darovati, in darujemo ga skupaj Jezusu!“ Tako so storili z vso resnostjo in popolnoma: očeta so darovali Njemu, za katerega je živel.

Žena je še pripovedovala: „Prišli so grenki trenutki, marsikdaj sem bridko jokala. A vendar smo vedeli: on je tu; mož in oče je tu, a še bolj je tukaj nekdo drug, Tisti, pri katerem mož živi; Jezus, Gospod, je v naši sredi.“

Družina se ni zakopala v spomine na očeta, tudi ne v osamelost in ločenost od drugih ljudi. Še bolj je zdaj živela za druge, jim posredovala novo vsebino, tudi drugi so odkrivali isto moč svojega življenja: Jezus je sredi med njimi. Življenje z živim Gospodom. Življenje, ki kakor magnet vpliva na druge. Krog luči, katerega središče je velikonočni Gospod, zmagovavec nad smrtjo. To je bilo v resnici življenje v svetlobi vstalega Kristusa, „presvetleno krščansko bivanje“.

Mati se je z njim preselila v Ameriko in služila kot kuharica v nekem dobrodelnem zavodu, pa tudi ona je umrla, ko je bil star štirinajst let. Brat Silvester se je po materi še spominjal slovenskih izrazov, s katerimi me je pri sestanku presenetil; otroško se je veselil, da jih je znal izreči. Smejoč se mi je dejal, da je bil priimek njegovih staršev precej čuden, posebno če bi ga prevedel v angleščino: Garlic, kar pomeni česen. Pisal se je torej Česen. Česa drugega točnega o svojem izvoru mi ni znal povedati, razen da je bil siromak in si prav zato ni mogel izbrati drugega poklica, kot da ostane siromak, frančiškanski brat in prosjak.

„Bud“ je nekakšen življenjepis: skoraj do podrobnosti prinaša razgovore in dogodke, brez izmišljenih priveskov. Le imena so drugačna. To sicer navadno življenje sem opisal največ zaradi presenetljivega spreobrnjenja mladega, nič dobro obetajočega fanta v vzornega in požrtvovalnega moža.

Pripoved „Očiščen in ozdravljen“ je v bistvu resnična. Pripovedoval mi jo je koroški rojak, ki je Podlesnika v povesti dobro poznal in od njega zvedel, kako je potem ozdravel in se v zahvalo odpravil na božjo pot, čeprav je kot svobodomislec že v mladih letih opustil vsako vero v romanja in čudeže.

Dogodek „Sreča v nesreči“ je prišel na papir nedavno, iz spomina na pripovedovanje Matica Klemenca. On je bil tisti, ki je s prijateljem zaradi svoje nerodnosti ušel poginu v eni najstrašnejših nezgod, ki so

zadele mesto Chicago nekaj let pred koncem prejšnjega stoletja.

Tudi pripoved „Frank in Helena“ je resnična zgodba. Podrobnosti o dveh osamljenih družinah ter o življenju in delu na farmi so resnične. Nesrečni odnosi med starimi in mladimi, med priseljenci, ki se drže še običajeve stare domovine, in poameričanjeno mladino so brez izjeme resnični.

Zgodba o Matiji Cvetiču, ki stoji na čelu knjige, pa se mi zdi potrebno, če ne nujno, branje za naše ljudi v domovini in drugod. Cvetič je umrl leta 1962, dvanajst let po razodetju resnice o svojem junaškem podtalnem delovanju za ameriško vlado. Pisalo se je o njem mnogo: časopisi po vseh ZDA, z debelimi črkami na prvih straneh revij; izšlo je tudi nekaj knjig. Hollywood je izdelal in razpečeval po vsej deželi film o nenavadnem Cvetičevem junaštvu, risali so ga stripi za mladino.

Poglavjem o Matiju Cvetiču želim dodati le nekaj besed za pojasnilo, kako je mogel ta veliki junak belokranjske krvi vzdržati in zmagati v boju proti zlu, za katerega so ga izbrali zastopniki ameriške vlade. Kako se je mogel hliniti in prenarejati ter sodelovati z zarotniki, ki jih je sovražil z dušo in telesom. Kako se je bojeval sam s seboj zaradi navidezne odtujitve svojim nazorom, svojem, ljubljeni družini, staršem, prijateljem, vsemu svetu, ki je bil po npravnosti in duhovno njegov. Kako je zmožgal prenašati mržnjo ljudi, katerim je ostal zvest, tudi ko so pljuvali nanj in ga pretepali. Le re-

(nadaljevanje s strani 13)

se bo cvet, zdaj rastoč v obliki pasijonke na slovenskih tleh, razcvel v zrel plod dograditve slovenske domovine, ne samo na tujih tleh, dopolnil tudi tam, kjer še temelje demokratičnih slovenskih osnov zavirajo „mrzle sape“ totalitarističnih plazilk, dušiteljev slednje svobode.

Ustvarimo slovensko domovino najprej v svetu in razširimo jo pozneje na ves narod, da dozori iz slovenskih korenin v skladu s krščanstvom ideal, SLOVENIJA DRŽAVA, da bomo nekoč mogli zapeti himno gosposvetjskih klarantanskih svobodnjakov ob demokratičnem ustoličevanju slovenskih mladjarjev: „Čast in hvala Bogu Vsemogočnemu, ki je ustvaril nebo in zemljo/in dal nam in slovenski državi/kneza in gospoda po naši volji.

SLOVENSKA DRŽAVA, Toronto, avg.—sep. 82/1.

sničen junak z načeli in trdno vero je zmogel kaj takega. V hudih preizkušnjah ga je krepila sijajna vzgoja ljubečih slovenskih staršev, globoka vera v Boga, ljubezen do svojcev in do svoje domovine Amerike. Tem duhovnim močem so se pridruževali bistri razum, iznajdljivost v ponavljajočih se stiskah in sposobnost ukaniti nevarnega sovražnika.

Iz knjige: Andrej Kobal — SLOVENEC V SLUŽBI F. B. I., Goriška Mohorjeva družba, Gorica, 1981.

še znamo slovensko?

Pomembnost dobrega znanja materinščine bi morala biti vsakemu Slovencu jasna. Jezik je ena poglobitvenih lastnosti posameznega naroda, in narodna zavest se v veliki meri opira na jezikovno; če je šibka ena, tudi druga ne more biti močna.

Ne smemo pozabiti vedno novega, velikega veselja, ki ga imamo od materinega jezika. Veselja, ki nas navdaja, ko vidimo, kakšno dognano in prožno, prilagodljivo

orodje imamo v njem; veselje ob tem, ko domačo besedo obvladujemo, ko nam vedno ustrezneje izraža misli in občutke, ko nam daje, da se izražamo, in ob tem lepo zveni in nam poje. Tedaj lahko pozabimo vse težave in nevšečnosti, ki jih imamo z jezikom.

Večkrat slišimo tožbe, kako da se je knjižne slovenščine težko naučiti. Da ima tako številna in tako težavna pravila, da se jih je nemogoče naučiti in si jih zapomniti, kaj šele smiselno uporabljati. Navadno se temu pridružuje graja na račun slovnice in morda še posebej na račun puristov, češ da so jeziku pisali zapovedi in prepovedi z dlakcepsko natančnostjo, ki skuša jezik ukleniti v jarem in ga omrtviti, mu onemogočiti vsak razvoj. In da je

zaradi tega slovenščina postala eden najtežjih kulturnih jezikov.

Takšno tarnanje je gotovo zelo pretirano. Kdor govori tako, nič ne ve ali pa noče nič vedeti o tem, kakšni so drugi knjižni jeziki. Prisvojitve vsakega znanja pa terja trud, tudi v jeziku ni nič drugače.

V naravi vsake stvari je tudi, da teži k vedno večji popolnosti. Tudi z jezikom je tako, da hoče svoje vsebine izražati vedno natančneje, vedno bolj razločevati, ne da bi pri tem izgubil blagozvočnost.

Knjižnega jezika se je torej treba vedno učiti. Pri nas Slovencih se je v prejšnjih časih zahtevnost večala že zato, ker nam ni bilo vseeno, kakšna je knjižna slovenščina. Čutili smo se ogroženi v svoji samobitnosti in smo jeziku pripisovali velik pomen kot enemu glavnih, če ne celo poglavitnemu znamenju te samobitnosti. Mislim, da so pa naše povojne jezikovne težave nekaj posebnega, novega.

Siloviti razvoj vsega življenja v zadnjih desetletjih je z ene strani prinašal vedno nove predmete in pojme, ki so morali dobiti tudi v slovenščini svoj jezikovni izraz. Z druge strani pa je razvoj nujno poudarjal gmotno, materialno plat življenja, zato gojitvi jezika ni bil naklonjen. Tam, kjer se zdi, da je boljše življenje odvisno predvsem od boljše tehnike, oprte na znanost, se

dragi bralci!

Občasno prinaša svetovni tisk vest, da v Buenos Airesu vsak teden skupina argentinskih žen molče demonstrira pred vladno palačo: od vlade terjajo, da pove, kam so izginili njihovi možje in sinovi. Ta zahteva žen je tako samoposeblumevna, da jo podpira ves svet.

V kulturnem svetu je spoštovanje mrtvih velika vrednota. V grškem bajeslovju se je to spoštovanje utelesilo v Antigoni, ki je kljub prepovedi kralja Kreona pokopala truplo brata Polinejka, zaradi česar jo je dal Kreon živo zazidati v grob. V krščanstvu je dobilo to spoštovanje do mrtvih še novo razsežnost: pokopavati mrtve je eno izmed del usmiljenja.

Kaj je potemtakem res tako nekaj čudnega, če se slovenski kristjani zavzemamo za to, da se danja oblast na Slovenskem pove, kje so tisoči mrtvih, ki jih je likvidirala revolucija? Da se zavzemamo za to leto za letom. (Leto za letom zaman. Že 37 let.)

Španski diktator Franco je dal takoj po državljanski vojni pokopati vse padle, svoje in tiste iz nasprotnega tabora, v skupen grob blizu Madrida, v Valle de los caídos. Argentinske žene protestirajo na Plaza de Mayo. Slovenci pa naj bi ne zahtevali vsaj grobov in dobrega imena za naše brate in sestre po krvi?

Lep pozdrav!

Uredniki

hitro tudi zazdi, da je precej vseeno, kako se ob tem izražamo; poglavito je pač, da se razumemo med seboj, pravi ta miselnost. Mnogi ljudje ob tem, ne da bi se sami zavedali, dobijo podcenjevalno gledanje na jezik. Njegovega resničnega, velikega pomena ne vidijo več, in preden se javnost zave svoje zmote, je v jeziku storjena že velika škoda.

Trdimo lahko, da je vsak rod odgovoren za jezik: to, kar je prevzel od prednikov, mora izročiti vsaj nepokvarjeno potomcem.

Jezikovne težave tudi niso za vse enake. Nekaterim je kolikor toliko čista slovenska govorica dana v okolju, v katerem zrastejo. V besedju utegnejo biti tuje primesi, ohranjen pa je še pristni način izražanja, pravilno vezanje besed, domača stavčna melodija. Žal je takšnih nedotaknjenih okolij vedno manj, saj množična občila — tisk, radio, televizija — segajo tako rekoč do zadnje slovenske vasi in raznašajo na vse strani površno, pomanjkljivo, papirnato izražanje, zasejano s spojoenkami in tujkami.

Skrb za dober jezik je mogoča samo, če se ljudje zavedajo pomena jezika, če imajo pravo podobo o njem. Le potem ga je mogoče prav uporabljati, gojiti, izboljševati.

Ob tem je dobro upoštevati, da je tistih, ki pišejo za javnost, le peščica, v primeri z veliko množico tistih, ki samó berejo. Od slednjih lahko zahtevamo manj: na splošno morajo poznati slovnična in pravopisna pravila, v posamičnem pa naj si v dvomih poiščejo nasvet v ustreznih priročnikih. Za govorjenje imamo manj pravil in težave so manjše. Od tistih, ki pišejo za javnost, pa upravičeno terjamo dobro poznanje jezika. Jezikovna odgovornost javnega delavca je toliko večja, kolikor več ljudi poslušajo in bere njegove besede. Kolikor širši je njihov odmev, toliko boljše mora biti jezikovno znanje tistega, ki jih uporablja. Kdor jezika ne zna dovolj, naj se ga nauči, ali pa naj gre v drug poklic.

Iz knjige: Janez Gradišnik — ŠE ZNAMO SLOVENSKO?, Mohorjeva družba Celje, 1981.

klici

Miran Sattler vpraša Cirila Debeveca — bilo je leta 1965: „Lepa slovenska beseda je v nevarnosti. Slovenska beseda je v nevarnosti. Ste slišali za te vznemirljive novice?“

Debevec odgovarja: „Slišal sem in prizadet sem. Močno sem občutljiv, če gre za lepo zvočno besedo. Storititi moramo vse, da plemenitost, predvsem pa žlahtnost, ki gre slovenskemu jeziku, ohranimo. Ob tem še pripomba: Cankarjevega jezika ni mogoče po domače govoriti.“

Kasneje ga vpraša, zakaj ni več v Drami.

Debevec: „Ker me ni nihče po vojni povabil v Dramo.“

Umetnost in politika — gre to skupaj?

Debevec: „Umetnost mora imeti take elemente, ki so žlahtni za družbo. Ni pa umetnost nikakršen plan, tudi genij ne dela po planu. Vulkan nima svojih načrtov. Deluje.“

„Vas kaj skrbi?“ ga vpraša Sattler.

Debevec: „Teater me skrbi. Nasploh. Dober naj bo! Stari smo teater spoštovali in vedno nas je skrbelo, kakšna bo predstava. Vtis imam, da take skrbi v tej meri zdaj več ni.“ Po kratkem molku doda: „Kadar grem s prsti prek globusa ali se ozrem v nebo, v zvezde, ali pa vržem pogled prek morja, me ta naša umetnost v primerjavi s temi razsežnostmi v toliki meri zresni, da se za marsikaj v življenju, v delu, vprašam — zakaj?“

„Še tako blesteče, predstaviteljsko ter po obsegu in številu občudovanja vredno delo je prazno in nepristno kulturno delo, če ni zraslo iz človeških bolečin in radosti, iz strahu in zmagoslavja, iz molitev in sanj sebi zvestega človeka. Kultura je ustvarjanje duhovnih razmerij med stvarmi, ljudmi in Bogom.“

„Smisel narodne kulture leži v človeškem okrepljenju slehernega narodovega pripadnika.“

„Narodna kultura je velika in moč-

na, če so njeni pripadniki svobodni in močni ljudje.“

(Kocbek, Kultura in Slovenci, Deljanje 1938.)

Josip Lešič je v svoji razpravi o sarajevskem gledališču zapisal, naj gledališče služi „obnovi duše“.

Sam sem v semiški izbi. Pred nekaj dnevi je bila tu svakinja in jo je temeljito pospravila. Vseposvoda je čutili zanesljiv okus ženske roke. Vse je lepo: prtiči, predmeti na mizi pod nagnjenim zrcalom, orehi v peharju, rože v stari vazi, skleda na skrini, angelca na peči. Vse tiho. Vse govori. Sedim in poslušam bogato, toplo govorico izbe.

Iz knjige: Mirko Mahnič — KLICI, Slovenska matica, Ljubljana 1981.

naša luč

eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

mora v vsako
slovensko hišo

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in domā

no, še pest drobtin!

KAKŠNO POROČANJE!

Ljubljansko DELO je 1. sept. prineslo na 2. strani tole vest:

Kardinal Vilobrant pri Marganu

BEOGRAD, 31. avgusta (Tanjug) – Član zveznega izvršnega sveta in predsednik komisije ZIS za odnose z verskimi skupnostmi dr. Ivo Margan je danes sprejel kardinala Johana Vilobranta, predsednika vatikanskega sekretariata za enotnost krčanov, ki se mudi v naši državi kot gost patriarha srbske pravoslavne cerkve Germana.

DELU je to vest posredoval TANJUG. Kako neresno je vse skupaj, priča to, da se kardinal „Vilobrant“ v resnici imenuje Willebrands, „krčani“ pa kristjani. Takšnih spodrsrljajev si ne bi upala privoščiti nobena mednarodna novičarska agencija. Kako da si jo je TANJUG, nam ni razumljivo. Kot tudi ne, da natisne takšne nesmisle DELO.

KAM S TITOVIMI PALAČAMI?

Po dolgem čakanju je jugoslovanska vlada izročila parlamentu poročilo o nadaljnji uporabi Titovih predstavniških poslopij in uradnih palač. V vsem skupaj gre za 29 posesti, od tega 17 v Beogradu, pet v Igalu, tri v Miločeru in tri v Belju. K temu je treba dodati še celotni kompleks Brionov. Vse posesti so vredne 30 milijard dinarjev (slabi dve milijardi mark).

Tri največja poslopja na glavnem brionskem otoku bodo še naprej na voljo jugoslovanskemu državnemu predsedstvu. Lovski Karadjordje v Vojvodini bo najbrž vojaško gostišče. „Beli grad“ in „Stari grad“ v Beogradu bosta slej ko prej uradni sedež državnega predsedstva. Za celo vrsto drugih Titovih rezidenc in vil (tiste nad Zagrebom, v Bugojnu, Splitu, Kumrovcu, Brdu pri Kranju) zvezni sklep ne

velja, ker pripadajo zadevnim republikam.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 13. sep. 82/6.

SLOVENSKI IZVRŠNI SVET DOLOČIL CENE KROMPIRJA

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je sprejel odlok o najvišjih cenah za krompir letine 1982, ki določa proizvajalno ceno jedilnega krompirja v višini 7,65 din za kilogram, ceno krompirja za ozimnico v višini 11,05 din za kilogram in drobnoprodajno ceno krompirja v višini 13,70 din za kilogram.

DELO, Ljubljana, 16. sep. 82/1.

Opomba: Verjetno je slovenska vlada dosegla s tem odlokom rekord: vse od konca 1. svetovne vojne (1918) ni najbrž najvišja oblast na Slovenskem cen krompirju nikdar določila. Znamenje česa je ta sedanjí rekord?

PROBLEMATIČNO PRITOŽEVANJE

15. septembra so na ljubljanskem mestnem odru krstili nekakšen samogovor pod naslovom PRITOŽBA FRANCA MRZLEŠA in izpod peresa Aleksandra Marodića (prevod Bogdana Gjuda). Igrico govori naravnost v parter neki železničar, ki so ga najrazličnejši politični in administrativni birokrati iz direkcije in delavskega sveta odstavili na stranski tir. Odstavili so ga zaradi tega, ker ni imel nikdar dlake na jeziku in ker se je zmerom bojeval za „pravico in resnico“, kot temu pravi sam.

Franc Mrzleša je vseskoz zelo hud. Kaj bi tudi ne bil, ko pa so vsenaokrog sami malverzantje in gospodarski kriminalci, lažnivci in goljufi, — ko pa so vsi ljudje postali samovoljni tehnokratje, povampirjeni funkcionarji in barabe vsake baže! V vsem tem leglu „nasilja, samovolje, malverzacij, politične samovolje, gospodarskega kriminala, odločanja mimo samoupravnih organov“ in še drugih podobnih nečednosti, ki so se razrasle vsepovsod, je ostal on edini osebno, politično čist in privatno pošten. In ker je neoporočen, mora nastradati . . . Nazadnje ne more nič drugega več, kot da se zapije, zraven pa še zmerom neutrudljivo maha z rokami, otepajoč se „nekakšnih čudnih moljev“, ki žro „ta naš socializem in požrli ga bodo do konca, če jih

ne bomo pobili“ . . . Strah me je pomisliti, kaj bi bilo, če bi Mrzleševa ideološka ihta postala stvarnost. Kaj ta človek govori o povojnih prisilnih odkupih, o tako imenovanih „kulakih“, o informbiroju in samoupravljanju, navsezadnje pa tudi o tem, da bomo „ta naš socializem“ rešili šele takrat, ko bomo vse tiste, ki ga „žro, pobili“ . . .

DELO, Ljubljana, 17. sep. 82/6.

ODLOČNEJE PROTI KRIMINALU

Stane Dolanc v pogovoru z novinarji RTV Beograd: Napadi na družbeno premoženje so nas letos že prikrajšali za 4 milijarde dinarjev, varnostna služba na Kosovu pa stane 3 milijone dinarjev dnevno.

Zadnja leta, je dejal Dolanc, smo pričali napadom na družbeno premoženje. Škoda je velika, saj denimo samo letos presega 4 milijarde dinarjev. Pred kakimi desetimi dnevi, je pristavil, smo prijeli pet ali šest znanih gospodarstvenikov. Le v enem izmed teh primerov je bila Jugoslavija oškodovana za 2 milijona dolarjev. Številnih primerov kriminala nismo odkrili preprosto zato, ker, kot pravi slovenski pregovor, „vrana vrani ne izkljuje oči“, ali pa po pregovoru „jaz tebi, ti meni“. Delavske kontrole in samoupravne organe so potisnili v ozadje, različne birokratsko-monopolistične španovije pa so omogočile sedanje razmere v gospodarstvu.

Eno izmed vprašanj je zadevalo naša predstavništva v tujini, ki jih je, kot je rekel Dolanc, 1335, kar je osupljiva številka. Ob tem se kajpada zastavlja vprašanje smotrnosti in učinkovitosti, pa tudi vprašanje, koliko nas to stane. So ljudje, ki so se s službo v predstavništvih okoristili, nekateri pa so po izteku mandata ostali v tujini in celo ustanovili lastno podjetje.

Danes na Kosovu ni večjih množičnih izgrediv in demonstracij, je nadaljeval Dolanc, še vedno pa je na stotine letakov, poprečno okoli 30 različnih pamfletov na dan. Odkrili smo 55 skupin, pripadnikov štirih organizacij. Od marca do zdaj smo prijeli okoli 700 ljudi, čeprav v tujini pišejo o tisočih. Obsojenih je bilo 320, nekaj več kot 1300 pa jih je bilo kaznovanih zaradi prekrškov.

Dolanc je nato dejal, da je precej tudi napadov na miličnike. Na Kosovu je bilo na primer letos 126 takšnih primerov.

Dogodki na Kosovu so tudi veliko gospodarsko breme za našo skupnost, je nato dejal Dolanc. To nas stane 3 milijone dinarjev dnevno.

DELO, Ljubljana, 30. sep. 82/2.

JUGOSLAVIJA RACIONIRALA BENCIN

Zaradi pomanjkanja bencina in deviz za uvoz dodatne nafte so v Jugoslaviji prodajo bencina racionirali. 11. oktobra so tudi v Beogradu spet uvedli sistem, ki je bil lani odpravljen, že nekaj časa pa v ostalih delih države spet izvajan: vozila smejo tankati le še izmenoma na parne ali neparne datume, v skladu z zadnjo številko registrirne tablice, pri čemer je prodaja vsako pot omejena na 15 litrov. Poleg tega name-rava vlada prihodnji teden vpeljati za zasebne voznike nakaznice, ki bodo dovoljevale največ 50 litrov bencina na

mesec. Prav tako si bodo morali oskrbeti nakaznice za bencin tuji vozniki, ki bodo prišli v Jugoslavijo. Pomanjkanje bencina za letala je državno letalsko družbo JAT prisililo, da je ukini-la vse čarterske polete in več letalskih zvez v državi.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 11. okt. 82/1.

JOB

Krstna uprizoritev drame o Jobu izpod peresa Dimitrija Rupla na odru Drame Slovenskega narodnega gledališča . . . V igri o Jobu poteka dogajanje skozi troje zgodovinskih situacij (prva tik pred zadnjo vojno in med njo; druga: 1947 in 1948) . . . Tretja v šestdesetih letih, ko nihče več ne vpraša za idejo (revolucije), ampak gre slehernemu le še za zasebne koristi ter je nenačelnost odločujoča mera sveta.

DELO, Ljubljana, 6. okt. 82/6.

v dobrih in slabih dneh

(nadaljevanje s 5. strani)

ra zato poiskati njo. Brez Cerkve ne bi bilo vere v Jezusa Kristusa, širjenja veselega oznanila, obhajanja zakramentov, svete daritve.

S prihodom svetega Duha je odrešenje, ki ga je Jezus enkrat uresničil, v njegovi Cerkvi navzoče. Kot skupnost svetega Duha je Cerkev skupnost verujočih, upajočih in ljubečih. Ljubezen pomeni biti drug za drugega, biti odgovoren za nekoga; to se kaže v prijemljivih dejanjih.

Sveti Duh daje Cerkvi različne darove. Z njimi se gradi ta skupnost, a vselej z namenom, da lahko ta služi svetu. Z darovi daje sveti Duh vsakemu posamezniku pri poslanstvu Cerkve poseben delež. Ti darovi so resnične stvariteljske sile. Slehernik mora prinesiti v to skupnost, kar ima in kar zmora. A kljub mnogim različnim darovom mora biti Cerkev enotna, ena, kot je Gospod eden, Duh eden, krst eden. Če vladajo v tej skupnosti svoboda, različnost in bratstvo, bodo lahko najrazličnejši darovi Duha v njej zaživeli in gradili Cerkev za svet.

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (doma) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja doma. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečajji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

nekaj misli izpod domačih svisli po pavlihu

STANOVANJA, KI JIH GRADIMO, SO VSE DRAŽJA IN DRAŽJA. TOREJ SMO TUDI VSE BOGATEJŠA DRUŽBA, SAJ POKUPIMO VSA NOVO ZGRAJENA STANOVANJA.

Kako bodo od besed k dejanjem prešli tisti, ki tudi po izrečenih besedah ostajajo za govorniškimi pultom?

PRIŠLI SO TAKŠNI ČASI, DA JE NAJLEPŠE DARILO, ČE TI NIČESAR NE VZAMEJO.

Javni nasadi so sestavljeni iz gredic, zasebni vrtovi obsegajo parke, gozdove in ribnike.

ODKAR SMO PREŠLI OD BESED K DEJANJEM, SEM, OPROSTITUTE, ZELO KRATEK, SAJ IMAM DANES ŠE ŠTIRI GOVORE.

Teorija o odmiranju države ima eno samo bistveno pomanjkljivost: ne predvideva, kam ob odmrtnosti države s številnimi državniki.

V NAŠIH IGRALNICAH SO NA VELIKO GOLJUFALI. ZAKAJ PA RAVNO V IGRALNICAH NE BI?

Vse manj je stvari, ki jih lahko kupimo na kredit. In sploh je vse manj stvari.

VEČJA JE SVOBODA ŠEPE-TANJA KOT GOVORA.

Z zvečenjem besed so pokazali problemom zobe.

TEČETA NAM MED IN MLEKO, VENDAR SPET PO NOVIH CENAH.

Napnimo mišice, ne glasilk!

oglasi

● **Dragi rojaki!** Za vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **Potujete v RIM?** Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● **Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—;** velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš

prospekt! — JÖDE-BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

● **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

● **Posestvo s hišo (vodovod in elektrika)** — ugodno za obrt — 1,35 ha: 2 njivi, gozd, vinograd in sadovnjak, pri Ptujju na PRODAJ. Poizvedbe po telefonu: Freilassing, 08654 - 32 95, BRD.

● **Ugodno PRODAJ gradbeno zemljišče (1783 m²) v Medulinu pri Puli.** Parcela je ob obali in ugodna za turizem. — Pojasnila daje: Oblak, Wörthstr. 43/1, D-8000 München 80.

● **Ugodno PRODAJ enonadstropno dvostanovanjsko hišo (zgrajeno 1940), s 3750 m² ohišnice v Steinheimu, Westfalija, ZRN.** — Pojasnila daje: Janez Mislovič, 4010 Hilden, Oerkhaus 4, tel. 0 21 03 - 63 3 82.

● **Nova visokopritlična hiša (9 x 11 m) z vodo, elektriko, centralno kurjavo, takoj vseljivim enodružinskim stanovanjem in garažo takoj ugodno na PRODAJ.** Hiša z ograjenim in urejenim vrtom (1000 m²) je 100 m od asfaltno ceste pri Gornji Radgoni v obmejnem pasu. — Točnejša pojasnila dobite pod tel.-štev. (089) 78 67 84, BRD.

● **PRODAJ trisobno stanovanje (ca. 70 m²), lastno centralno ogrevanje, še trije kletni prostori, možnost preureditve za obrt, garaža, vrt in dvorišče (ca. 300 m²), ob Ljubljanski cesti v Celju.** Naslov posreduje uprava Naše luči pod v črnem pasu na tej strani navedenimi pogoji (štev. 6).

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti te knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

LJUDJE POD BIČEM (Karel Mauser)

Roman o dveh ljubečih se ljudeh, ki se pobijata skozi stalinistično revolucijo v Sloveniji od 1941 do 1945.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: **MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.**

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

včasih misliš, da se ti življenje smehlja, pa se ti le smeje!

Miličnik gre kupit glasbilo.

„Ali mi prodate tole harmoniko?“

„Kaj ste miličnik?“

„Ja. Kako pa veste?“

„Ker to ni harmonika, ampak radiator.“

o

Pri frizerju.

Miličnik: „Zakaj nas imate vsi za tako neumne?“

Frizer: „Ker ste res zelo preprosti . . . No, povejte, kaj je meni sin mojega očeta?“

Ta ne ve.

Frizer: „To je moj brat.“

Miličnik se vrne na miličniško postajo. Tam pove šefu, kar mu je povedal frizer o miličniški preprostosti. In stavi šefu uganko: „No, kaj je meni sin mojega očeta?“

Ta ne ve.

„No,“ pravi miličnik, „to je frizerjev brat.“

o

Po neslavnem nastopu jugoslovanskega nogometnega moštva na svetovnem tekmovanju v Španiji se Sušić ni upal na beograjske ulice. Preoblekel se je v žensko.

Ko je hodil po ulici, je srečal dve nuni. Ena ga prijazno pozdravi: „Dober dan, gospod Sušić?“

„Kako pa veste, da sem Sušić?“

„O, pa znaš: mi smo braća Vujović!“

o

Kosigin Brežnjevu: „Zakaj ne odpreš mejā?“

„Ker bi jo vsi pobrisali. Bojim se, da bi ostala le midva.“

„Ti in kdo še?“

o

V večnosti se srečata Brežnjev in Napoleon.

Brežnjev: „Ko bi imeli mi v Sovjetski zvezi namesto Stalina tako sijajnega poveljnika, kot ste vi, ne bi Hitler nikdar prišel prek naše meje.“

Napoleon: „In ko bi imel jaz časopis, kot je Pravda, bi o Waterlou nihče ničesar ne zvedel.“

o

Brežnjev je poslal Rabinoviča na službeno pot v tujino.

Ko pride ta na Poljsko, telegrafira svojemu podjetju v Moskvi: „Naj živi svobodna Varšava! Rabinovič.“

Ko pride na Češko, telegrafira: „Naj živi svobodna Praga! Rabinovič.“

Ko dospe v Francijo, telegrafira: „Naj živi Pariz! Svobodni Rabinovič.“

o

V Moskvi pride neki mož vsako jutro kupit h kiosku Pravdo. Brž preleti naslovno stran in vrže časopis v koš za smeti.

Prodajavec časopisov se temu čudi. Nekega dne ga vpraša, zakaj sploh kupuje časopis, če ga ne bere.

„Zanima me le naslovna stran,“ odgovori ta, „zaradi osmrtnice.“

„Osmrtnic vendar ni na prvi strani!“

„Tista, ki jo jaz iščem, bo gotovo na prvi strani!“

o

Jud je hotel zbežati iz Sovjetske zveze, pa so ga na meji zalotili.

„Zakaj ste hoteli zbežati?“ ga je vprašal zasliševavec.

„Iz dveh razlogov: najprej zato, ker bomo, če sovjetska vlada pade, tega krivi Judje . . .“

„Ne govori neumnosti, sovjetska vlada ne bo nikdar padla.“

„No, to je bil pa moj drugi razlog.“

o

Srečata se Juda, ki se že dolgo poznata.

„Kako je s tvojimi sinovi? Gotovo so že veliki.“

„Ja, odrasli so že. Prvi živi v Moskvi in gradi tam komunizem. Drugi živi v Varšavi in gradi tam komunizem. Tretji živi v Izraelu.“

„In gradi tam komunizem?“

„Kaj noriš? V svoji lastni domovini?“

o

Ona njemu: „Nikar se ne ustavlja pri vsakem električnem drogu: psa že dva tedna nimamo več.“

o

„Zadnjih pet let sem ob svojem možu toliko pretrpela, da sem se postarala vsaj za dve leti.“

o

Komandir vojakom: „Sovražniku morate gledati nepremično v oči . . . Komar, kaj pa tako buljiš vame?“

o

Šef uslužbencu: „Mislim, da ste vi od vseh uslužbenecv največ na nogah.“

„Kako to mislite?“

„Ker delate vedno okrog dela največji ovinek.“

o

Sodnik za razvezo ženi: „Ali mislite, da vas ima mož še vedno rad?“

„Mogoče, ta človek je vsega zmožen.“

od doma

OZIMNICA

Po PAVLIHU

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 8356).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22959).

Štefan Ferenčak SDB, Don-Bosco-Gasse 14, 1080 Wien XXIII.
(Tel. 0222 - 67 25 99).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.
(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalari, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-
Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizo-
zemske: 09-32 11 76 22 01),

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).